

DE EERSTE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN TIMOTHEUS

De beide brieven aan Timotheus en de brief aan Titus worden gewoonlijk met de gemeenschappelijke naam van pastoraal- of herder-brieven genoemd, want zij bevatten voorschriften over het herderlijk ambt van Timotheus en Titus, voorschriften uit het hart van een ware herder gevloeid en zijn zo geheel geschikt om deze discipelen te vormen naar het beeld van de grote Herder Jezus Christus. Zij zijn dus minder van een officiële dan wel van een vertrouwelijke aard; zij slaan meer een toon aan van natuurlijke vriendelijkheid en tederheid en verraden de innigste zorgvuldigheid niet alleen voor de gemeenten, aan wier hoofd Timotheus en Titus geplaatst waren, maar ook voor het eigen geestelijk en lichamelijk welzijn van de laatsten. Hoewel het ook hier niet aan hoogst belangrijke uiteenzettingen over het Christelijk dogma ontbreekt, dragen toch deze drie brieven een meer praktische dan dogmatische kleur en zijn geheel en al ingericht volgens de eis en de behoeften van het ogenblik.

HOOFDSTUK 1

LEER VAN DE WET EN VAN HET EVANGELIE, VERKLAARD DOOR HET VOORBEELD VAN PAULUS

A. Dadelijk bij het begin van deze brief, die volgens onze mening in de zomer van het jaar 56 na Christus uit Corinthiërs aan Timotheus, die in Efeze was achtergelaten, gericht was (Hand. 19: 20), een begin, dat opschrift en apostolische zegenwens bevat, ontmoeten wij allerlei eigenaardigheden van de pastoraalbrieven in het algemeen en van de beide brieven aan Timotheus in het bijzonder. Deze vinden hun verklaring niet in de vervaardiging van deze brieven op een tijd, die aan de andere kant van de grenzen van het ontstaan van de overige brieven van de apostel zou liggen, zoals men veelal heeft aangenomen, maar in het pastorale karakter van de brieven en in hun bestemming voor die mannen, met wie Paulus als bedienaars van het ambt, die in het bijzonder door hem zijn aangesteld, te doen heeft.

1. Paulus, een apostel van Jezus Christus (volgens betere lezing: "Christus Jezus 1), naar het bevel van God, onze Zaligmaker (Luk. 1: 47 Judas 1: 25) en de Heere Jezus Christus, die onze hoop is, grond, middelpunt en doel van onze hoop (Kol. 1: 27) 2).

1) De apostel begint ook hier zijn schrijven op de manier, waarop hij anders tegenover de dwaalleraars zijn apostolisch gezag op de voorgrond plaatst 1Th 1: 1. De apostel is toch, zoals wij bij Hand. 19: 20 hebben uiteengezet, onder de neerbuigende druk van de waarnemingen, te Corinthiërs gemaakt, naar Efeze gezonden. Hier, te Efeze, dreigden van de kant van de dwaalleraars ook reeds gevaren; zij hadden daar echter nog niet zoveel terrein gewonnen als te Corinthiërs en het aanzien van de apostel stond nog vast. Opdat het echter hier niet zover komen zou als daar, terwijl de geëxcommuniceerde agitators Hymeneüs en Alexander (vs. 20) zeker grote lust openbaarden om het daarheen te leiden, had Paulus Timotheus als zijn delegaat of plaatsbekleder te Efeze achtergelaten (vs. 3. en "Ac 16: 3 en hij voorziet nu deze in het voorliggende epistel met de nodige instructies voor zijn werkzaamheid, omdat hij zelf voor onbepaalde tijd van die stad verwijderd moest blijven. Nu ligt het in de aard van de zaak, dat hij zijn eigen ambtsbevoegdheid op nadrukkelijke manier doet gelden, om in Timotheus, die vreesachtig van aard was 1Th 3: 5, het bewustzijn van de waardigheid en de autoriteit van het ambt op te wekken, dat hem door een apostel van de Heere was opgedragen.

2) Het behoort tot de eigenaardigheden van de pastoraalbrieven, dat Paulus de naam "onze Zaligmaker", die hij in de overige brieven van Christus gebruikt, op God de Vader overdraagt (Hoofdstuk 2: 3; 4: 10 2; 10; 3: 4), dat duidelijk geschiedt met het oog daarop, dat het door Jezus Christus teweeg gebrachte heil in de Vader de bewerker heeft naar Zijn raadsbesluit. Verder is het een bijzondere eigenaardigheid van de beide brieven aan Timotheus, dat Paulus de ambtsnaam "Christus" plaatst voor de historische persoon "Jezus", in wie de Messiaanse beloften van het Oude Testament vervuld zijn, al is het ook niet altijd. Dat staat zonder twijfel daarmee in verband, dat Timotheus, wat zijn afkomst van moeders kant aangaat, tot het Joodse volk behoorde (vgl. bij Hand. 16: 3), terwijl Titus een Griek was (Gal. 2: 3) en voor deze de dubbele naam "Jezus Christus" het gehele begrip van Verlosser en Zaligmaker insloot. Nog nauwer wordt de kring van eigenaardigheden getrokken, als op onze plaats Christus Jezus wordt voorgesteld als "onze hoop." Men heeft gemeend, dat deze naam doelde op een tijd van de vervaardiging van de brief, waarin de apostel, aan het einde van zijn loopbaan staande en moe van de zware strijd, vol verlangen uitzag naar de verlossing van alle kwaad. Men begrijpt echter niet, waardoor, als dat de grond van die naam was, die niet veeleer in de tweede brief van Timotheus voorkomt (vgl. 2 Tim. 4: 18); wij kunnen dus

slechts zoveel daaruit afleiden, dat toen Paulus deze eerste brief schreef, hij zeer diep in zijn hart getroffen was. De tweede verklaring wordt bij v. Hofmann gevonden: "De naam van "God" als van onze Zaligmaker herinnert aan de dank, die wij Hem verschuldigd zijn en die van de "Heere Jezus" als van die, die onze hoop is, terwijl Zijn terugkomst onze verheerlijking zal zijn, wekt op tot geduld en volharding in Zijn dienst. Aan het een en het andere gedenkt de apostel bij het volvoeren van zijn opdracht, maar ook Timotheus moet daaraan gedachtig zijn bij de vervulling van zijn roeping. "

De hoop, een anker van de ziel! Zou er onder al de gewijde beelden een schoner zijn en juister dan dit? Een schip zonder anker, ten prooi aan golven en baren en van alle kanten door klippen en rotsen bedreigd, ziedaar een ziel zonder hoop. In waarheid, de spreuk: "hoop doet leven" wordt iedere dag door tal van bewijzen gestaafd, ja, ook dan, wanneer de levenszon daalt, houdt de hoop haar fakkel ons voor in de nevelen van de dood en het graf en zeker kon de grootste dichter van de middeleeuwen geen treffender opschrift op de plaats van de pijniging plaatsen, dan dat beroemde: "Laat alle hoop achter, u, die hier binnentreedt". Maar waar is de hoop, die de mens niet vroeger of later teleurstelt en de zondaar niet ontzinkt, als hij het oog op de hemelhoge berg van zijn overtreding slaat? Of er bestaat niets, of het is dit, waarop de Christen het oog heeft, wanneer hij roemt in Jezus Christus die onze hoop is. "Die onze hoop is. " Weer een van die grondige en zinrijke uitdrukkingen, waaraan wij Paulus herkennen en die het op treffende manier doen uitkomen wie en wat de Christus was beide voor zijn innigst bewustzijn en voor zijn dagelijks vernieuwde levenservaring. Alweer, omschrijf haar en u heeft haar tevens verwaterd: weerspreek haar en de Christelijke geloofsroem is tegelijk op uw lippen bestorven. Merkwaardig dat deze apostel van het geloof de Christus als zijn hoop en die van zijn geliefde discipel vermeldt in een brief, reeds tegen het einde van zijn loopbaan geschreven; als de avond valt, beginnen zich de sterren voor het oog in te liefelijker glans te vertonen. Zeker zou zo'n woord bespottelijke onzin geweest zijn, als de Christus in zijn schatting niet hoger dan in die van het ongeloof van onze eeuw had gestaan, maar even zeker hecht het nadenken en de ondervinding van iedere Christen aan deze uitspraak het zegel. Ja echt, Christus zelf is het voorwerp van de hoop van de Zijnen. Zij richt zich, heeft het nog herinnering nodig, niet op iets in hen zelf, of in de wereld rondom hen; zelfs niet op God buiten Christus of het Opperwezen, of de Voorzienigheid in het algemeen, maar op Hem, in wie het grote woord: "Emmanuel, God met ons" tot waarheid geworden is en zonder wie niemand tot de Vader kan komen. Hij kan onze hoop zijn, omdat Hij meer is dan alle mensen en engelen samen, zelf God, geopenbaard in het vlees. Hij wil onze hoop zijn, omdat Hij vrijwillig als Vriend en Broeder en Redder is opgetreden van ons verloren en afkerig geslacht. Hij moest het wezen, of het geldt nog altijd tenslotte van ons: "Geen hoop hebbend en als zonder God in de wereld. " Meer nog; Christus is de grond van onze hoop, omdat al wat ons voor wanhoop bewaart en nog moet geven het zinkend hoofd weer op te beuren, uitsluitend in Hem en Zijn werk wordt gevonden. Neem Zijn verschijning en Zijn woord, Zijn lijden en dood, Zijn opstanding en heerlijkheid weg en geheel het huis van uw hoop, hoe schitterend het voor uw oog moge prijken, het zinkt voor de eerste storm van nood en dood tot een reddeloze puinhoop in één. Hij is het, wie God, naar het zinrijk woord van een ander apostel (1 Petrus 1: 21) heerlijkheid en eer gegeven heeft, "opdat ons geloof en onze hoop op God zijn zou. " Om alles te zeggen, "Christus is het leven van onze hoop; zoals die buiten Hem kwijnt en sterft, zo wortelt en groeit zij te meer, naarmate wij aan Hem ons vastklemmen en toenemen in Zijn gemeenschap. Daarom gewaagt Paulus elders (Koloss. 1: 27) van "Christus onder ons, als de hoop van de heerlijkheid", het is de Geest van Christus, die daar binnen het waarachtig leven van de hoop niet slechts wekt, maar voedt en bewaart en altijd overvloediger maakt. De plant moet noodzakelijk sterven, zodra zij niet langer de stralen indrinkt van deze éne levenwekkende zon. Immers Christus is niet slechts het waardig

en voldoende, maar het enig en eeuwig middelpunt van al de hoop van de Zijnen. Die eenvoudige waarheid, zo onbetwistbaar en belangrijk in zichzelf, zou zij niet vooral de herinnering waardig zijn in de tegenwoordige dagen? Maar zeker is een oppervlakkige blik reeds voldoende, om ons te doen opmerken, dat een wel gegronde en blijmoedige hoop steeds geringer plaats inneemt in het hart van velen, die zich Christenen noemen en dat menig verborgen leven aan een stille wanhoop ten prooi is, die als een worm de edelste delen doorknaagt. Verder dan tot onderwerp over wat nu eenmaal onvermijdelijk is, kunnen het velen van dit geslacht niet meer brengen, maar als in cijfers kon uitgedrukt worden hoeveel armer menige ziel sinds de laatste twintig jaren aan het leven van de hoop is geworden, u mag vrijelijk aannemen, dat het tekort niet minder dan miljoenen bedragen zou; dat komt, omdat de tijdgeest met Christus gebroken heeft en zich, zover hij nog godsdienstig wil zijn, op het standpunt van zuiver natuurlijke godsdienst terugzet en deze heeft - geen Evangelie van de hoop. Die de Zoon niet heeft, die heeft ook de Vader niet en die de Vader niet heeft, waarop zal hij hopen? Christus of - wanhoop; het is de grote vraag van onze tijd. De geest van de waarheid zelf leert ons het enig antwoord verstaan!

2. a) Aan Timotheus, mijn oprechte b) zoon in het geloof (1 Kor. 4: 17 Tit. 1: 4): genade, barmhartigheid (Gal. 6: 16), vrede zij u van God, onze (volgens betere lezing "de", Gal. 1: 3) Vader en Christus Jezus, onze Heere (vgl. 2 Joh. 1: 3).

a) Hand. 16: 1. 1 Thessalonicenzen. 3: 2 b) 1 Petrus 1: 2

Ook deze invoeging "barmhartigheid" tussen "genade" en "vrede" ziet men gewoonlijk aan voor een teken van de late vervaardiging van de pastoraalbrieven, omdat men zegt: hoe meer het leven van de apostel neigde tot het einde en hoe meer hij zijn zwakheid, zijn ellende gevoelde, werd Gods barmhartigheid hem tot een pilaar van zijn hoop en voelde hij zich gedrongen zijn leerlingen en helpers deze barmhartigheid aan te bevelen" (Hand. 20: 32). De invoeging is echter veelmeer geschied net het oog op de ambtsbetrekking van hem, die de brief ontving, zoals Otto dat verder aldus uiteenzet: "God betoont Zijn genade daardoor, dat Hij de zondaar zonder verdienste van de werken rechtvaardigt, maar voegt Hij nog bij de rechtvaardiging een plaats van de ere, een ambt in Zijn rijk, zo is dat een daad van Zijn barmhartigheid. " Bij de apostel, die door de ervaringen te Corinthiërs gemaakt, zoveel smart had, dat hij wel met leed vervuld had kunnen worden over zijn hele toestand, komt snel de gedachte op, dat het nog meer dan genade, dat het barmhartigheid is, als God hem tot een apostel van Jezus Christus heeft geroepen en hij laat er zich later (vs. 12 vv.) uitvoerig over uit, zoals hij tegenover de Corinthiërs daarop de nadruk legt (1 Kor. 7: 25. 2 Kor. 4: 1 1Co 7. 25 2Co). Nu zou hij zijn apostolische helpers hetzelfde bewustzijn diep hebben willen inprenten, want ook zij zullen in hun ambt menigmaal verzocht zijn geweest, dat om de boosheid van de mensen en hardnekkigheid voor een last aan te zien, zodat de dienaar van het woord voorkomt als de meest geplaagde onder alle mensenkinderen (Num. 12: 3) en zij zullen dus nodig hebben, zich te verheffen tot een andere mening dan die, die vlees en bloed aan de hand geeft.

B. Van nu aan volgt het eigenlijke hoofddeel van de brief, die in verschillende onderdelen verdeeld is. In de opeenvolging is geen bepaalde logische orde te onderscheiden; de apostel stort integendeel ook hier alleen zijn hart uit; hij schrijft zoals het hem voor de geest komt, even als wij dat ook ten opzichte van een hoofdgedeelte van de brief aan de Filippensen opmerkten (vgl. Inl op Fil. 1: 12 vv.).

I. Vs. 3-20. Paulus herinnert Timotheus, dat hij hem te Efeze heeft achtergelaten tot bestrijding van dwaalleraars, die de grond omver probeerden te werpen. Hij stelt deze voor als van de ware leer afgeweken en plaatst tegenover hun miskenning van het wezen zowel van de wet als van het Evangelie het heerlijk Evangelie, dat hem is toevertrouwd. Daarbij spreekt hij vervolgens over de genade en barmhartigheid, die hem met zijn bekering tot Christus en zijn roeping tot apostel te beurt is gevallen, zowel wat haar grootheid als haar doel aangaat en voelt zich nu bewogen om God te loven (vs. 3-17). Terwijl hij hierop ook Timotheus herinnert aan de voorspelling bij zijn ordening tot apostolisch helper over hem gedaan, vermaant hij hem, in deze getrouw te zijn en houdt hij hem voor ogen het waarschuwend voorbeeld van twee met name genoemde mannen, die in het geloof schipbreuk hadden geleden (vs 18-20).

3. Zoals ik u reeds vroeger vermaand heb, dat u liever te Efeze zou blijven dan met mij de reis te maken, als ik a) naar Macedonië reisde, om voor geruime tijd afwezig te zijn (vgl. bij Hand. 19: 20), zo vermaan ik het u nog, opdat u, als mijn vertegenwoordiger te Efeze, sommigen, die voor de gemeente dreigen gevaarlijk te worden, beveelt geen andere leer te leren dan de Christelijke waarheid (vs. 5 vv.).

a) Hand. 20: 1

4. a) Noch zich te begeven tot fabelen en oneindelijke geslachts-rekeningen, zoals Joodse filosofen die voordragen (Tit. 1: 14; 3: 9), waarbij zij komen tot allerlei dwaze invallen, die meer b) twistvragen voortbrengen, nutteloze, spitsvondige vragen, die alleen dienen om onder elkaar te strijden, dan stichting van God die in het geloof is, die toch het doel van alle ware godsdienst is. Zoals ik u vroeger reeds tot zo'n afweren van dwaalleraars heb vermaand, zo vermaan ik u heden nog eens schriftelijk daartoe (vgl. Hoofdstuk 4: 1 vv.).

a) 1 Tim. 6: 20. 2 Tim. 2: 16 b) 1 Tim. 6: 4

De brief begint met een voorzin zonder een duidelijken nazin (vgl. Rom. 5: 12 vv.). Zegt nu de voorzin, dat de apostel Timotheus tot een bepaald doel te Efeze had laten blijven, dan weten wij ook welke nazin hij, toen hij dat "wij" schreef, in de gedachte had. Hij wil namelijk nu nogmaals en wel schriftelijk, Timotheus vermanen, datgene te doen, waartoe hij bevolen had, dat hij daar zou blijven. Een nazin van deze inhoud kan, als hij door de uitbreiding van de voorzin op te verre afstand werd gebracht, zonder nadeel uitblijven, omdat reeds de herinnering aan het ontvangen bevel gelijke dienst doet.

Paulus kon om de langere karakteristiek en kritiek van de dwaalleer, die zich in vs. 5 vv. aansluit en die hij in de gedachte had en om de daardoor nodig geworden tegenoverstelling van het door hem gepredikte Evangelie en van de heerlijkheid en zekerheid daarvan, de nazin niet dadelijk laten volgen. Alleen moet later ten minste de bedoeling van zo'n nazin worden aangewezen, dat inderdaad dadelijk plaats heeft na de verheerlijking in vs. 17, waarmee die gedachtenreeks, die storend is voor de regelmatige zinsbouw, sluit.

Van de fabelen en geslachtsregister, waarop men geen acht moet slaan, zegt de apostel, dat zij het verstand op een onvruchtbare wijze bezighouden, maar het heilbegerige hart niets baten. Daarmee geeft hij te kennen, dat alle geestelijk bezig zijn met godsdienstige zaken dan alleen waarde heeft, als het iets oplevert voor het hart, voor de inwendige mens en het geloofsleven bevordert, daarentegen geheel zonder waarde is, als het op eenzijdige manier alleen tot het verstand spreekt.

5. a) Maar het einde, het doel van het gebod, waarop men, in plaats van op die fabelen en geslacht-registers, acht moet geven en waarop het bij de Christelijke leer uitsluitend aankomt, omdat daarin alleen de bekering tot God in het geloof bestaat, is, zoals reeds het Oude Testament aanwijst, liefde tot de naaste (Gal. 5: 14) uit een rein hart (1 Petrus 1: 22) en uit een goed geweten (Hoofdstuk 3: 9. 1 Petrus 3: 16 en uit een ongeveinsd geloof (2 Kor. 6: 6. 1 Petrus 1: 22 vv.).

a) Rom. 13: 8

Een rein hart is zo'n hart, dat door de genade van de Heilige Geest vernieuwd is en een oprechte toeleg heeft om God in alles te behagen. Liefde dan uit een rein hart betekent zulke liefdewerken, waarmee men niet zichzelf bedoelt, noch mensen probeert te behagen, maar op het oog heeft om zich bij God te veraangename. Dat reine hart kan men niet hebben zonder een goede consciëntie, dat is, een geweten, dat zich bewust is van zijn oprechtheid en zijn toeleg om God boven alles te behagen. Zullen nu de liefdewerken God behagen, dan moeten zij voortspruiten uit een goed geweten, dan moet men overtuigd zijn, dat men wel doet. Maar zo'n goed geweten kan men niet bezitten, tenzij het ongeveinsd geloof in het hart woont. Trouwens het geloof beweegt het gemoed tot liefde jegens God en de naaste. Zonder geloof kan men God niet beschouwen als een verzoende en liefderijke Vader in Christus en zonder liefde tot God kan er ook geen liefde plaats hebben jegens de mensen. Voeg erbij, dat wij door het geloof met Christus verenigd moeten zijn, zonder welke wij niets kunnen doen.

6. Van welke eisen, namelijk van een rein hart, een goed geweten en een ongeveinsd geloof, sommigen afgeweken zijnde, zich gewend hebben tot ijdelspreking (Tit. 1: 10).

7. Willende in hun dwaasheid leraars van de wet, van het Oude Testament (2 Tim. 3: 15 v.), zijn, bij hun duisterheid in het denken en hun onbekendheid met het wezen van de wet, niet verstaande noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen (Hoofdstuk 6: 4).

Pas nu weten wij wat voor een "andere leer" in vs. 3 bedoeld was: het is een onderricht in de geschreven wet. Die mensen wisten te bewerken, dat naast de apostolische leer, waarom de gemeente verzameld was, nog de thora (de Mozaïsche wet) werd behandeld, waarvoor zij enigen wonnen, die nu hun bijzondere aanhang vormden. Als in vs. 4 wordt gezegd: "noch zich te begeven tot fabelen en oneindelijke geslachtrekeningen", dan was daarmee alleen datgene genoemd, wat dit onderricht voor menigeen aantrekkelijk maakte. Men kreeg namelijk bij dat allerlei Joodse overleveringen, allerlei verklaringen van geschiedenissen uit de bijbelse oudheid te horen, die aangenaam bezig hielden. De eigenlijke aard van deze "andere leer" bestond echter daarin, dat in plaats van feiten en regels van de Christelijke zaligheid het boek van Israël's wet op een manier tot onderwerp van lering werd gemaakt, alsof het voor Christus een wetboek was en niet een getuigenis voor de rechtvaardigheid van het geloof (Rom. 3: 21). Dit leidde noodwendig daartoe, dat men zich de daaruit genomen of aangewezen afzonderlijke bepalingen tot regel en richtsnoer nam, al was het ook, zonder dat men daarom onderwerping onder Israël's wet als voorwaarde tot zaligheid stelde. Daarom houdt zich de apostel dan ook van vs. 8 af zolang op bij de betekenis, die de wet voor de Christenen heeft. Met hetgeen hij in vs. 5 v. zegt, geeft hij aan hoe zij, die dergelijke dingen leren, ertoe gekomen zijn om daarvan werk te maken - bij hen is niet teweeg gebracht, waarop de ware leer het oog heeft. Evenals "het Evangelie" de boodschap bij uitnemendheid is, namelijk de boodschap van hetgeen God de mensen wil laten weten, zo is, "het gebod", het bevel bij uitnemendheid, namelijk het bevel, volgens hetwelk de mensen zich hebben te gedragen. Beide bevatten, maar elk in ander opzicht, de hele inhoud van de Christelijke leer.

Als nu in het een opzicht geloof datgene is, waarmee de dienaar van God te maken heeft, dat hij moet verkondigen en opwekken, zo is in het andere opzicht liefde datgene, waarop de Goddelijke wet het oog heeft. En wel moet het liefde zijn "uit een rein hart", omdat het hart van zelfzucht en wereldgezindheid vrij moet zijn, opdat de gezindheid, die voor de liefde noodzakelijk is, aanwezig is en, uit een goed geweten, daar zonder het bewustzijn van de vrede met God, die zowel het bewustzijn in zich sluit van vrijheid van schuld als het bewustzijn het goede te willen, de ware gemoedsgesteldheid voor de liefde ontbreekt en "uit een ongeveinsd geloof", omdat alleen een geloof, waarvoor het volle ernst is met hetgeen het gelooft, tot die drang van de wil wordt, die het nodig heeft om lief te hebben. Waar deze drie stukken zijn, daar ontbreekt ook niet de liefde, die daaruit voortkomt en deze veronderstelt de liefde tot de naaste, die de vervulling is van de wet (Rom. 13: 8). Maar juist in deze stukken hebben enigen gemist en zich ten gevolge daarvan van de waarheid afgekeerd en zich tot ijdel gepraat begeven. Het was hun niet te doen om zo'n geloof, zo'n geweten, zo'n hart, zoals die behoren te zijn, wanneer de Christelijke liefde daaruit zal voortkomen. Daarmee hebben zij echter de weg verlaten, hen door de Christelijke leer voorgehouden, waarop men toch slechts blijft, als men het oog gevestigd houdt op hetgeen de veronderstelling is van de liefde door haar bedoeld. Zij zijn, in plaats van aan het doel van die weg te komen, tot een andere liefde geraakt, die op een andere weg wijst. Van welke aard deze leer is, die de apostel een nutteloos spreken noemt, dat alle waarheid mist en op welke weg die leidt, zeggen de woorden aan het begin van het zevende vers: "willende leraars van de wet zijn. " Leraars van de wet, zij, die de wet van Israël tot onderwerp van hun onderricht maken, hebben in de gemeente van het Evangelie niets te doen; het is dus een onrechtmatig voornemen, hen met zo'n onderricht lastig te vallen, dat naast het "gebed" (vs. 5) iets wil zijn. Hun voornemen is echter, niet alleen zonder recht, maar ook dwaas; want, zoals de apostel in het zevende vers verder zegt: "Zij verslaan niet wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen", zij brengen stellingen aan, die zij zelf niet verstaan en zij kennen het wezen van de bepalingen van de wet niet, waarover zij met zo'n zekerheid spreken.

In het woord: "het einde van het gebod is liefde enz. " ligt voor Timotheus, zowel als voor ieder ander, een bepaald richtsnoer.

Als u de liefde plant zal alle verkeerde leer verdwijnen; want, als de liefde ontbreekt, is nijd aanwezig, uit deze komt heerszucht voort, uit deze de zucht om te leren en van daar komt dan een dwaalleer.

Het zich indringen tot leerstoelen heeft vaak genoeg zijn grond niet in inwendige roeping, maar in eergierigheid. Deze drijft dan om nieuwe leringen uit te denken, waarvan hij, die ze voordraagt, menigmaal zelf in het geheel niet echt overtuigd is.

8. Maar wij weten in tegenstelling tot die eigenmachtige leraars van de wet, die niet verstaan noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen, a) dat de wet goed is, als iemand die wettelijk, op een met het wezen en de betekenis van de wet overeenstemmende manier gebruikt bij het kerkelijk onderricht, dat hij heeft mee te delen.

a) Rom. 7: 12

9. En hij dit weet, dat hij bij zijn spreken over de geldigheid van de wet binnen de Christelijke gemeente zich laat leiden door het bewustzijn en de overweging, dat de rechtvaardige, die door het geloof gerechtvaardigd is, de wet niet is gezet, dat hij nog verder de bepalingen in engere of wijdere omvang zou moeten opvolgen (Rom. 6: 14 Ro Gal. 5: 18). De wet, zoals

Mozes die gegeven heeft, behoudt haar geldigheid niet voor de rechtvaardigen, maar zij is gezet de onrechtvaardigen en de halsstarrigen, de goddelozen en de zondaars (1 Petrus 4: 18), de onheilige en de ongoddelijken (Hebr. 12: 16. 2 Tim. 3: 2, de vadermoorders en de moedermoorders, die zich met de daad aan vader en moeder vergrijpen, door slagen of dergelijke mishandelingen (Ex. 21: 15 en 17), de doodslagers (Ex. 21: 12).

10. De hoereerders, die, die bij mannen liggen, de schandjongens (Rom. 1: 27. 1 Kor. 6: 9, de mensendieven (Ex. 21: 16 Deut. 24: 7), de leugenaars, de meinedigen en zo er iets anders tegen de gezonde leer (Tit. 2: 1) is.

11. Naar het Evangelie van de heerlijkheid van de zaligen van God (Hoofdstuk 6: 15), a) dat mij (Efeze 3: 8 vv. Kol. 1: 25 vv.) toevertrouwd is, kan toch iemand zeer goed weten een juist gebruik te maken bij zijn onderwijs van de wet; hij moet alleen aan dit Evangelie zich vasthouden.

a) 1 Thessalonicenzen. 2: 4

In vs. 8 stelt de apostel de uitspraak van zijn wetenschap, die hij in de school van de Heilige Geest geleerd heeft, tegenover de volste beweringen van die aanmatigende leraars van de wet. Zijn leerbegrip nu, op welker aanneming door Timotheus hij zonder bedenking rekt, is dit, dat de wet goed is en in geen opzicht berispelijk, maar alleen in zo verre of onder voorwaarde, dat iemand die recht of "wettelijk" gebruikt, dat de dwaalleraars geenszins deden. De uitdrukking "wettelijk" vormt met "wet" een woordenspel, dat moet te kennen geven, dat de wet overeenkomstig haar eigen wezen moet worden aangewezen. Daarbij valt vanzelf in het oog, dat Paulus op deze plaats van het gebruik van de wet niet met betrekking tot de hoorders of lezers, maar uitsluitend van de toepassing daarvan door de leraar spreekt, die wel moet bedenken, dat de rechtvaardigen, zoals in vs. 9 staat, geen wet gegeven is. Daarmee kan alleen een mens bedoeld zijn, die rechtschapen en zedelijk volgens de eisen van de wet leeft. Omdat echter volgens de algemene leer van de apostel allen, die onder de wet zijn, zich tevens onder de vloek bevinden, zodat uit de werken van de wet geen vlees rechtvaardig kan worden (Gal. 3: 10 Rom. 3: 20), zo volgt hieruit, dat onder de rechtvaardige alleen zo een kan worden verstaan, die in Christus door het geloof gerechtvaardigd en door de Heilige Geest bij aanvang vernieuwd is. Als tegenstelling tot die uitgesproken gedachten telt vervolgens de apostel een lange reeks van kwaaddoeners op, voor wie de wet van kracht blijft. Dan is een optelling, waaraan zonder twijfel de nevengeachte ten grondslag ligt, dat vaak juist zij, die het meest voor de wet ijveren, haar het meest overtreden (vgl. Rom. 2: 10 vv.).

De optelling begint met de "onrechtvaardigen" en "halsstarrigen" met degenen, die doen wat in strijd is met de wil van God, die in de wet is uitgesproken en aan deze wil, die hun gehoorzaamheid eist, gehoorzaamheid weigeren. Zij gaat voort met "de goddelozen" en "de zondaren", met degenen, die naar God niet vragen, (anders zouden zij op Zijn wil acht geven) en die doen wat kwaad is, omdat zij Hem niet gehoorzamen. Verder volgen de "onheiligen" en ongoddelijken; de eersten komen overeen met de goddelozen, deze met de zondaars, omdat een onheilige iemand is, die niets heilig acht, een ongoddelijke of ongeestelijke, die alles zonder wijding behandelt. Met de onheiligen komen vervolgens weer overeen de vader- en moeder-moorders en doodslagers", met de ongoddelijken de "hoereerders en schandjongens en mensendieven", die vader en moeder mishandelen en mensenmoorden een daad van de onheiligen en het misbruiken van vrouw of man in dienst van boze lust, of de mens in de dienst van winzucht als koopwaar te behandelen een daad van de ongoddelijken is. Nog volgen de "leugenaars en meinedigen", om ook te denken aan de zonde van de tong, die de

mens tegen de medemens bedrijft, als hij zich van onwaarheid tegenover hem bedient en tegen God, als hij bezweert wat leugen is, of niet houdt wat hij bezworen heeft. De opsomming eindigt, alsof die een opsomming was geweest van eigenschappen en handelingen, in plaats van personen, met "en zo er iets tegen de gezonde leer is. " Als nu, wat tegenover haar is, onder de wet valt, die de rechtvaardigen niet gesteld is, dan is het wettelijk gebruik van de geopenbaarde wet niet dat men het tot een onderwerp van onderrichting maakt voor hen, die in geloof gehoor geven aan de apostolische leer, die liefde uit een rein hart en een goed geweten en ongeveinsd geloof ten doel heeft (vs. 5), maar om hen te straffen, wier wezen en wandel met haar in tegenspraak is.

Die leraars van de wet, die meesters in de Schrift wilden zijn, deden alsof de wet voor de rechtvaardigen bestemd was; zij dachten het Evangelie met de wet nog te kunnen verbeteren, zij stelden eisen, die volgens de wet waren, om door vervulling van deze tot een hogere trap van zedelijke volkomenheid te leiden. Op zo'n richting wijst de "lichamelijke oefening" in Hoofdstuk 4: 8, van welke daar sprake is in verband met de "fabelen" (vgl. Tit. 1: 1). Dwalen wij niet, als wij de fabelen en het genealogiseren (opstellen van geslacht-registers) met de wettelijke richting in verband brengen, dan zal wel niet worden gedacht aan een eenvoudig verbindend verklaren van de Mozaïsche wet, maar aan een zodanige toepassing van deze, waarbij men roemde op een diepere kennis, waardoor men tot een hogere zedelijke volkomenheid moest komen, dan bij het eenvoudig vasthouden aan het Evangelie. Bij deze opvatting is het dan ook duidelijk, waarom de apostel hier een reeks van de grootste zonden optelt, tot welke bestraffing de wet gesteld is. Die leraars van de wet overkomt dat, terwijl zij wijs willen zijn, zij tot dwazen worden en terwijl zij beloven hun aanhangers tot een hogere kennis en hogere zedelijke volmaking te leiden, zij deze weer brengen op de trap van de onrechtvaardigen. Juist daarom wordt van hen in vs. 7 gezegd: "zij verstaan niet wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen. "

Met de woorden van het elfde vers wil Paulus uitdrukken, dat zijn leer van de wet niet gegrond is op subjectieve willekeur, maar op het Evangelie, dat hem is toevertrouwd en om het normatieve gezag daarvan des te helderder te doen uitkomen, stelt hij het voor als Evangelie van de zalige God; want daarin openbaart zich Gods heerlijkheid en deelt zich Zijn zaligheid de gelovigen mee.

Er waren namelijk te Efeze sommigen, die een andere leer leerden, dan die in het Evangelie geopenbaard wordt. Zij hadden veel op met de wet van Mozes en gaven zich uit voor verklaarders van die wet; maar verstonden niet, wat zij zeiden en beweerden. Zij kenden het doel van de wet niet en maakten in hun onderwijs van haar geen gebruik overeenkomstig het doel, waartoe zij gegeven is. Zij schenen haar te beschouwen als gegeven niet voor de goddeloze, maar voor de rechtvaardige, niet om haar voorschriften te volbrengen, maar om er over te redetwisten. Zij hielden zich op met schijnbaar verheven bespiegelingen en diepzinnige redeneringen over de wet, met verdichtselen en eindeloze geslachtsrekeningen. Het gevolg hiervan was dat het verstand alleen werd bezig gehouden en het hart werd verwaarloosd, dat er allerlei vragen werden opgeworpen, waarover men met elkaar twistte, dat men de verordening van God tot onze zaligheid niet ontvouwde, dat men afweek van het einddoel van de geboden van de wet, de beoefening van de liefde uit een rein hart en een goed geweten en een ongeveinsd geloof en tot ijdel gesnap verviel, dat op de reiniging van hart en leven niet de minste invloed uitoefende. Het waren dus verderfelijke dwaalleraars. Zij verkondigden niet alleen een leer, die streed met de gezonde, zuivere leer van het Evangelie, maar beroofden ook dit Evangelie van zijn verlichtende, vertroostende, heiligende kracht, miskenden zijn geest en strekking en verijdelde het wijze doel van God met dit uitnemend

geschenk van Zijn genade. Timotheus moest hen daarom tegenstaan en hen terecht wijzen. Hij moest de wet niet afkeren, noch verwerpen; want zij is goed, als zij maar op de juiste manier gebruikt en tot haar doel aangewend wordt. Dat doel moest hij bestendig op het oog houden en ter bereiking van dat doel moest hij in zijn onderwijs van haar gebruik maken. Paulus noemt verschillende soorten van zondaren op, tegen wie de wet gericht is; ja hij voegt, om niets te vergeten, erbij: "en als er iets anders tegen de gezonde leer is, naar het Evangelie van de heerlijkheid van de zalige God. " Dat Evangelie was hem toevertrouwd. Dat Evangelie moest ook door Timotheus gepredikt en gehandhaafd worden. Met dat Evangelie stemde de wet in dit opzicht overeen; want evenals de wet, zo dringt ook het Evangelie om afstand te doen van alle ongerechtigheid. De wet moest daarom, overeenkomstig het Evangelie, worden gebruikt, om de zondaar te ontdekken aan zichzelf, om het schandelijke en strafwaardige van de zonde hem onder het oog te brengen en te doen gevoelen, om hem van alle zonde een diepe afkeer in te boezemen, om hem te leren wat hij doen en wat hij nalaten moet, om hem het edele en zalige van haar geboden te doen beseffen en tot de betrachting van die geboden hem op te leiden.

Bij het aan Paulus toevertrouwde Evangelie doorziet men, hoe God rechtvaardig is en rechtvaardig maakt, zalig is en zalig maakt en alles zó leidt, dat Hij voor Zijn heerlijke genade de lof en wij de eeuwige redding of de zaligheid verkrijgen.

12. En ik dank Hem, die mij bekrachtigd heeft, namelijk Christus Jezus, onze Heere, dat Hij mij tot hertoe in mijn werk geleid heeft, om dat zo te volbrengen als ik het doe, met het juiste begrip van mijn plicht en met rusteloze ijver tot vervulling ervan (2 Kor. 3: 6. 1 Kor. 15: 10). Ik dank Hem, die mij, toen Hij mij tot Zijn apostel riep, getrouw geacht heeft, in mij vertrouwen gesteld heeft, dat ik Hem een getrouw dienaar zou zijn (1 Kor. 4: 2; 7: 25), mij nu ook werkelijk in de bediening gesteld hebbende, om te betuigen het Evangelie van de genade van God (Hand. 20: 34).

13. En te wonderbaarder is die genade, omdat Hij ze bewezen heeft aan mij, a) die van te voren een godslasteraar (1 Kor. 12: 3) was, en een vervolger van Zijn gemeente (Hand. 9: 4) en een verdrukker, omdat ik degenen, die in Hem gelovig waren geworden, mishandelde, om ze tot zonde te dwingen (Hand. 26: 11). Maar mij is barmhartigheid geschied, omdat de Heere mij zelfs tot een uitgelezen vat verkoren heeft, om Zijn naam te dragen voor de heidenen en voor de koningen en voor de kinderen van Israël (Hand. 9: 15); b) omdat ik het kwaad, dat ik deed, onwetend gedaan heb, omdat ik geheel onbewust ervan was, hoe zwaar ik mij daarin verzondigde (Hand. 3: 17. Joh. 16: 2), in mijn ongelovigheid.

a) Hand. 8: 3; 22: 4. 1 Kor. 15: 9 b) Joh. 9: 39, 41

Nadat de apostel met de laatste woorden van het elfde vers gewezen had op zijn persoonlijke verhouding tot het Evangelie, schildert hij nu de genade, hem bewezen, om in zijn voorbeeld het Evangelie voor te stellen als een heerlijk Evangelie van de zalige God. De afdeling staat met het voorgaande in het nauwste verband, doordat het de tegenstelling tussen de dwaalleer en het Evangelie in zijn gehele diepte openbaart. De dwaalleer heeft aan de ene kant te doen met onvruchtbare speculaties, waar zij aan de andere kant praktisch wil worden, daar bracht zij de Christen onder de wet. Het ene, waarop het vóór alles aankomt, de vergeving van de zonden, schenkt zij niet en daarom kent zij ook de ontferming van de Heere niet. Het wezen van het Evangelie daarentegen is het juist dit te openbaren; als getuigenis daarvoor beroept Paulus zich op hetgeen hij in zijn eigen persoon heeft ervaren.

In plaats van alleen te zeggen, hoe het geschied is, dat hem het Evangelie is toevertrouwd, roemt Paulus het als iets, waarvoor hij de Heere Jezus dank verschuldigd is en wel zo, dat hij Hem tevens dankbaar roemt als degene, die hem het kunnen doen heeft gegeven. Nadat hij dan zo terug gezien heeft op zijn leven roemt hij verder hoe hij daartoe is gebracht. Jezus heeft hem, door hem het ambt op de dragen daartoe getrouw geacht, nadat hij de vorige tijd een lasteraar, een vervolger en een verdrukker was geweest. Door te herinneren wat hij vroeger was geweest, is hij reeds verder gegaan dan hetgeen hij eerst wilde zeggen, hoe hij ertoe gekomen is het Evangelie te verkondigen. Het maakt de overgang tot het tweede uit, omdat het zijn roeping tot het ambt doet voorkomen als ervaring van barmhartigheid en genade.

Met de woorden: "omdat ik het onwetend gedaan heb in mijn ongelovigheid" wil hij zijn vroeger handelen niet verschonen, maar hij wil daarmee de mogelijkheid uitspreken van het verkrijgen van genade. Als hij het niet in onwetendheid had gedaan, maar tegen beter weten en geweten, zou de begenadiging niet mogelijk zijn geweest. Deze onwetendheid heeft echter haar grond in ongeloof. In hoeverre dit ongeloof zelf weer een schuld was, komt hier niet in aanmerking, het wordt alleen vermeld ter verklaring van de onwetendheid.

Er blijft een groot onderscheid tussen het gedrag, dat de apostel hier beschrijft, waarbij het hem werkelijk om de wet te doen was en dat, waarvan wij in Luk. 11: 52 MATTHEUS. 12: 32 lezen, waarbij het onvernietigbare vijandschap van het hart was tegen hetgeen uit God is, opzettelijk verzet tegen de Geest van God de grond van het handelen is: hier moest de genade tot een dwingende macht worden, om te kunnen redden.

Als Paulus niet onwetend was geweest, zou zijn begenadiging volstrekt onmogelijk zijn geworden, omdat hij in dat geval een zonde tot de dood had begaan (1 Joh. 5: 16 v.) waarbij het subjectieve aanknopingspunt voor de goddelijke barmhartigheid, berouw en boete, geheel ontbreekt.

Naar de rechtvaardigheid die in de wet is, was Paulus onberispelijk (Fil. 3: 6); voor Christus is hij een zondaar. Maar zoals de maan en een lantaarn voor ons in de nacht licht geven, maar het dwaas is een lantaarn te gebruiken als de zon schijnt, zo had deze gerechtigheid haar tijd en was in deze tijd ook werkelijk gerechtigheid. Maar toen Christus verscheen, werd zij verduisterd en is nu niet dan zonde.

14. De vruchten, die de onwetendheid voortbracht, waren zeker treurig, maar de genade van onze Heere, die de onwetendheid van mij nam, en mij verlichtte met het licht van de levende (Job 33: 30), is zeer overvloedig geweest, met geloof, dat in de plaats van ongeloof in mij werd opgewekt en liefde, die er is in Christus Jezus en die van die tijd af mijn hart heeft doordrongen (2 Kor. 5: 14), zodat ik sinds juist het tegendeel doe van mijn vroeger handelen (1 Kor. 9: 19 vv.).

Tegenover de toestand in vs. 13 beschreven, stelt Paulus de nieuwe, de staat van de genade, die zich in zijn leven en werken verheerlijkt en het met geloof en liefde in Christus Jezus heeft versierd. Geloof en liefde zijn voorgesteld als het gevolg van de genade; waar deze zich aan een mens verheerlijkt, brengt zij geloof en liefde mee.

Hoe groter van te voren de ellende van de apostel was, des te rijker was de genade, door hem ervaren, die in de plaats van ongeloof geloof en in de plaats van haat liefde vestigde.

Terwijl Paulus aan zijn vroeger ongelooft het tegenwoordig geloof en de liefde in Christus Jezus overstelt, doet hij het niet zonder het oog te vestigen op de dwaalleer, die noch de bekering tot God in geloof (vs. 4), noch de liefde (vs. 5) tot haar doel had.

Het kon bij mij niet anders, zegt hij, dan een gelovig vertrouwen worden op Hem, die gekomen is, om de zondaars zalig te maken; en daarmee werd ook een liefde in het hart uitgestort, waarbij ik God en Zijn heiligen en mij en alle mensen, tot wier zaligheid Jezus Christus in de wereld is gekomen, geheel anders leerde beschouwen en behandelen.

Christus heeft het geloof in mij gewrocht, mij bekwaam makend om Hem aan te nemen als de Zoon van God en mijn Heer en Zaligmaker, Hem lief te hebben, tegen wie ik van te voren dacht, vele vijandige dingen te moeten doen, zowel als tegen Zijn discipelen. Hij meldt het geloof en de liefde, de twee voornaamste genadegaven, in tegenstelling van de heersende zonde in zijn onbekeerde staat.

15. Dit is een getrouw woord (Hoofdstuk 3: 1; 4: 9. 2 Tim. 2: 11 en alle aanneming waardig, zodat het zonder voorbehoud gelovig mag worden aangenomen, a) dat Christus Jezus in de wereld gekomen is (Joh. 16: 28) om de zondaren zalig te maken, waarvan ik de voornaamste ben, aan wier hoofd ik als het ware sta, ik, die de gemeente van God vervolgd heb (1 Kor. 15: 9).

a) MATTHEUS. 9: 13 Mark. 2: 17 Luk. 5: 32; 19: 10. 1 Joh. 3: 5

Bent u een zondaar, o mens? Voelt u het? Belijdt u het? Vreest u het rechtvaardig oordeel van God. ? Beseft u uw gevaar? Erkent u uw gemis? Dit woord zegt u: Er is zaligheid, er is behoud ook voor u. Met geen ander doel is Christus Jezus in de wereld gekomen, dan om zondaren zalig te maken; d. i. te behouden voor het oordeel, te brengen tot het geluk. Is het niet wat u nodig heeft? Als u dit te beurt valt, wat heeft u meer nodig? En het is God, de Heilige God, God de Rechter over allen, die het u laat aanzeggen. Kan onder alle woorden van God een woord voor u belangrijker, een ander woord voor u aannemelijker zijn? Welgelukzalig de man, die het getrouwe, het alle aanneming waardige woord, zijn aanneming, al zijn aanneming waardig geacht heeft. Die het om zijn inhoud met blijdschap, om zijn oorsprong met een vol vertrouwen aangenomen heeft. Die er een woord in erkend heeft voor zijn hart en van zijn God. Welhaast zal hij er al de troost en al de kracht van ondervinden. Zo is het die Paulus gedaan, die dit woord aan zijn Timotheus toeriep. Hij was een man geweest, die de vrees van het oordeel had proberen te ontgaan, die de bevrediging van zijn hart gezocht had, niet in rijkdom van werlds goed, niet in overvloed van aardse genietingen, niet in menselijke wijsheid of eer, maar in strenge deugdsbetrachting en nauwgezette godsdienstigheid. Toch vreesde zijn hart, toch bleef de vrede met God en met zichzelf achter; toch bleef hij uitroepen: Ik ellendig mens! Want het kwade lag hem bij, omdat hij het goede wilde; en ook de begeerlijkheid was zonde; en de kracht van deze groeide, naarmate de wet dreigde. Wanneer zou het anders worden? Wanneer zou de kracht van de zonde worden overwonnen door de kracht van de godsvrucht? Wanneer de volmaakte deugd de volkomen vrede aanbrengen? Wanneer deze zondaar op de weg van de gerechtigheid zoveel vorderen, dat hij het zichzelf zeggen kon: Ik ben behouden, ik heb niets meer te vrezen; ik word welgelukzalig. Ach! tevergeefs voegde hij de ijver van de vervolging bij de onberispelijkheid van een leven naar de wet en werd in zijn onwetendheid de voornaamste van de zondaren door de eeuwige Redder van zondaren te lasteren en te smaden. Er kwam geen wezenlijke kracht tot deugd en heiligheid, voor en aler er was vrede van het gemoed. En er kwam geen vrede van het gemoed dan door de aanneming van het getrouwe en alle

aanneming waardig woord, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken. Maar toen kwam zij en alles met haar. Toen de vastheid van de overtuiging: geen verdoemenis meer! Toen een leven niet meer naar het vlees, maar naar de geest. Toen de verzekering van de nabijheid, de kracht van de heiligheid. En welke Paulus deze gemaakt hebben van de Saulus van weleer, weten wij. Hangt er zoveel aan de aanneming van een woord? Ja, als dat woord een Godswoord is, een Godswoord, dat tot onze kennis brengt de grootste daad, het grootste geschenk van de goddelijke liefde. Ja, als de aanneming van dat woord van de erkenning is de liefde, waarvan het getuigt, van de liefde, die het tot ons brengt. Ja, als de aanneming van dat woord van liefde niet geschieden kan, zonder dat ons hart vervuld wordt van een wederliefde, die de vrees buiten sluit en die de hoogste, de enige ware kracht is tot de enige ware deugd: gehoorzaamheid.

17. De Koning nu van de eeuwen (Ps. 145: 13 Tob. 13: 5), de onverderfelijke, de onzienlijke (Rom. 1: 23 Kol. 1: 15), de alleen wijze God (Rom. 16: 27 Judas 1: 25), zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen (vgl. Hoofdstuk 6: 15 vv.).

Geen wonder dat nu, omdat de apostel aan de genade, door hem ondervonden een zo verheven betekenis voor alle volgende eeuwen toeschrijft, zijn hart zich tot een dankbare doxologie verheft; maar geen wonder ook, dat hij zijn hoogste voorrecht juist op deze plaats zo uitvoerig mededeelt, want niet door de wet, maar door het Evangelie alleen kon zich toch van de Heere barmhartigheid aan hem en na hem aan zo velen verheerlijken en in zo verre dient deze gehele mededeling tevens tot weerlegging van de dwaalleraars, die de wet boven het Evangelie hadden gesteld.

18. Dit gebod, zoals ik dat van te voren nader heb uiteengezet, dat namelijk in plaats van al het andere de mensen moet worden geleerd, dat zij, om het eeuwige leven te verkrijgen, op Hem hun vertrouwen moeten stellen, die in de wereld is gekomen om de zondaren zalig te maken, beveel ik u tot zorgvuldige waarneming en beoefening aan (Hoofdstuk 6: 20. 2 Tim. 1: 14 mijn zoon Timotheus! Waak, dat u naar de profetieën, die van u voorgegaan zijn bij uw ordening als helper van de apostelen (1 Tim. 4: 14 en "Ac 16: 3, in deze voorspellingen, in overeenstemming met deze, en door deze als met een toerusting tot uw ambt gedragen, de goede strijd strijdt door trouwe en nauwgezette volbrenging van uw ambtsplichten, vooral ook tegenover de dwaalleraars (vs. 3 v. Hoofdstuk 6: 12. Judas 1: 3).

Met de woorden "dit gebod beveel ik u", keert de apostel na de nadere mededeling in vs. 5 vv. tot zijn oorspronkelijke vermaning in vs. 3 terug en richt zijn woord weer direct tot Timotheus, die hij voor enige ogenblikken uit het oog had verloren. Van een gebod in de eigenlijke zin van het woord is nu natuurlijk hier geen sprake, maar Paulus beweegt zich reeds bij deze uitdrukking in militaire beelden. Het woord, dat daarvoor in de grondtekst staat, wordt gebruikt voor het commando en wel is het enigszins het commando tegen de dwaalleraars, dat de apostel Timotheus aanbeveelt of toevertrouwt.

Dezelfde apostolische leer, waarover hij in vs. 5 vv. verklaard heeft, dat die dwaalleraars van haar zijn afgedwaald en tot nutteloos ijdelpreken zijn gekomen, heeft hij in vs. 11 als het heerlijk Evangelie van de zalige God tegenover hun onderricht in de wet gesteld en als de leer van Jezus de Heiland van zondaren geprezen, waarvan zijn roeping tot prediker daarvan getuigenis geeft. Hij kan dus, nadat aan die tegenstelling tegen het handelen en zoeken van anders lerenden (vs. 3) is voldaan, op het gebod (vs. 5) terugkomen, om het aan Timotheus in het algemeen aan te bevelen, zonder te denken aan hetgeen zijn eerste taak zal zijn. Dat hij het Evangelie ook hier noemt met de uitdrukking "gebod", heeft dezelfde reden als boven; het

handelt over hetgeen de mensen in plaats van al het andere ter betrachting moet worden voorgehouden, namelijk, dat zij om eeuwig leven te verkrijgen, op Hem hun vertrouwen moeten stellen, die in de wereld gekomen is om zondaren te redden. En als hij nu zegt, dat hij dit gebod aan Timotheus beveelt volgens de over deze van te voren gegeven profetieën, dan bedoelt hij die voorspellingen, die hem hadden toegezegd dat Timotheus een getrouw dienaar van het Evangelie zou zijn en daardoor zijn keuze hadden bepaald, toen hij hem tot medehelper in zijn arbeid aannam. Zoals die voorspellingen vroeger de apostel ervan hadden verzekerd, dat hij er goed aan deed om Timotheus als dienende helper aan te nemen, zo volgt hij die ook thans, als hij hem de leer, die hij verkondigd heeft, tot verdere waarneming aanbeveelt, opdat hij zo de goede krijgsdienst, die men over hem had doen verwachten, ook beoefenen zou, namelijk de dienst in die strijd, die Christus voert om de zielen door Zijn woord te winnen. Wat hij hiertoe moet hebben, is niet ver te zoeken en het volgende vers geeft het nader te kennen: hij moet geloof hebben en een goed geweten; maar het een niet zonder het ander, opdat het hem niet gaat zoals sommigen, die tengevolge daarvan, dat zij het laatste van zich stootten, in het eerste schipbreuk leden.

20. Onder welke is Hymeneüs (= bruiloftslied) (2 Tim. 2: 17) en Alexander (= mannenverweerder), de kopersmid (2 Tim. 4: 14 en "Ac 19: 34, die ik de satan overgegeven heb 1Co 5: 5, opdat zij zouden leren de naam van de Heere niet meer te lasteren, zoals zij reeds waren begonnen te doen.

Wat Paulus van Hymeneüs en Alexander zegt, wijst ons aan, hoe dierbaar en noodzakelijk voor hem de kerkelijke tucht was en hoe daarom de verslapping en teugelloosheid van vele gemeenten in dit opzicht met zijn geest en zijn voorbeeld in lijnrechte tegenspraak zijn. Daartegenover mag ook niet onopgemerkt blijven, hoe hij alleen in gevallen van de uiterste nood tot deze maatregel overging en dan nog alleen met de bedoeling, om door de straf tot verbetering te leiden en de ziel voor eeuwige schade te behoeden. De inquisitie in de Rooms-Katholieke kerk wordt dus hier evenzeer veroordeeld, als het indifferentisme van vele leden van de Hervormde op dit gebied.

Wat Paulus bij Hymeneüs en Alexander probeerde teweeg te brengen door de kerkelijke tucht, die hij in zijn apostolische volmacht wilde uitoefenen, dat geeft God Zijn dienstknechten in deze tijd, wanneer Hij ziet dat hun macht geweken is, vaak door verborgen schikkingen, waardoor hij teweeg brengt dat menigmaal de leugenmond wordt gestopt, menig lasteraar door ons onbekende omstandigheden zo wordt, dat hij moet ophouden.

HOOFDSTUK 2

WANNEER EN HOE HET GEBED DOOR MANNEN EN VROUWEN IN DE GEMEENTE MOET WORDEN GEDAAN

II. Vs. 1-15. Behalve de taak, om hen tegen te werken, die door hun onvruchtbaar drijven de gemeente in verwarring brengen, heeft Timotheus, toen hij te Efeze achterbleef, als plaatsbekleder van de apostel, tegelijk de andere op zich genomen, om voor de orde en leiding van de gemeente zorg te dragen. Terwijl Paulus nu dit gedeelte van zijn taak zich voorstelt en hem in de eerste plaats voorschriften wil mededelen over de godsdienstige vergaderingen, zoals de toestanden van de gemeente die aan de hand geven, bepaalt hij ten eerste dat het algemene kerkelijk gebed voor alle mensen en met name ook voor de koningen en overheden moet geschieden, zoals dit ligt opgesloten in de universele bestemming van het Christendom voor de gehele wereld, die zo duidelijk en bepaald is uitgesproken in zijn roeping tot apostel van de heidenen (vs. 1-7). Vervolgens spreekt hij zich verder daarover uit, die de rechte, zowel inwendige als uitwendige houding is, die eensdeels de man en anderdeels de vrouw bij het gebed betaamt (vs. 8-10). In aansluiting hieraan schrijft hij verder voor, dat de vrouwen niet moeten gaan leren, maar op haar ondergeschikte plaats tevreden moeten zijn met onderwerpen te worden zoals haar ook in het algemeen geen heersen over de man betaamt, maar zij integendeel in de vervulling van huiselijke en moederplichten haar roeping moeten zien (vs. 11-15).

1. Van hetgeen ik in het vorige hoofdstuk heb gezegd, wil ik nu de toepassing maken op het kerkelijk leven, tot welks bewaring en ontwikkeling ik u te Efeze heb achtergelaten (Hoofdstuk 1: 3 vv.). Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen (Efeze 6: 18. 2 Kor. 1: 11 Fil. 4: 6) voor alle mensen, zowel voor de mede-Christenen, als ook voor de heidenen en de Joden.

Wat de apostel over het gebed van de gemeente verlangt, staat tot het vroeger verklaarde wezen van de apostolische leer in zo'n verhouding, dat hij het op grond daarvan vóór alles kon verlangen. De apostolische leer toch kan in het éne woord worden samengevat (Hoofdstuk 1: 14 v.), dat Christus Jezus in de wereld is gekomen om de zondaren zalig te maken en de lankmoedigheid van de Heere ten opzichte van hem, die Hij van een lasteraar en vervolger tot een apostel gemaakt heeft, was een voorspelling van de bekering van hen, die in het vervolg in Hem gelovig zouden worden; daarom betaamde het de Christenen hun gebed niet slechts uit te strekken tot hun kring, maar over alle mensen en inzonderheid over alle overheden.

"Ik vermaan dan vóór alle dingen", zegt de apostel, niet in die zin alsof de vermaning, die daarop volgt, die eerste plaats verdiende, maar er zijn bijzondere redenen, die hem aanleiding geven vóór alle dingen hiervan te spreken. Zijn vermaning om voor alle mensen te bidden heeft zonder twijfel dezelfde bedoeling als die in Titus 3: 1 v. om alle zachtmoedigheid te bewijzen jegens alle mensen en de overheid onderdanig en gehoorzaam te zijn, tot alle goed werk bereid. Zij heeft betrekking op degenen, die in hun voorrang van Christenen te zijn een recht meenden te bezitten om op hen, die het niet waren, neer te zien als op een massa perditionis (een menigte aan het verderf gewijd).

Paulus vindt zich genoopt de tegenstelling tegenover Joodse gnostische beperktheid zelfs liturgisch vast te stellen.

De Christenen moeten de niet-Christenen niet aanzien als een massa van het verderf, waarmee zij niets te maken hebben, integendeel moeten zij ook aan niet-Christenen hun liefde betonen en tot hun zaligheid doen, wat zij ook maar voor hen hun doen, zelfs als zij door hen gehaat en vervolgd worden.

Niemand is een zo'n groot zondaar, dat men niet voor hem zou moeten bidden; ook Paulus is op het gebed van Stefanus (Hand. 7: 59) bekeerd geworden.

De drie woorden: gebeden, smekingen, voorbiddingen, vormen een opklimming. Bede is het algemene woord voor de uitdrukking van verlangen. Smeking duidt aan het plechtig opdragen van een bede aan God; en voorbidding is de algemene behartiging van de nood van anderen, waarmee wij om hetgeen anderen nodig hebben smeken, als gold het onze eigen belangen. Een smeking, een plechtig, ernstig, heilig gebed van de gehele gemeente, die het lijden van anderen als het hare voelt, moeten Christenen voor alle mensen slaken en evenzo danken voor al het goede, dat hun overkomt. Niet alleen door voorbidding, ook door dankzegging doet Hij ons tot een smelten. Want wie God danken zal voor het goede, dat de naaste ontvangt, die moet hem ook liefhebben en als een vriend beschouwen.

2. Er wordt gebeden voor koningen, voor de Romeinse keizer, alsook voor de verschillende heersers van het Romeinse rijk, die op verschillende plaatsen zijn en voor allen, die in hoogheid zijn, voor alle personen, die enig overheidsambt bekleden (Rom. 13: 1 vv. 1 Petrus 2: 13 v.), opdat wij, als God tegenover de oproerige machten hen behoedt en steeds meer zegent (2 Thessalonicenzen. 2: 6 v. Rom. 13: 4), een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid inwendig en eerbaarheid in het uitwendige.

Reeds in het Oude Testament (Jer. 29: 1 Ezra 6: 10) was voorgeschreven dat de Joden ook voor hun heidense regenten zouden bidden. Die gewoonten hielden de Joden, totdat de geest van oproer bij hen meer en meer de overhand verkreeg en aan het begin van de laatste Joodse oorlog het gebed en offer voor de keizer op aandringen van de Zeloten geheel werd afgeschaft.

De oude Christenen zijn daarentegen het apostolisch bevel getrouw nagekomen en hebben zelfs te midden van de zwaarste vervolgingen niet afgelaten voor koningen en overheden te bidden, zoals voldoende uit oude liturgieën als ook uit de getuigenissen van apologeten en kerkvaders blijkt. Bij het volbrengen van de Christelijke voorbede opent de apostel de gelovigen het uitzicht, dat zij dan een gerust en stil leven zullen kunnen leiden in alle godzaligheid en daarmee spreekt hij de verwachting uit, dat hun voorbede bij God ook werkelijk iets zal uitwerken (vgl. Spr. 21: 1).

Een van de beste en nuttigste soorten van opbrengst, die men de overheid verschuldigd is en opbrengen moet is deze, dat men voor haar bidt, ook voor het door haar ontvangen goed God hartelijk dankt.

Stilte en rust zijn voor de vroomheid en heiligheid meer bevorderlijk, dan onrust en beweging. Vooral is het de aard van politieke beweegredenen, de belangstelling zo sterk te absorberen, dat de bevordering van de vroomheid daaronder schade lijdt. Daarom moet de Christen zich wachten, dat hij niet te diep in zo'n onrustig politiek gewoel geraakt; en vooral heeft de geestelijke alle reden om deze regel in acht te nemen. Zo iemand dan heeft juist hij een stil en gerust leven nodig. Opdat hij nu zo'n leven krijgt, bidt hij voor de overheid en

mengt hij zich zo min mogelijk in politieke twisten, niet meer, dan waartoe hij bepaald geroepen is.

3. Want dat u aanbedding, bede, voorbede en dankzegging doet, zoals ik zo-even heb aangegeven, is goed voor de mensen (2 Kor. 8: 21 Tit. 3: 8), die daaruit zien, hoe goed wij het met hen allen menen (Rom. 12: 17) en bovendien aangenaam voor God, onze Zaligmaker 1Ti 1: 1.

4. a) Die wil, dat alle mensen zalig worden (Tit. 2: 11) en wel dat zij daardoor zalig worden, dat zij allen tot kennis van de waarheid komen (2 Tim. 3: 7), welke waarheid alleen in Christus Jezus aanwezig is (Joh. 1: 17; 14: 16; 18: 37).

a) Ezechiël. 18: 23. 2 Petrus 3: 9

5. a) Want er is één God, wie alle mensen zonder uitzondering toebehoren (Jes. 45: 21 v. Mal. 2: 10. 1 Kor. 8: 6 ; er is ook één b) Middelaar van God en van de mensen, in hun geheel (Hebr. 12: 24), namelijk de mens Christus Jezus (Rom. 5: 15).

a) Joh. 17: 3 Rom. 3: 30 b) Gal. 3: 19 Hebr. 9: 15

6. a) Die, als een mens hun gelijk (Hebr. 2: 14), Zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen zonder onderscheid, die de naam van mens dragen (Gal. 1: 4; 2: 20 1. 4 Tit. 2: 14), zijnde de getuigenis tot Zijn tijd, dat het in hen teweeggebrachte heil te Zijner tijd zou worden gepredikt (Tit. 1: 3).

a) MATTHEUS. 20: 28 Efeze. 1: 7 Kol. 1: 14

Als God wil dat alle mensen zalig worden, moet ook u het willen; als u het wilt bid het, want die iets willen, die bidden.

Dat er een God van alle mensen is, die aan allen hetzelfde heil heeft toegedacht en allen met gelijke liefde beschouwt, dat gemeenschappelijke nood nu gemeenschappelijke redding uit deze het gehele mensengeslacht verenigt, dat was een waarheid, die vóór Christus misschien hier of daar duister vermoed, maar nooit openbaar verkondigd was. Ook de Joden hadden zich afgekeerd van dit licht en het vervalste Jodendom, dat de dwaalleraars in Klein-Azië met een Christelijke tint onder de gemeente probeerde te verbreiden, verduisterde opnieuw deze dierbare waarheid.

Opmerkelijk onderscheidt zich van de soteriologische leer van de apostel de driestheid van velen van onze tijdgenoten, die beweren dat zij geen Middelaar nodig hebben, dat men ook zeer goed dadelijk, zonder de Zoon, tot de Vader kan gaan. Wat deze mensen voor alle dingen missen, is de levende erkenning van de doemwaardigheid van de zonde en van de heiligheid van God. De God, tot wie zij naderen, is niet de God van de bijbelse openbaring, maar integendeel de afgod van hun eigen verduisterd verstand. Hebben wij nu volgens de leer van de apostel slechts één Middelaar van God en van de mensen, dan is de aanroeping van de heilige, de Mariolatrie, zoals die in de laatste tijd in de Rooms Katholieke kerk gepleegd wordt, reeds hiermee in haar grond veroordeeld.

Als men hier vraagt hoe het overeen te brengen is dat Christus Zich zelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen en er ondertussen zo velen verloren gaan in hun zonden, het antwoord is

gereed: men moet onderscheid maken tussen de voldoening van het rantsoen en het gevolg daarvan. Hij heeft een rantsoen betaald, waardig om er de zaligheid van alle mensen voor te verkrijgen en alles gedaan, wat vereist wordt om God te bevredigen en de mensen in staat van zaligheid kan brengen. Niemand of hij kan zalig worden door het geloof en als een mens verloren gaat, het is niet uit een gebrek van rechtvaardigheid in de Middelaar, maar uit liefde tot zijn lusten en eigenwillige verwerping van de genade.

7. Zoals ik zo-even gezegd heb moet aan alle plaatsen het werk van Gods genade in Christus, dat voor alle mensen is, verkondigd worden, waartoe ik a) gesteld ben, een prediker, die deze boodschap verkondig, en een apostel, die ze in de wereld moet verbreiden (ik zeg, als ik dit van mijzelf beweer, de waarheid in Christus, ik lieg niet (Rom. 9: 1)), een leraar van de heidenen, die hen moet onderwijzen in geloof, opdat zij daartoe komen (Rom. 1: 5; 15: 18; 16: 26 en in waarheid, opdat zij komen tot de erkenning van deze (vs. 4).

a) Hand. 9: 15; 13: 2; 22: 21.

Hoe bekend het ook aan Timotheus en aan de gemeente te Efeze was, dat Paulus de apostel was van de heidenen, zo noodzakelijk was het toch wegens zijn tegenstanders, dat hij deze zijn roeping, om de leraar aller volkeren te zijn, altoos weer tegenover zijn vijanden handhaafde. Ook hier wijst hij op zijn roeping als apostel van de heidenen, als op een feitelijk bewijs van de grote waarheid, dat God de grote zaligheid van allen wil, zoals Hoofdstuk 1: 12-16 zijn bekering het feitelijk bewijs is van de genade van God, ook jegens de grootste zondaren.

De tijd gedurende het driejarig verblijf van de apostel te Efeze, waarin ook de vervaardiging van de brief aan de Galaten valt, is daardoor zowel van de vroegere als van de volgende periode van de Paulinische zending onderscheiden, dat Paulus gedurende deze de strijd voor de apostolische waardigheid moest strijden. Na het wegnemen van de verwarring te Corinthiërs, die bij zijn verblijf in Griekenland in de winter van 57 tot 58 volledig volgde, was dat vuur, dat de dwaalleraars in de Paulinische gemeenten hadden geworpen, uitgeblust, en men kon dit later niet meer doen ontbranden door de gewaande tegenstelling tussen Paulus en Petrus, omdat Petrus sinds Paulus' gevangenschap openlijk een vriendschappelijke en welwillende verhouding tot de Paulinische zending gekomen was. Reeds de brief aan de Romeinen is vrij van de strijd voor de apostolische waardigheid. De brieven uit de gevangenschap te Rome bevatten geen spoor van afwijzing van enige verdenkingen in dat opzicht. De apostel was in alle Christelijke gemeenten, niet alleen in die van zijn eigen stichting, als zodanig algemeen erkend. Wat aan boosaardigheid en verbittering tegen de bestrijders van het Farizees Jodendom nog aanwezig was, kon buiten de gemeenten voortgaan. Het is duidelijk hoe belangrijk deze opmerking is voor de tijd van het samenstellen van de hier voor ons liggende brief. Op geen andere tijd dan in die Efezische periode had Paulus aanleiding om de sterke uitdrukking te gebruiken "een prediker en apostel - ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet. "

8. Ik wil dan als een, die krachtens mijn apostolisch gezag gerechtigd ben om bepalingen te maken, dat de mannen a) bidden, in gemeenschappelijk gebed voorgeaan (Hand. 4: 24 vv.), in alle plaatsen, waar men samenkomt om God te dienen, b) opheffende heilige handen, die gewijd zijn door een hart, dat echt bidt en zich tot God verheft (Amos 5: 23 Jes. 29: 13, zonder toorn, die de ootmoedige gezindheid tot God met vijandige gedachten tegen de naaste ontheiligt en zonder twisting of twijfel, die de ernst van het gebed wegneemt en de onverdeelde overgave aan God verhindert (Jak. 1: 6 vv.).

a) Joh. 4: 21 b) Ps. 134: 2

De apostel keert tot de vermaning in vs. 1 vv. uitgesproken terug, nadat hij in vs. 4 vv. nader heeft aangewezen, waarom hij daarin op aanbidding, bede, voorbede en dankzegging voor alle mensen en inzonderheid voor koningen en overheden heeft aangedrongen. Nu zegt hij waar, hoe en door wie zulk bidden moet worden verricht en daarbij heeft hij aan de vrouwen, zowel als aan de mannen iets bijzonders te zeggen. De laatsten moeten, in bepaalde onderscheiding van de vrouwen, uitsluitend de openbare gebeden doen. Het schijnt namelijk, dat in de vergaderingen van de gelovigen dit niet uitsluitend aan de voorganger opgedragen was, maar dat zij zonder verdere beperking door de gemeenteleden zelf verricht werd. De apostel misbillijkt dat geenszins; hij bepaalt alleen, dat de vrouwen zich daarvan geheel onthouden, wat zij wellicht in de laatste tijd niet altijd gedaan hebben (vgl. 1 Kor. 11: 3 en 14: 34). Het "aan alle plaatsen", dat niet slechts op "bidden", maar op de hele zin ziet, is daaruit te verklaren, dat de gemeente te Efeze, evenals menige andere (vgl. bij Rom. 16: 5) uit verschillende huisgemeenten bestond en tengevolge daarvan verschillende vergaderplaatsen had. Met het oog hierop geeft de apostel een voorschrift, dat door de mannen, waar die ook zijn, ter harte moet worden genomen. Het opheffen van de handen was het Joodse gebruik bij het gebed Jer 1: 15 en werd, zoals uit deze plaats blijkt, ook door de Christelijke gemeente aangenomen.

De uitdrukking "heilige handen" wil niet zeggen, zoals men die gewoonlijk opvat, dat de handen, die zij biddend opheffen, vrij moeten zijn van zonden en verkeerdheden (Jes. 1: 15). Was dit de gedachte van de apostel, dan zou het "zonder toorn en twisting", als nog in het bijzonder uit die alle genoemd, vreemd zijn. Wat met het eerste bedoeld wordt kan niet op zo verre afstand liggen van hetgeen met het laatste wordt gevorderd en het kan niet een toestand van de handen in het bijzonder zijn, maar moet een toestand aanwijzen van tot gebed opgeheven handen. De handen van de biddenden zijn nu heilig, als zij inwendig doordrongen zijn van de wijding, zonder welke zijn spreken niet de naam van bidden verdient.

"Toorn en twijfel" slaan terug op het voorschrift van voorbedding voor alle mensen (vs. 1); geen onwilligheid, geen valse overlegging mogen daarin storen. De "twijfel" kan intussen ook verder gaan en God, de Hoorder van de gebeden, betreffen. Wie in de gemeente bidden wil, moet bovenal geloof en vertrouwen bezitten.

9. a) Zo ook verorden ik, dat de vrouwen in een eerbaar (Hoofdstuk 3: 2), welvoeglijk gewaad gekleed zijn, dat zij zoeken om ook haar wijding te dragen en met schaamte en matigheid zichzelf versieren, als zij bij gemeenschappelijk gebed en de godsdienst tegenwoordig zijn, niet in vlechtingen van het haar, of goud of parels of kostelijke kleding (1 Petrus 3: 3).

a) Tit. 2: 3

10. Maar zij moeten op een juiste manier voor God verschijnen, dat de vrouwen betaamt, die de godvruchtigheid belijden. Zij moeten tonen door goede werken, dat de godzaligheid haar levensdoel is (Hoofdstuk 5: 10).

Wij hebben in deze verzen weer een pastoraal voorschrift, dat van een zeer juist oordeel en van een bewonderenswaardige scherpheid van blik getuigt. Hoe veelbetekenend is toch voor het vrouwelijk geslacht het uitwendige, ten opzichte van kleding en geheel het uitwendige! Ook de man moet zich niet verwaarlozen, maar de vrouw nog veel minder. Een zeker tooisel is plicht voor de vrouw, maar dit moet gekozen worden met een fijn gevoel voor hetgeen

betamelijk is. Er is een manier van zien te tooien, die het "met schaamte" niet in acht neemt en daarom meteen de indruk van verheffing geeft. Geen bijzondere regels kunnen daarover gegeven worden, de eerbaarheid moet het juiste bepalen. Als nu de apostel zegt dat de vrouwen zich niet moeten versieren met vlechtingen van het haar, of goud, of parels, of kostelijke kleding, bedoelt hij zeker daar niet mee dat de vrouwen in het geheel het haar niet zouden mogen opmaken, nooit goud of parels zouden mogen dragen enz., maar hij bedoelt, dat zij al dat in het oog vallende moeten mijden. Het past niet als een vrouw zich zo kleedt, dat de mensen op de straat blijven staan om haar na te zien. Vooral staat het niet goed als een vrouw, die zo opzichtig is, mee deelneemt aan allerlei Christelijke verenigingen, aan in- en uitwendige zending enz. Die de godvruchtigheid door goede werken wil tonen, moet in het uiterlijke ook niets hebben wat niet passend is bij de godzaligheid.

De sierlijkheid van het gewaad vindt de apostel, wanneer zij in het openbaar verschijnen, loffelijk, maar hij neemt alle voorwendsel tot opschik en pronkzucht weg.

Heilige wijding van het gebed wordt ook van de vrouwen geëist; maar als die bij de mannen door toorn en twijfel zou kunnen verhinderd en gestoord worden, lag bij de vrouwen meer voor de hand, wat haar uitwendige gedaante en haar voorkomen ongepast maakte; daarom bepaalt de eis van een gewijd bidden zich daartoe, dat zij het doen in een eerbaar gewaad, met schaamte en matigheid. De vrouwen moeten dus aan het gebed deelnemen in een eerbaar gewaad, met zedige schaamte voor het ongepaste en vermijdend al wat onbehoorlijk is; schaamte en matigheid zal de vrouwen zich zo doen kleden als het betamelijk is. Zij zullen het er niet op toeleggen, om in het oog te lopen door het haar te vlechten, of door goud of parels of kostelijke kleding aan te doen. Zij moeten zich versieren zoals het de vrouwen betaamt, die voor godvrezend gehouden willen worden. Met de woorden: "door goede werken" wijst de apostel op dat gebied, dat haar arbeidsveld in het leven van de Christelijke gemeente uitmaakt.

Evenals bij de mannen toorn en twisting het gebed verhindert, zo is bij de vrouwen voor de geest van het gebed niets gevaarlijker, niets, dat meer strekt om die uit te doven, dan de ijdelheid, de wereldliefde en de trotsheid. De zorg voor de uitwendige mens, de begeerte om in het oog te lopen, maakt de verborgen mens van het hart ongeschikt tot de alleen ware begeerte om God te behagen. Ach, de ongelukkige mode, om alles in een parade te veranderen en zo ook een kerk-parade te maken, doet meer schade dan men denkt!

11. Een vrouw laat zich leren in stilheid. Zonder zelf te willen spreken luistert zij met opmerkzaamheid toe naar hetgeen bij de gemeenschappelijke godsdienst tot lering en onderwijzing in het Christelijk geloof door de mannen wordt voorgedragen. Zij luistert in alle onderdanigheid, zoals dat aan het vrouwelijk geslacht past.

12. Maar ik laat de vrouw niet toe dat zij, in plaats van zich te laten onderwijzen, zelf in de openbare vergadering optreedt en leert (1 Kor. 14: 34 v.), noch over de man heerst, in enig opzicht zich boven hem verheft op een wijze, die haar niet betaamt, maar ik wil van haar, dat zij in stilheid zij, in al haar werken zich beweegt in het verborgene en stille.

a) 1 Kor. 14: 34 b) Gen. 3: 16 Efeze 5: 24

Het schijnt dat de Christenen te Efeze meer dan het haar betaamde geneigd waren, om zichzelf op de voorgrond te stellen. Om die reden legt de apostel haar het stilzwijgen op, zoals ook in de Joodse synagogen aan de vrouwen alleen het horen, maar niet het spreken was

toegestaan. Zelfs het vragen naar hetgeen zij niet begrijpt wordt in 1 Kor. 14: 35 aan de vrouw niet op openbare plaatsen, maar alleen binnen de grenzen van haar eigen woning veroorloofd. Een voorbeeld van het leren door de vrouw, dat de apostel zeker niet zou hebben verboden, zien wij in Hand. 18: 26

Zo is ook niet strijdig met het verbod van Paulus, dat een vrouw boeken schrijft; want hoewel zo'n boek openlijk wordt verkocht, treedt toch daarmee de schrijfster niet in het openbaar voor een gemeente op, maar het wordt alleen door de liefhebbers thuis gelezen en voor huiselijk onderricht gebruikt.

13. Zo'n rangschikking van het vrouwelijk geslacht onder het mannelijke en zo'n bescheiden terugtreden in het bewustzijn van eigen zwakheid (1 Petrus 3: 7), ligt reeds gegrond in de geschiedenis van de beginselen van de mensen: a) want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva (Gen. 2: 7 en 21 v. 1 Kor. 11: 8 v. ; dienvolgens komt wel de man, maar niet de vrouw de zelfstandige plaats toe.

a) Gen. 1: 27; 2: 22

14. En Adam is niet verleid door de slang in het paradijs, die zeer goed wist welke van de beide geslachten het zwakste en gemakkelijkst te verleiden was; maar de vrouw verleid zijnde (Gen. 3: 1 vv. 2 Kor. 11: 3, is in overtreding geweest in de mensenwereld, omdat zij niet alleen het eerst zondigde, maar ook haar man tot zonde verleidde. Dit moet nu een bestendige waarschuwing voor het vrouwelijk geslacht zijn, om zich niet door een zelfverheerlijkend, boven de man zich verheffend optreden in het gevaar te begeven een prooi van de verzoeker te worden.

Het is alleen de aanvang van de zonde, waarop de apostel hier het oog vestigt en deze ligt zeker in de vrouw, die zich door de slang heeft laten verleiden, terwijl dat van de man kan worden ontkend; men vergelijk slechts wat ons in Gen. 3: 12 vv. over de loop van de zonde en de omgekeerde weg van de straf wordt meegedeeld, dan vindt men daarin volkomen hetzelfde, wat de apostel zegt.

Als het bedrog, dat tot overtreding van het goddelijk verbod aanleiding gaf, niet de man overkomen is, maar de vrouw, dan is daaruit af te leiden dat de bedrieger bij de vrouw een invloed hoopte te vinden, die hij niet bij de man verwacht had; maar dan is ook duidelijk, dat de vrouw van nature toegankelijker is voor een misleiding, die tot zonde voert, dan de man en dus de gelegenheden moet mijden, om zo bedrogen te worden.

15. Maar zij zal zalig (woordelijk "gered worden in kinderen te baren (1 Kor. 3: 15), dat haar voor haar overtreding en wel op smartelijke en gevaarvolle manier is opgelegd (Gen. 3: 16), als zij blijft in het geloof en liefde en heiligmaking (Efeze 6: 23. 1 Thessalonicenzen. 4: 3 en 7 met matigheid, die zich van alle aanmatigend op de voorgrond stellen (vs. 12) verwijderd houdt (Hoofdstuk 5: 10 en 14. Tit. 4 v.).

De woorden: "zij (de vrouw, als collectief begrip het gehele geslacht omvattend) zal zalig worden" staan in tegenstelling tot de voorgaande, "is in overtreding geweest of vervallen." Nadat namelijk de apostel aan de vrouw de activiteit in de vergaderingen van de gemeente als haar niet passend, heeft verboden, wijst hij nu op de door God haar toegeschikte bestemming, wier vervulling voor haar zegen aanbrengend is. Hij doet dit zeker in het bijzonder denkend aan toekomstige dwaalleraars, die verbieden te huwen (Hoofdstuk 4: 3) en wijst van de

vrouw, die in de vergadering receptief moet zijn, het huiselijk leven aan als die sfeer, waarin zij, namelijk ten opzichte van de kinderen een actieve werkzaamheid moet uitoefenen, vgl. Hoofdstuk 5: 14.

In het "kinderen baren" ligt de opvoeding van de kinderen ook begrepen. Niet te leren, maar moeder te zijn, dat is de eigenlijke bestemming van de vrouw. Op deze weg, waarop men door veel lijden en veel verootmoediging gaat, moet zij uit de zonde worden gered, waarin haar zwakkere natuur nog makkelijker dan de mannelijke raakt. Zo wordt de vloek, die God haar heeft opgelegd, tot een zegen.

De zorg voor een kind vervalt het gemoed van de moeder op zo'n manier, dat een menigte zaken, die anders makkelijk plaats hebben, in het geheel geen plaats meer vinden en alle belang verliezen. Vele verzoeken zijn dan als in het geheel niet meer aanwezig.

HOOFDSTUK 3

OVER DE STAAT VAN DE DIENAARS VAN DE KERK EN VAN HUN HUISGENOTEN. OVER DE KERK EN HET GEHEIM VAN DE GODZALIGHEID

III. Vs. 1-13. In de vorige afdeling was reeds gesproken over een werkzaamheid in het kerkelijk leven van de gemeente; zo lag de overgang tot het opzienersambt voor de hand. Werkelijk spreekt nu Paulus daarover, omdat hij over de beide ambten, die wij in Fil. 1: 1 leerden kennen, de opzieners (vs. 1-7) en dienaars of diakenen en in verband met de laatsten over de diakonessen (vs. 8-13) handelt. Hij verklaart aan Timotheus nader, op welke eigenschappen hij vooral moet zien bij hen, die door hem tot het een of ander ambt moesten worden geroepen. In zo verre die van negatieve aard zijn, wordt alleen dat opgenoemd, wat bij de Christen in het algemeen niet mag worden gevonden en in zover zij van positieve aard zijn, stellen zij de dienaren geen hogere zedelijke eisen, dan die vanzelf spreken; maar het was toch van groot belang die afzonderlijk te noemen, omdat zij wegens andere eigenschappen, inzonderheid om bijzondere gaven, zo gemakkelijk over het hoofd gezien konden worden, terwijl zij evenwel bij opzieners en dienaars van de gemeente het allerminste mochten ontbreken.

1. Dit is een getrouw woord (Hoofdstuk 1: 15): als iemand tot een opzienersambt, het ambt van opziener of oudste ("Ac 14: 23" en "Ac 20: 31, lust heeft, die begeert inderdaad, zoals hij zelf met deze begeerte te kennen geeft, een treffelijk werk (1 Thessalonicenzen. 5: 13. 2 Tim. 4: 5 Het is dan nodig, dat zo iemand ook de edele eigenschappen bezit, die met dat kostelijk werk in overeenstemming zijn (vgl. Tit. 1: 5 vv.).

Reeds de aanhef: "dit is een getrouw woord", geeft te kennen, dat de apostel niet naar de lichtzinnige manier van de wereld een oordeel wil vellen en in vleselijke zin wil zeggen, dat niemand het beter heeft dan "de papen." Daarvoor zou hij die aanhef niet nodig hebben, die slechts bij belangrijke onderwerpen en bij menige voorkomt, die verre verwijderd zijn van hetgeen het vleselijk gezinde verstand zegt. Maar ernstige gemoederen, die door de moeilijkheid van het ambt worden afgeschrikt, wordt hier een vastheid aangeboden.

Volgens onze plaats schijnt men naar het opzienersambt te hebben gedongen, dat niet onverklaarbaar is in een tijd, toen de bisschop of opziener onder uitwendige smaad en vervolging meestal zonder loon diende (vgl. Hoofdstuk 5: 17 v.); zo hadden zich ook volgens 1 Kor. 16: 15 te Corinthiërs Stefanus en de zijnen vrijwillig voor de dienst aangeboden.

Zij, die anders in het Nieuwe Testament gewoonlijk presbyters of oudsten heten, worden viermaal (Hand. 20: 28. 1 Tim. 3: 2 bisschoppen genoemd en uitdrukkelijk wordt, als hun werk het weiden van de kudde op de voorgrond gesteld (Hand. 20: 28. 1 Petrus 5: 1 v. vgl. 2: 25 en Efeze. 4: 11. 1 Kor. 12: 28 De naam is zonder twijfel van Joods-christelijke oorsprong: oudsten, zo werden de oversten van de synagogen genoemd, aan wie de leiding van de godsdienstige aangelegenheden was opgedragen (Luk. 7: 3 Jak. 5: 14); de naam drukt ten eerste het begrip uit van ouderdom en de daarmee nauw verbonden persoonlijke eerwaardigheid, vervolgens het begrip van waardigheid van het ambt en van overheid, omdat deze gewoonlijk uit bejaarde en ervaren mannen bestond. Deze naam daarentegen is hoogst waarschijnlijk ontleend aan de politieke omstandigheden van de Grieken, werd dus pas later en wel in de heidens-Christelijke gemeenten in het kerkelijk spraakgebruik opgenomen en betekent naar het woord de ambtsplicht en werkzaamheid van de opzieners van de gemeente. Volgens het voorbeeld van de synagogen, alsook van het politieke stadsbestuur, waren er in

elke gemeente verscheidene presbyters. Of er onder de leden van deze presbyter-colleges gehele gelijkheid heerste, of dat de een, wellicht de oudste, bestendig presideerde, of dat eindelijk de een na de ander in een zekere kring als primus inter pares de hoogste leiding in handen had, daarvan worden in het Nieuwe Testament geen beslissende aanwijzingen gevonden, omdat ook "de engelen van de 7 gemeenten" in Openbaring 1: 20 even goed het gehele presbyterie of kerkbestuur van deze gemeenten, als afzonderlijke concrete individuen en latere bisschoppen kunnen betekenen. Toch is een zeker soort van presidium in een goed georganiseerd bestuur en tot geregelde gang van werkzaamheden onmisbaar en in zo verre ook bij deze eerste Christelijke presbyteriën van het begin af waarschijnlijk. Wat nu die engelen van de Openbaring aangaat, doelt die uitdrukking naar alle waarschijnlijkheid reeds op de idee van het episcopaat (?), namelijk daarop, dat het bestuur van de gemeente één hoofdpersoon heeft, die tot de gemeente in patriarchale verhouding staat en voor haar geestelijke toestand in empatische zin verantwoordelijk is.

Die een opzienersambt begeert, begeert een werk, dus de werkzaamheid, niet de waardigheid; moeite met genot; een arbeid, waardoor hij in ootmoed toeneemt, opdat hij niet opgeblazen wordt.

U bent uit voorname stand, daarom schaamt u zich een prediker te worden, maar echt, het predikambt is voortreffelijk en belangrijk, het gaat de grootste dingen aan en ziet op het heil van de zielen en de zalige eeuwigheid.

2. Een opziener dan moet (om deze eigenschappen nader mee te delen) onberispelijk zijn, iemand, van wie men niets kwaads kan zeggen (Hoofdstuk 5: 7) een man van een vrouw 1) (Tit. 1: 6), wakker, zich onthoudend van zinnelijke genietingen (vs. 11. Tit. 2: 2. 1 Thessalonicenzen. 5: 6 en 8, matig, zodat hij zich weet te beheersen en zich in generlei opzicht vergeet (Tit. 1: 8), eerbaar, zodat hij zich in houding en gebaren bestendig binnen de grenzen van het gepaste houdt; graag herbergend om gewillig de Christenen, die van elders komen, op te nemen (Tit. 1: 8 Rom. 12: 13), bekwaam om te leren, om de leden van zijn gemeente, waar die onderwijzing nodig hebben, ook werkelijk te kunnen onderrichten (2 Tim. 2: 24).

Enige Katholieke uitleggers hebben hier de mening verdedigd, dat onder de éne vrouw, wier man een opziener was, de kerk moest worden verstaan; maar voor zo'n geringen prijs komt men niet los van het argument, dat deze plaats inhoudt tegen de celibaats-wet van Gregorius VII.

Bij de Joden kwam toen de veelwijverij soms voor; ook bij de Grieken. Nog menigvuldiger was de lichtzinnige echtscheiding, die Jezus afkeurt (MATTHEUS. 19: 3-9). Van Josephus, een priester, weten wij, dat hij zijn vrouw verstootte, omdat haar inborst hem niet beviel. Christus leert ons dat God oorspronkelijk man en vrouw onscheidbaar verenigd heeft en daarop voortbouwend verlangt de apostel, dat geen man, in veelwijverij levend, een bisschopsambt bekleedt, ofschoon hij als Christen niet genoodzaakt werd, als hij meer dan één vrouw had een van hen te ontslaan, of veel minder het opgeloste huwelijk weer aan te knopen. Dergelijke omstandigheden maakten de bisschop "aantastelijk" voor vijanden, als zou daarmee een zekere eerbaarheid noodzakelijk verbonden zijn. - Onjuist is het zeker om deze woorden zo te verklaren, als had de apostel geen weduwnaar, die hertrouwd was, tot het bisschopsambt willen toelaten. Dat een weduwnaar nog als echtgenoot van zijn overleden vrouw beschouwd werd (zoals in de uitdrukking "een man van een vrouw" als zij die zin had, liggen zou) daarvan vinden wij in de Schrift geen voorbeeld en dat zou ook strijden met de

leer van Christus, MATTHEUS. 22: 30 De oudste Christelijke kerk verwierp bepaald de ketterse leer, dat een tweede huwelijk de Christen niet zo vrij zou staan en dat deze plaats reeds vroeg en nu nog in de Griekse kerk, als een verbod van een tweede huwelijk voor de geestelijken werd uitgelegd, dat hangt samen met de later opgekomen, verkeerde begrippen van de onthouding en van de meerdere heiligheid van de ongehuwde staat, denkbeelden, die de apostelen vreemd zijn. Dergelijke ziekelijke meningen bestonden er reeds bij de heidenen, die de ongehuwd geblevenen hoog prezen, maar zij hebben niets gemeen met hetgeen Paulus in 1 Kor. 7: 39, 40 zegt. Even weinig bewijst hier beneden Hoofdstuk 5: 9 "een man van een vrouw". Verkeerd, naar de letter legt de Griekse kerk deze plaats zo uit, als wilde de apostel dat ieder geestelijke getrouwd zou zijn, ofschoon er wel een toespeling ligt in de woorden, zoals in de vermelding van kinderen en van huisgezin (vs. 4 en 5). Daaruit schijnt men te kunnen opmaken dat de apostel het beter vond wanneer een bisschop getrouwd was, opdat hem zijn huis mocht kunnen zijn een voorbereidingsschool voor zijn ambt en hij uit eigen ondervinding de belangrijkste levensbetrekkingen mocht leren kennen.

3. Niet genegen tot de wijn, geen smijter, geen pocher, geen vuil gewinzoeker, die geen oneerlijke handelingen pleegt, als hij uit eigen middelen moet leven (Hoofdstuk 5: 7 v. Tit. 1: 7); maar bescheiden (Jak. 3: 17 Fil. 4: 5), geen vechter, vrij van twistgierigheid (Tit. 3: 2. 2 Tim. 2: 24, niet geldgierig, vrij van geldzucht (Hebr. 13: 5).

4. Een, die zijn eigen huis wel regeert, zijn kinderen in onderdanigheid houdend met alle stemmigheid (Tit. 1: 6).

5. Want als iemand, zoals dat bij voorbeeld met de priester Eli het geval was (1 Sam. 2: 12 vv.), zijn eigen huis, dat kleiner en zoveel gemakkelijker gebied, niet weet te regeren, hoe zal hij voor de gemeente van God met goede leiding en de nodige oplettendheid zorg dragen? (Luk. 16: 10).

De apostel had niet nodig de voorgaande eisen te bevestigen; zij spraken zozeer vanzelf, dat zij alleen herinnerd hoefden te worden, opdat Timotheus, wanneer opzieners moesten worden aangesteld, die zedelijke eigenschappen niet lager zou stellen dan eigenschappen van begaafdheid. De eis daarentegen, dat de aan te stellen persoon geschikt moest zijn om zijn huis wel te regeren, meent Paulus te moeten bevestigen. Inderdaad kon men menen, dat het huiselijk bestuur op de gemeente geen invloed zou hebben. De apostel beweert dat van iemand, die zijn eigen huis niet weet te regeren, ook geen bekwaamheid te wachten is tot bestuur van een gemeente van God.

Uit de leiding van het huisgezin kan men besluiten hoe iemand zijn ambt zal waarnemen. Een ongeregeld gezin in het huis van de prediker verwekt met reden een ongunstig vooroordeel over de ambtsbediening van de geestelijke. Is in het huis van de herder bij alle eenvoudigheid geen orde en reinheid, dan zal het in de gemeente ook niet voorbeeldig gaan; nog meer uit het uitwendige van de leraar zelf, geheel afgezien van zijn huishouden, kan men een besluit trekken tot zijn ambtsbediening. Is de geestelijke te weinig "eerbaar" (vs. 2 vgl. Hoofdstuk 2: 9 eerbaar gewaad) dan wekt dat zeker een ongunstig vooroordeel op tegen zijn ambtsbediening. De geestelijke mag zichzelf in het uitwendige niet in het oog lopend verwaarlozen. Hij moet tonen, dat hij in alle delen orde en reinheid liefheeft.

De apostel veronderstelt hier overal zeer bepaald, dat een opziener gehuwd is. Inderdaad heeft de huwelijksstaat, om de daarmee verbonden verootmoedigingen geen geringe invloed op de beoefening van de genoemde deugden; ook is het voorbeeld, dat men door een huiselijk leven

in de geest van Christus geeft, zeker van uitgebreider nut dan men geeft door een ongehuwde staat, al leeft men ook nog zo rein.

6. Geen nieuweling mag hij wezen, niet iemand, die pas sinds kort tot de Christelijke gemeente is overgegaan, opdat hij niet opgeblazen wordt daarover, dat hij zo snel tot de ereplaats van opziener gekomen is en in het oordeel van de duivel valt, dat toch het geval zou zijn, als de hoogmoed hem op de weg van de verkeerdheid voert.

Zeker moesten in gemeenten, pas gesticht, noodzakelijk ook nieuwelingen met het opzienersambt worden bekleed Hand. 14: 23, waarom in de brief aan Petrus, waar gesproken wordt over de pas gestichte gemeente op Kreta, geen dergelijk voorschrift als hier wordt gevonden. Te Efeze echter, waar de gemeente reeds enige jaren bestond, had Timotheus een ruimere keuze onder degenen, die reeds vroeger en degenen, die pas onlangs tot de belijdenis van het Evangelie waren toegetreden. Niet de jeugdige leeftijd op zichzelf, maar het gebrek aan de nodige kennis en ervaring onderscheidt de hier aangeduide nieuweling, die bovendien nog gevaar zou lopen om door hoogmoed verblind te worden, als hij boven vroeger bekeerden tot zo'n eereambt verheven werd. Er is geen zonde, waarin pas bekeerden gemakkelijker kunnen vervallen als zelfverheffing, vooral als hen een bijzondere onderscheiding ten dele wordt! Het is daarom een genade van God, als zij op een weg van vernedering, van strijd en van lijden worden gehouden.

Geen nieuw geplante (neophyt), d. h. een nieuw bekeerde. De gemeente, waarvoor de apostel hier zorgde, bestond reeds een reeks van jaren. Nadat hier en daar de eerste bisschoppen, door Paulus zelf aangesteld, waren afgetreden, moesten zij uit het getal van de ervaren en beproefde Christenen worden vervangen en ook in nieuw gestichte gemeenten moesten zulke mannen worden aangesteld. Zelfs in het eigen hart is een noodzakelijk trapsgewijze vooruitgang, dat de verdrukking lijdzaamheid en de lijdzaamheid bevinding voortbrengt (Rom. 5: 4), hoeveel te meer moet ook de beste dunk eerst getoetst en geproefd worden, voor die voldoende grond oplevert tot een keuze voor een bisschopsambt. Wat Paulus hier zegt, dat ondervinden wij nu. Niet alleen zijn de nieuwelingen verhit om alles te wagen, maar zij zijn in dwaas zelfvertrouwen opgeblazen als konden zij boven de wolken vliegen.

Een geestelijke, die hoogmoedig en opgeblazen wordt, lijdt daardoor schade in de gemeenschap met God en Christus (1 Petr. 5: 5) en zo een kan er gemakkelijk toe komen, dat hij een diepe zedelijke val doet; daardoor dat men geen behoorlijk beproefde en bevestigde mensen tot belangrijke kerkelijke bedieningen riep, is aan de kerk reeds veel nadeel berokkend.

7. En hij moet ook een goede getuigenis hebben, zowel van de broeders (Hand. 16: 2) als van degenen, die buiten zijn, de niet-Christenen (1 Kor. 5: 12 v. 1 Thessalonicenzen. 4: 12), opdat hij niet, doordat men de herinnering aan zijn vorige zonden steeds weer vernieuwt, valt in smaadheid en doordat hij zichzelf genoodzaakt ziet sommige mensen niet te zeer te naderen, om ze niet tot verwijtingen te brengen, in de strik van de duivel, die hem in de volle uitoefening van zijn ambtsplichten zo makkelijk belemmert.

Het is een treurige toestand, als mensen, die buiten zijn een geestelijke door geheimen, die zij van hem weten, in hun macht hebben, als hij hen naar de ogen moet zien en zich op velerlei wijze bij hen welgevallig moet maken, opdat zij zwijgen. Hij komt daardoor in onwaarheid en huichelarij en is in zijn hele werkzaamheid verlamd. Het is alsof de duivel hem in zijn strik had.

Wie ook slechts vroeger een voor de wereld aanstotelijke wandel geleid heeft, moet niet makkelijk het geestelijk ambt willen bekleden, want de herinneringen aan vroegere zonden blijven bij hem en bij anderen voortbestaan en ook de beste levenswandel van later dagen delgt ze in dit leven niet geheel uit. Ieder Christen, die zich van een erkend slechte wandel tot een beter gedrag heeft bekeerd, moet de stilte en afzondering zoeken, om daar met de daad te bewijzen wat hij belijdt, maar hij moet geenszins proberen in het oog te lopen. De lastering treft anders niet hem alleen, maar ook het ambt en de duivel spant hem strikken, opdat hij of weer tot de zonde vervalt, of in gevaar komt het kwaad gerucht, dat hem volgt, de verachting die hem treft, te willen betalen, of door afval van het Christendom te ontvluchten.

8. a) De diakenen (Fil. 1: 1 Zie bij Rom. 12: 8 en 1 Kor. 12: 31 insgelijks moeten eerbaar zijn (Tit. 2: 2), niet tweetongig, zodat zij tot de ene op deze, tot de andere op andere manier spreken, niet die zich tot veel wijn begeven, geen vuil gewinzoekers (Tit. 1: 7).

a) Hand. 6: 3

Diakenen, d. i. dienaars zo heten zij, die het tweede geordende ambt bekleden, dat de apostolische kerk naast het hogere van oudsten of opzieners instelde. Gewoonlijk vindt men de eerste diakenen in de zeven armenverzorgers, die de eerste gemeente op raad van de apostelen koos (Hand. 6: 1 v.); die zeven mannen worden echter nergens diakenen genoemd (in Hand. 21: 8 heten zij alleen "de zeven. Herinnert hun armenbedeling aan het latere diaconaat en behoorde ook het prediken van enkelen onder hen, als van Stefanus en Filippus niet tot hun ambt, maar was dat alleen een zaak van het algemeen priesterschap, dan nemen zij toch een meer zelfstandige plaats in dan de latere diakenen, wier voorlopers meer te vinden zijn in de jongelingen, die vrijwillig dienst deden (Hand. 5: 6 vgl. 1 Petrus 5: 1 en 5). Het ambt van de zeven was zonder twijfel een eerste begin tot een geordend ambt in de gemeente, zoals de bestaande behoefte dit aan de hand gaf. Toen later de verstrooiing van de gemeente bij de dood van Stefanus dat eerste begin verwoest had, stelde de gemeente, die zich weer onder andere omstandigheden verzamelde, dit waarschijnlijk in meer uitgewerkte en daarom dubbele vorm voor als presbyteriaat en diaconaat. De diakenen, wier naam eveneens aan de dienaars van de Joodse synagogen (Luk. 4: 20) herinnert, als de naam van oudsten aan die van de opzieners van de Joodse gemeenten, moesten in de tweede eeuw, wanneer wij nader van hen horen, de uitwendige regeling van de godsdienst waarnemen, bij de uitdeling van het heilig avondmaal behulpzaam zijn en onder het opzicht van oudsten of opzieners de armen en zieken verplegen.

De roeping van de diakenen bestond in de eerste plaats en hoofdzakelijk in armen- en ziekenverpleging. Met dat uitwendige werk verbond zich nu vanzelf ook een soort van zielenzorg, omdat toch de armoede en het ziekbed de rijkste gelegenheid tot lering, vermaning en vertroosting biedt en volgens de geest van het Christendom lichamelijke ondersteuning slechts een brug moet zijn en een middel ter bevordering van het aanbieden van de veel kostelijker goederen van het Evangelie ("de ziel van de armenverpleging is de verpleging van de ziel" Amalia Sieveking). De diensten, die de apostel in 1 Kor. 12: 28 onder de geestelijke gaven optelt, hebben zeker betrekking op het hele gebied van de praktische liefdediensten van de diakenen. Paulus verlangt van een echten diaken een eerbaren wandel, oprechtheid, matigheid, vrij zijn van winzucht, een helder inzicht in de goddelijke waarheden, die laatste eigenschap op een deelnemen aan de zielverzorging wijst; bovendien blijkt echter uit deze vereisten, dat de diakenen in de apostolische kerk een veel hogere geestelijke roeping hadden, dan de dienaars van de Joodse synagogen, die het gebouw openden en toesloten, voor de reiniging zorgden en de boeken ter voorlezing overreikten.

9. Niet ketters gezind (Tit. 3: 10), maar houdende de verborgenheid van het geloof, de kennis van Gods raadsbesluit, om ons in Christus zalig te maken, die voor de wereld en het natuurlijk verstand verborgen is (Rom. 16: 25. 1 Kor. 2: 7 vv., in een rein geweten (Hoofdstuk 1: 5, 19), zodat te wachten is, dat zij ontoegankelijk zijn voor het bedrog van de dwaalleraars.

Men heeft er zich over verwonderd dat hier niet slechts voor de aanstelling van oudsten, maar ook, hetgeen in de brief aan Titus niet het geval is, voor de aanstelling van diakenen aanwijzing wordt gegeven en nog daarenboven voor hen een zo gelijk aan die andere. Maar Titus moest de Christenen op Kreta nog eerst tot een gemeente samenvoegen, dat door het aanstellen van oudsten geschiedde, aan wie dan kon worden overgelaten om de juiste mensen te zoeken voor de diensten van de gemeente, die van mindere aard waren. Timotheus daarentegen moest bij Christenen, die reeds tot een gemeente waren samengevoegd, ervoor waken, dat de kerkelijke ambten in de juiste handen kwamen. Dat hetgeen van Timotheus over de vereisten tot het ambt van diaken gezegd wordt zo gelijk is aan hetgeen de apostel ten opzichte van oudsten gezegd heeft kan eveneens niet bevreemden, omdat beide keren gehandeld wordt over zulke eigenschappen van de aan te stellen personen, waarop hij, afgezien van de geschiktheid, die voor het ambt geëist wordt, acht moest geven; op de zedelijke toestand moest in beide gevallen acht worden geslagen. Is dit met de uitdrukking "insgelijks" in het algemeen gezegd, dan worden vervolgens eigenschappen opgeteld, waarop bijzonder acht moet worden gegeven bij de diakenen met het oog op hun ambtsbediening. De ernst, waarop men bij hen, die met de waardigheid van het opzienersambt moesten worden bekleed, zoals vanzelf sprak, zag, mocht ook bij de diakenen niet ontbreken, hoewel men daar gemakkelijker iets voorbijzag. De ondergeschikte bezigheden, die hun werden opgedragen, moesten echter verricht worden met die ernst, die voor alles nodig is wat vanwege de gemeente geschiedt; zij moesten dus eerbaar zijn. Zij mochten verder niet tweetongig zijn; een slechte eigenschap voor een diaken, als hij anders spreekt bij de opzieners, van wie hij zijn opdracht verkreeg en anders bij de gemeenteleden, bij wie hij die opdracht volvoerde! Hij mocht verder geen wijnzuiper zijn, niet overgegeven aan rijkelijk genot van dronken makende drank; want wat hij te doen heeft in de vergaderingen van de gemeente, bij de maaltijden van de gemeente (1 Kor. 11: 18 vv.) of namens de gemeente, bij armen en zieken, mag niet in bedwelmdheid van de drank geschieden. En omdat de zorgen, die hem waren opgedragen, genoeg gelegenheid gaven om die tot snood gewin te misbruiken, mag hij niet iemand zijn die vuil gewin zoekt. Daardoor zou zijn geweten worden bevlekt. Zo komt de apostel tot de algemenen eis: "houdend de verborgenheid van het geloof in een rein geweten"; de toestand van zijn geweten moet niet in tegenspraak zijn met de heilige waarheid, die hij bezit.

De apostel veronderstelt dat het geheim van het geloof of van de godzaligheid (vs. 16) reeds werkelijk als een schat in het bezit van de diakenen is. Het rein geweten is als het ware het vat, waarin deze schat bij hen moet worden bewaard en neergelegd.

Deze eis staat in tegenstelling tot de onreinheid van de dwaalleraars, die hun geweten door vermenging van de waarheid met dwalingen bevlekt hebben (vgl. Hoofdstuk 4: 2).

10. En dat dezen, die men volgens deze voorschriften gekozen heeft, ook eerst beproefd worden, een proeftijd doorstaan en dat zij daarna dienen in het ambt, hun opgedragen (1 Petrus 4: 11. Rom. 12: 7), als zij onbestraffelijk zijn, geen aanleiding tot ontevredenheid hebben gegeven.

Het is niet genoeg dat men hun zedelijke toestand niet buiten aanmerking laat, maar, zoals geen pas opgenomen in de gemeente dadelijk tot opziener mag worden gekozen (vs. 6), zo

moeten ook zij, die men tot diakenen maakt, eerst beproefd worden, dan mogen zij, als zij onbestraffelijk zijn, het ambt op zich nemen.

De bedoeling van de apostel is niet, zoals de uitleggers meestal zijn woorden willen verklaren, dat over hen, die zich voor het ambt van diaken hebben aangemeld, eerst een onderzoek moest worden ingesteld en over hen in de gemeente moest worden gestemd, maar zij moesten eerst door de oudsten en door Timotheus hier en daar in de armverzorging en in het herderlijk werk worden gebruikt en bleken zij daarin goed te zijn, dan pas behoorde het ambt hun te worden opgedragen.

11. De vrouwen insgelijks moeten eerbaar zijn, geen lasteressen, wakker (vgl. Tit. 2: 3), getrouw in alles, zodat men onvoorwaardelijk op haar vertrouwen kan.

Van welke vrouwen hier sprake is wordt niet nader te kennen gegeven; omdat echter het voorschrift wordt ingelast midden tussen de verordeningen over de diakenen, kan niet aan de Christelijke vrouwen in het algemeen worden gedacht, maar alleen aan degenen, die in nauwe betrekking tot de diakenen staan, dus of aan hun echtgenoten, of aan hun vrouwelijke ambtgenoten, de diakonessen. De eerste mening is die, welke Luther in zijn vertaling volgt. De vrouwen van de diakenen, meent men, stonden haar mannen in hun werk terzijde; vooral bij het vrouwelijk geslacht, dat in het Oosten en bij de Grieken veel meer afgezonderd leefde dan bij ons, kwam het er veel op aan van welke aard zij waren. Als de apostel dat had gewild, waarom zou hij dan niet hebben geschreven "hun vrouwen", in plaats van in het algemeen "de vrouwen?" Het woord "insgelijks", waarmee dit vers op vers 8 terugwijst, duidt tevens aan, dat hij vrouwen bedoelt niet door echtverbintenis maar door gelijke dienstbetoning met de diakenen verbonden. Men moet dus in de grondtekst bij *gunaicav* aanvullen *diaconouv* en moet dus denken aan diakonessen Ro 16: 1, die uitdrukking een later gemaakte is een, die in het Grieks niet voorkomt. Van de diakonessen nu wordt, evenals van de diakenen, geëist, dat zij van een ernstig, waardig gedrag zijn, zodat hier evenals daar (vs. 8) het "eerbaar" vooraan staat. Terwijl van de diakenen wordt gezegd, dat zij "niet tweetongig" moeten zijn, mogen deze "geen lasteressen" zijn. Ligt het voor de mannen meer voor de hand om zich naar twee kanten in de gunst in te dringen, bij de vrouwen kon het gemakkelijker plaats hebben dat zij lastertaal van huis tot huis droegen en verkeerde dingen bij de opzieners van de gemeente aanbrachten. Het lasteren is toch meer het vrouwelijk geslacht eigen; dat heeft geen wapens, geen lichaamskrachten, zoals de man, het gebruikt nu graag de tong om te wonden en de natuurlijke zwakheid en afhankelijkheid maakt het voor wangunst en ijverzucht vatbaarder. Dronkenschap nu was bij vrouwen minder te vrezen; toch voelt de apostel zich gedrongen om met het "niet, die zich tot veel wijn begeven" (vs. 8) in parallel te plaatsen het "wakker" of "nuchter" en evenzo komt met het "geen vuil gewinzoekers" overeen het "getrouw in alles". Voegt men bij deze laatstgenoemde uitdrukking "in leven en in geloof" dan zou zij ook de parallel tot het gezegde in vs. 9 "houdende de verborgenheden van het geloof in een rein geweten" in zich sluiten.

12. Dat de diakenen, om op deze (vs. 8) nog eens terug te komen, man van een vrouw zijn 1Ti 3: 2 en wel zodanige huisvaders, die hun kinderen en hun eigen huizen goed regeren (vs. 4).

In vs. 8-10 was datgene genoemd wat in diakenen moest worden gevonden, omdat het voor de bediening van hun ambt nodig was, of wat niet bij hen mocht zijn, omdat het daarvoor nadelig was; daarom geldt dat voor hen allen zonder onderscheid en vervolgens hetzelfde voor de diakonessen in vs. 11 vermeld. Nu volgen daarentegen eisen, die de diakenen betreffen, die

gehuwd zijn en een huisgezin hebben, terwijl het bij de diakonessen vanzelf sprak dat zij door geen huwelijks- en moederplichten gebonden waren.

Hier blijkt het nog meer dan bij vs. 2 hoe onjuist het is om deze uitdrukking als van het vermijden van een tweede huwelijk te verstaan. Een buitengewone mate van heiligheid en ingetogenheid, of de redenen, die bij 1 Kor. 7: 39, 40 de apostel een tweede huwelijk daden ontraden, konden bij de keuze van diakenen zeker niet in aanmerking komen, maar wel de vraag naar een behoorlijke, eerbare Christelijke echtverbintenis. Het was toch wenselijk dat de diakenen gehuwd waren, want juist daarom wordt er ook van hun vrouwen gesproken en zelfs een tweede huwelijk was raadzaam, niet alleen in het belang van hun huis, maar ook in dat van hun ambt.

De huiselijke deugd van de diakenen moet op geen lagere trap staan dan die van de opzieners. De zorg voor eigen kinderen was zonder twijfel de beste voorschool voor de Christelijke armen- en ziekenverpleging.

13. a) Want die in het ambt van diaken (vs. 10), dat uitwendig minder schijnt te zijn dan het ambt van opziener (vs. 1) en daarom minder begeerlijk dan dit, wel gediend hebben, verkrijgen zichzelf, om niet eens te spreken van het nut, dat zij in de gemeente stichten, een goede opgang, achting en waardering van de kant van de gemeenteleden en veel vrijmoedigheid tegenover God de Heere (1 Joh. 3: 21; 4: 17) in het geloof, dat is in Christus Jezus, d. i. in het geloof in Christus Jezus (2 Tim. 3: 15).

a) MATTHEUS. 25: 21

Deze belofte moet men niet beschouwen als een uitzicht geven op een goede bevordering en als die uitblijft, verdrietig worden; maar men moet het aannemen en bewaren als een woord van Hem, die in het midden van alle gemeenten wandelt en daarop letten, hoe men het ook zonder eigenlijke verandering van ambt kan vervullen.

IV. Vs. 14-Hoofdstuk 4: 16. De apostel is tot een voorlopig slot gekomen met de voorgaande voorschriften over enige hoofdzaken, die in de gemeentetoestanden te Efeze in aanmerking moesten worden genomen. Hij kon het daarbij laten blijven, wanneer zijn oorspronkelijke gedachte om weer snel te Efeze te komen en zelf opnieuw het arbeidsveld daar over te nemen, vervuld zou worden. Voor dat geval had hij wellicht zelfs reeds meer geschreven dan onmiddellijk nodig was. Hij heeft echter nu een werk, dat hem naar alle waarschijnlijkheid langer verwijderd zal doen blijven. En nu breidt zich voor hem zijn gezichtskring uit ten opzichte van hetgeen hij zijn leerling en plaatsbekleder te schrijven heeft, ja hij beschouwt niet alleen diens tegenwoordig ambt als dat van zijn tijdelijke plaatsbekleder, maar ook zijn latere stand in het algemeen, als hij niet meer alleen een apostolisch helper, maar een op zichzelf staand, een zelfstandig huisbezorger in Gods huis zal zijn. Terwijl hij dan in de eerste plaats Timotheus voorhoudt, hoe het met dit huis van God, met de kerk, gesteld is, wat een verheven waarde in haar verhouding tot God, en wat een verheven betekenis van haar betrekking tot de wereld, haar toekomst, geeft hij tevens de hoofdzaak van de Christelijke waarheid, welker pilaar en fundament voor de wereld de kerk is, terug met de woorden van een kerklied, dat waarschijnlijk te Efeze gebruikt werd, om op die manier goed duidelijk te maken, dat de kerk inderdaad zo gesteld is, als hij zo-even van haar gezegd heeft (vs. 14-16). Snel richt zich echter zijn blik tot de volgende tijden, de Geest van de profetie komt over hem en toont hem gedanen van Gnostieken en Manicheën, van de 2de en 3de eeuw van verre. Wel beschrijft hij deze niet tot in bijzonderheden, maar hij karakteriseert ze slechts naar hun

inwendige toestand en hun uiterlijk (Hoofdstuk 4: 1-5). Wat hij zegt is echter reeds voldoende om Timotheus op het hart te drukken welke plicht hem met het oog op zodanig gevaar is opgedragen, wanneer hij zich een goed dienaar van Jezus Christus zal betonen (Hoofdstuk 4: 6-11) en hoe hij die plicht reeds in zijn tegenwoordig omstandigheden moet vervullen (Hoofdstuk 4: 12-16).

14. Deze dingen, die ik in de drie vorige afdelingen heb voorgedragen, schrijf ik u, hopend zeer snel tot u te komen, zodat wellicht een tenuitvoerlegging van de bepalingen, in de derde afdeling gegeven, van uw zijde niet nodig zal zijn.

15. Maar als ik vertoef, wat gebeuren kan, schrijf ik het u tegelijk met hetgeen verder volgt, opdat u mag weten hoe men, hoe u, als die nu in mijn plaats staat, ook eens later, wanneer u zelfstandig als huisverzorger bent opgetreden (Luk. 12: 42 v. Hebr. 3: 5 b), in het huis van God (Num. 12: 7 Hebr. 3: 2; 10: 21) moet verkeren en uw ambt bedienen (Hebr. 13: 18). Dat is toch van groot belang, want het is het huis van God, uit levende stenen gebouwd (1 Petrus 2: 5), dat is de gemeente van de levende God (Hebr. 3: 6. 1 Petrus 4: 17, een pilaar en vastigheid van de waarheid voor de wereld, opdat deze waarheid in deze wereld een vaste plaats en een blijvend bestaan heeft.

Hoewel de apostel hoopte zelf te komen, heeft hij toch niets willen verzuimen en het intussen willen schrijven. Het schrijven is in menselijke zaken een vergoeding voor hetgeen men bij afzijn van elkaar moet missen en verzuimen; zo wordt ook in het rijk van God door geschrift of tegenwoordig door in druk gegeven schriften veel vergoed, wat over de levende stem wordt gemist. Het moet daarom worden gehouden voor een gave en werking van de Geest, die naar vele vruchten verlangt, als dienstknechten van God ook tot het afleggen van getuigenis in geschriften zich gedrongen gevoelen.

De woorden "als ik vertoef", wijzen er op, dat de brief in Achaje is geschreven in een tijd, toen de apostel erover dacht om van daar nog een uitstap te maken, die in zijn oorspronkelijk plan niet had gelegen en wel is het het gaan naar Kreta Ac 19: 20, dat hij in zijn gedachte heeft.

Paulus schrijft in de hoop dat hij sneller tot Timotheus zal komen dan het de schijn kon hebben, omdat hij schrijft: Timotheus moet daaruit, dat de apostel hem schrijft, niet besluiten, alsof hij dacht, hem lang te Efeze alleen te laten. Maar toch is het altijd mogelijk dat hij toefde en voor dat geval moet de brief hem doen weten, hoe men zich in het huis van God moet gedragen, hoe hij daarin moest handelen. Met dit "verkeren" is niet de Christelijke wandel in het algemeen bedoeld, als moest Timotheus pas nu leren, waarin die bestond; maar wel moet hij weten, hoe iemand zich moet gedragen, die het huis van God te besturen heeft. In het vorige was daarvan nog weinig te vinden. Wel hebben wij van Hoofdstuk 2 af de apostel horen spreken van datgene, waarop Timotheus zal hebben te letten, maar onmiddellijke aanwijzingen voor hemzelf, wat en hoe hij zelf handelen moest, lazen wij niet; deze volgen van nu aan. De nadere bepaling, wat voor een huis van God bedoeld is, geeft aanleiding tot de bijvoeging: "hetwelk is de gemeente van de levenden van God. " Het is dus niet een, zoals het Oud-Testamentische was, waarin een uitwendig dienen in uitwendige dingen met uitwendige middelen plaats had, maar zij is een gemeente, wier wezen overeenstemt met het wezen van Hem, wiens gemeente zij is (Joh. 4: 23 v.). Dit is het enige, waarnaar af te meten is, hoe hij, die het huis van God moet besturen en daarin dienen, daarin moet handelen en wandelen. Ten tweede is het "een pilaar en vastigheid van de waarheid" en zo moet het dan hem te doen zijn om de waarheid, die hier haar woning heeft.

De concrete voorstelling van de gemeente te Efeze wordt hier door de apostel tot het algemene begrip van kerk uitgebreid. De werkzaamheid voor een bepaalde gemeente is een dienen in het éne grote huis van God, waartoe elke gemeente in het bijzonder als een bouwsteen behoort.

Het is een schone gedachte: de kerk is het huis van God. In dit huis is Christus de Heere, zijn de Christenen huisgenoten, is de geestelijke huisverzorger. De geestelijke moet dus over de huisgenoten het opzicht houden, over hen waken, omdat hij hun huisverzorger is; hij moet ze echter met achting en liefde behandelen, omdat zij zijn medehuisgenoten zijn. Dat is een belangrijke waarheid: de zielverzorger Gods huisverzorger en medehuisgenoot. Als huisverzorger moet hij de trouw en waakzaamheid zelf, als medehuisgenoot de liefde en zachtmoedigheid zelf zijn.

Alle voorschriften, die de apostel in het voorafgaande heeft gegeven, erlangen eerst door dit woord hun volle kracht! Wat een taak om mee te bouwen aan het huis van de levenden van God! Ja, die arbeiders en opzieners van het werk zelf aan te stellen en te besturen! - Met betrekking tot God wordt de gemeente een huis, met het oog op de waarheid, haar pilaar en grondvest genoemd. Onder de mensen is de gemeente een pilaar, die de goddelijke waarheid draagt, het fundament, waarop zij steeds opnieuw wordt opgericht, (maar uit de bron van de waarheid, want deze is alleen Gods woord). De gemeente van God op aarde is niet alleen bewaakster van de schat van de goddelijke heilswaarheid, ook de voortdurende kracht en werking van het woord onder de mensen steunen op de voortgezette belijdenis en getuigenis van de gemeente; was er geen gemeente van de Heere op aarde, dan zou niemand in Zijn woord kunnen geloven. In de gemeente van hen, die de werking van dit woord in meerdere of mindere mate hebben ondervonden, kan alleen de zin ervan worden ingezien, zijn zegen ver verbreid worden.

De grootheid en het gewicht van zijn roeping moet Timotheus voor ogen worden gesteld in de heerlijkheid van het huis, waarin hij dient. En deze heerlijkheid van de kerk wordt nu in tegenstelling tot de dreigende dwaalleer, die de apostel reeds op het oog heeft (Hoofdstuk 4: 1 vv.), daarin gesteld dat de kerk op aarde de roeping heeft, de waarheid voor de wereld te bewaren, haar bestaan op aarde te verzekeren. Deze roeping heeft de kerk vanaf het begin gehad en beoefend en zij zal die hebben en uitoefenen, zo zeker als zij de gemeente is van de levenden van God en de belofte heeft, dat ook de poorten van de hel haar niet zullen overweldigen. Zij heeft die niet alleen en oefent die uit, in zoverre en naarmate, maar omdat en uit kracht daarvan, dat zij zelf rust op de eeuwige grondslag, die is Jezus Christus. Juist daarom is zij voor de wereld draagster van de waarheid, omdat zij zelf wordt gedragen door de waarheid, die in haar is.

Wat een verheven beschrijving van de Christelijke gemeente! Paulus noemt haar het huis van God, een uitdrukking die in het Oude en Nieuwe Testament van elke plaats, waar God Zich bijzonder openbaarde, vooral voor de tabernakel en de Jeruzalemse tempel wordt gebruikt en geeft ermee te kennen, dat zij aan God gewijd is en Hem toebehoort, dat Hij in haar als het ware woont, in haar werkt en Zich aan haar bijzonder openbaart. Hij noemt haar verder de gemeente van de levenden van God, dat is, de vereniging van mensen, die aan de levende, de alleen ware God gewijd is en Hem toebehoort, over wie Hij Koning is en die door Hem bestuurd wordt. Hij noemt haar eindelijk een pilaar en vastigheid, een zuil en grondslag van de waarheid, omdat in haar een vast, ontwijfelbaar bewijs van de waarheid aanwezig is, omdat zij de waarheid draagt en bewaart. Maar was dit zo, verdiende de gemeente met deze eretitels genoemd te worden, dan was het voor Timotheus van het hoogste belang om te weten

hoe hij in haar midden, overeenkomstig haar waarde en tot haar heil, hoorde te verkeren en wij voelen waarom Paulus hem door deze brief desaangaande onderricht en bestuur meedeelt, ofschoon hij hoopte weldra tot hem te komen. Laat ons ook de Christelijke gemeente uit die verheven oogpunten beschouwen, waaruit Paulus haar beschouwde. Danken wij God, dat zij is gesticht op de aarde, dat zij ook onder ons is gevestigd, dat ook wij tot haar behoren. Verblijden wij ons in Hem, dat de waarheid, ons geopenbaard in het Evangelie, in en door haar is bewaard gebleven, al is men ook soms van de waarheid afgeweken, ja, dat de bestrijding van de waarheid en de dwalingen zelf hebben medegewerkt, om de waarheid te helderder te doen schijnen. Proberen wij hoe langer hoe meer levende lidmaten van deze gemeente van God te worden! En werken wij mee om haar aan haar belangrijke, heilvolle, verheven bestemming, ten zegen voor de wereld en tot verheerlijking van God en de Verlosser, steeds meer te doen beantwoorden.

16. En, om die waarheid, van welke pilaar en vastig de Christelijke gemeente is, hier in haar kardinale punten voor te stellen, buiten allen twijfel, de verborgenheid van de godzaligheid is groot. Zij is boven alle gedachten verheven (Efeze 5: 32), maar daarom niet meer onbekend. Zij is openbaar geworden, zodat zij met de mond wordt beleden en door mensenlippen kan worden geprezen, overal waar zij, die godzaligheid kweekt, in geloof wordt aangenomen. Terecht wordt die verborgenheid in een van de geestelijke liederen van de Efezische gemeente Eph 5: 14 op de volgende manier bezongen: God is geopenbaard in het vlees (Joh. 1: 14. 1 Joh. 4: 2 is gerechtvaardigd, bewezen als degene, die in tegenstelling tot anderen werkelijk rechtvaardig was (MATTHEUS. 11: 19) en wel in de Geest (Rom. 1: 4), is gezien door de engelen toen Hij ten hemel voer (Hand. 1: 9 v. Efeze 1: 20 v.), is gepredikt onder de heidenen, toen Zijn zendboden uitgingen in het gehele land (Mark. 16: 20), is geloofd in de wereld, toen men Hem daarna niet meer op aarde zag (1 Petrus 1: 8), is opgenomen in heerlijkheid, om daarin te blijven, tot Hij van daar zal terugkomen, om de Zijnen deze deelachtig te maken (Hand. 3: 21).

Bij de verklaring in vs. 15, hoe het gesteld is met het huis van God, waarover wordt gesproken, komt nu hier een andere uitspraak, hoe het met de waarheid is, als wier pilaar en vastigheid de apostel dat huis heeft voorgesteld. Hij noemt nu deze waarheid "de verborgenheid van de godzaligheid", om aan de ene zijde te bevestigen, dat de waarheid, wier woning het Nieuw-Testamentische huis van God is, niet uit mensengedachten afkomstig is, maar een werk van goddelijke openbaring, zonder welke men niet van haar zou weten en aan de andere zijde, dat haar aard is om, waar zij wordt opgenomen, vroomheid teweeg te brengen en dus slechts is voor hen, in wie zij godzaligheid werkt. De feiten, die hij verder aanhaalt, moeten wel niet de hoofdinhoud van de Christelijke leer voorstellen, zoals bijvoorbeeld het "gepredikt onder de heidenen, geloofd in de wereld" geen geloofsstellingen zijn, maar zij moeten van de wonderbare grootheid en verheven betekenis daarvan een indruk geven.

Die onder deze indruk staat, hoe kan die zich en de gemeente, in plaats van met die verborgenheid van de godzaligheid, met iets bezighouden, dat in Hoofdstuk 4: 7 genoemd wordt "ongoddelijke en oudwifse fabelen. "

God is hier zeker de tweede persoon in het aanbiddelijk Drie-enig Opperwezen. God is geopenbaard in het vlees, voor zover Gods eeuwige Zoon de menselijke natuur heeft aangenomen en ons in alles is gelijk geworden, uitgenomen de zonde (vergel. Joh. 1: 14). God is gerechtvaardigd door de Geest. Door de Geest in tegenstelling van het vlees of de menselijke natuur, hebben wij volgens ons de goddelijke natuur van de Verlosser te verstaan. Hij is gerechtvaardigd in de geest, of ten opzichte van de goddelijke natuur, wanneer Hij uit

de doden is opgestaan. Hij had Zich voor Gods Zoon uitgegeven en om die belijdenis was Hij als een godslasteraar ter dood veroordeeld, maar door Zijn opstanding heeft Hij Zich gerechtvaardigd en kennelijk bewezen, dat Hij in waarheid Gods Zoon was (vergel. Rom. 1: 4). Hij is gezien door de engelen, die Hem vergezelden en hulde deden, toen Hij ten hemel voer. Hij is als de Verlosser van zondaren gepredikt onder de heidenen, regelrecht tegen de begrippen van de Joden. Hij is geloofd in de wereld, voor zover vele mensen in alle werelddelen Hem gelovig hebben aangenomen. Hij is opgenomen in heerlijkheid en geplaatst aan 's Vaders rechterhand, alwaar Hij een heerlijkheid geniet, waarvan wij ons geen denkbeeld maken kunnen (vergel. Mark. 16: 19). Deze stellingen zijn een pilaar en vastheid van de waarheid. Zij behelzen de voornaamste grondwaarheden van het Evangelie, waarbij het hele Christendom staan of vallen moet. In deze waarheden liggen vele verheven verborgenheden, die van het uiterste gewicht zijn en de Christenen de meest kunnen doende drangredenen tot godzaligheid opleveren.

"Buiten alle twijfel - groot", dat wil zeggen: het is een geheim, dat nu geopenbaard is, over welks gewicht en waarde bij geen Christen twijfel bestaan kan. In de woorden, die hierop volgen en de steeds toenemende heerlijkheid van de openbaring van God in Christus in een reeks van feiten aanschouwelijk maken, is het aanvangspunt de aarde, (geopenbaard in het vlees), het uitgangspunt de hemel ("opgenomen in heerlijkheid. Het geheel bestaat uit twee hoofddelen, waarvan elk drie leden heeft, waarvan de beide eerste ("geopenbaard in het vlees, gerechtvaardigd in de geest" - "gepredikt onder de heidenen, geloofd in de wereld, dat, wat op de aarde, de derde ("gezien van de engelen" - "opgenomen in heerlijkheid dat, wat in de hemel geschiedt, op de voorgrond plaatsen, evenals ook de eerste en vierde ("geopenbaard in het vlees" - gepredikt onder de heidenen, de tweede en vijfde ("gerechtvaardigd in de geest" - "geloofd in de wereld" met elkaar overeenstemmen. Waarschijnlijk hebben wij in deze gehele plaats het fragment van een oud kerklied, of ook van een (in tegenstelling tot het Efezische geroep in Hand. 19: 34 : "groot is de Diana van de Efeziërs" ontstane) belijdenisformule. Deze zal wellicht, nadat in een vorige ons niet nader bekende strofe de lof van de levende God was gezongen, zeker aldus luiden: "welke - groot is het geheim - geopenbaard is in het vlees enz. " Dit alles is in de ogen van de grote apostel de grote verborgenheid van de godzaligheid, dit de pilaar en de vastigheid van de waarheid, waarop de tempel van God onveranderlijk rust, terwijl de afval hiervan in de schoot van diezelfde gemeente te wachten was (vgl. Hoofdstuk 4: 1. Hand. 20: 29).

HOOFDSTUK 4

WAARSCHUWING TEGEN DE VERLEIDING VAN DE LAATSTE TIJD. AANMANING TOT BEOEFENING VAN DE GODZALIGHEID

1. Maar a) de Geest van de profetie (2 Thessalonicenzen. 2: 2 Rom. 12: 7), waarvan ik mij bewust ben, dat ik die bezit (Hand. 20: 25), zegt duidelijk, zodat niet twijfelachtig is, wat Hij nu inwendig verzekert, dat in de laatste (liever "latere, de volgende tijden, die van deze tegenwoordige niet ver verwijderd zijn, sommigen zullen b) afvallen van het geloof, zich begevend tot verleidende geesten en leringen van de duivel. Deze toch zoeken het grote geheim van de godzaligheid (Hoofdstuk 3: 16) door een schijnheiligheid (vs. 3), die in strijd is met de orde van de goddelijke schepping, uit de gemeente van de levende God (Hoofdstuk 3: 15) te verdringen (vgl. 1 Kor. 10: 20).

a) 2 Tim. 3: 1. 2 Petrus 3: 3 b) MATTHEUS. 24: 23

2. Zij zullen namelijk tot dat afvallen van het geloof en het aanhangen van de dwaalgeesten zich laten verleiden door geveinsdheid van leugensprekers. Zij, wier inwendige gezindheid vleselijk is en niet geestelijk en die hun heiligheid stellen in hetgeen tegen en niet naar Gods wil is, zullen zich de schijn van hoge geestelijkheid en bijzondere heiligheid geven, hebbend, omdat hun eigen bewustzijn zegt, dat hun zaak niet goed en heilzaam is, maartegen de Christelijke waarheid strijdt en voor de Christelijke gemeente verderfelijk is, hun eigen geweten als met een brandijzer toegeschroeid en in zo'n toestand stellen zij zich tot werktuigen van duivelse leringen (Jak. 3: 15).

3. Zij leiden op allerlei dwaalwegen, geïnspireerd door die verleidende geesten (1 Kon. 22: 19 vv.), verbiedend te huwelijken, gebiedend (1 Kor. 14: 34) van voedsel te onthouden (Kol. 2: 21), die God geschapen heeft a) tot nuttiging (1 Kor. 10: 30 Hand. 2: 47; 27: 33 vv.), b) met dankzegging aan God, die ze geschapen heeft, voor de gelovigen en die de waarheid hebben bekend. Die toch alleen zijn in staat Zijn bedoeling te begrijpen en bij deze alleen wordt die bereikt, terwijl de anderen of die dankzegging nalaten, hoewel zij de gave aannemen, of ook uit minachting en miskenning van de goddelijke orde het aannemen weigeren.

a) Gen. 1: 29; 9: 3

In strijd met de bewering van de dwaalleraars die staande houden, dat voor hen, die geloven en de waarheid erkennen, zulke dingen niet door God geschapen zijn, zegt de apostel, dat ze juist voor hen en hun ten dienste zijn geschapen en niet voor de ongelovigen, die er Hem niet voor danken. De eigenlijke bestemming van alle tijdelijke en zichtbare gave is, dat zij tot openbaring en tot lofprijzing van de Gever voert, dat zij opleidt van het aardse en tijdelijke tot het hemelse en eeuwige. Omdat dat oogmerk van God bij de ongelovigen, wanneer zij in het ongeloof volharden, niet bereikt wordt, zo heeft Hij in zoverre deze dingen niet voor hen geschapen, maar voor Zijn kinderen, die in de waarheid wandelen.

De heiliging daarvan geschiedt, volgens Paulus, door Gods woord en het gebed; door Gods woord dat het voedsel schept en door het gebed, dat dit Woord in het geloof aanneemt. De leer van Paulus vloeit voort uit de stelling, dat wij geen goede rechtmatig bezitten, als ons geweten het niet betuigt, dat dit het onze is. Wie onder ons zou zich ook maar één graankorrel met recht kunnen toe-eigenen, wanneer hij niet uit Gods woord wist dat hij erfgenaam van de wereld was. Wel zegt ons het gezond mensenverstand, dat alles in de wereld van nature tot

ons gebruik bestemd is, maar omdat door Adams val onze heerschappij over de wereld is verloren gegaan, wordt door onze onreinheid alles besmet, wat wij van Gods geschenken aanraken en het verontreinigt ook ons weer, totdat God ons genadig te hulp komt, ons tot leden van het lichaam van Zijn Zoon en dus opnieuw tot heren van de wereld makend, zodat wij ons nu mogen bedienen van al haar goederen, alsof zij de onze waren. God moet men tot Vader hebben om Zijn erfgenaam te wezen; Christus moet ons Hoofd zijn, opdat al het Zijne het onze wordt. Daarom is het een onreine door van de goddelijke gaven, wanneer wij bij haar gebruik God niet erkennen en aanroepen. Het is een maaltijd als die van de dieren, wanneer wij ons aan tafel zetten en niet bidden en verzadigd zijnde, opstaan zonder God te gedenken.

4. De laatsten, die het aannemen weigeren en in zo'n handelwijze een bijzondere heiligheid zien, begrijpen inderdaad niet wat zij zeggen of wat zij bevestigen (Hoofdstuk 1: 7) a) want alle schepsel van God is goed (Gen. 1: 31 Wijsh. 1: 14 en er is niets verwerpelijk, alsof men zich in de ogen van God door het genot daarvan zou verontreinigen, met dankzegging genomen zijnde (vgl. 1 Kor. 10: 25 v. Rom. 14: 14 en 20 Tit. 1: 15).

a) Hand. 10: 15

5. Want het wordt geheiligd (1 Kor. 7: 14) door het woord van God en door het gebed, door een bede, ontleend aan het woord van God, of uit het eigen hart voorgedragen (vgl. het Benedicite et Gratias in de Catechismus van Luther).

Wat het was het huwelijken te verbieden, hoefde de apostel Timotheus niet eerst voor te houden. Zo'n verbod toch kwam in openlijke tegenspraak met de goddelijke regeling bij de schepping. Anders was het met het verbod van sommige spijzen: dat kan in zoverre minder bedenkelijk voorkomen, omdat toch ook de Mozaïsche wet geboden over spijzen had. Daarom voegt de apostel erbij dat de spijzen, die die leugensprekers zouden verbieden, door God waren geschapen, opdat de mens ze met dankzegging zou genieten en men dus geen reden had ze voor verwerpelijk te houden, integendeel, als men het met dankzegging geniet, wordt het door Gods woord en gebed, dat met Gods woord geschiedt, geheiligd en wordt het de wijding van de Christelijke staat deelachtig.

Uit de woorden van de apostel volgt een niet onbelangrijke regel: alles wat ik met gebed en dankzegging kan doen, alles, waarbij ik aan God kan denken, in Zijn gemeenschap kan zijn, is geen zonde, doe datgene, waarbij u kunt bidden, laat datgene, waarbij u niet kunt bidden.

Ook bij zijn afscheid van de oudsten te Efeze, heeft de apostel een smartelijk voorgevoel (Hand. 20: 29 v.). Hij erkende, dat van deze plaats een haeresie van nieuwe en gevaarlijke aard zou uitgaan, een heidens verderf van het Christendom, zoals van Jeruzalem de farizese misvorming was uitgegaan. Hij zag dat uit de levende kudde van het heiden-Christendom, zelfs uit het midden van hen, die het heilige ambt van herders in de kerk hadden ontvangen, mannen zouden opstaan, die verkeerde dingen zouden spreken een karikatuur van de waarheid in plaats van de waarheid zouden stellen, de zielen van de discipelen, die Christus toebehooren, tot zich zouden trekken en aan zich verbinden en als gruwelijke wolven onder de kudde van God zouden huishouden. Hij zag met één woord in profetische geest het opkomen van de valse heidense gnosis (vgl. bij Hand. 20: 31). In deze brief aan Timotheus, die te Efeze gevestigd is, spreekt hij zich nu dan duidelijker uit, zowel over hetgeen reeds is geschied, als over hetgeen door de profetische geest van te voren werd verkondigd. Hymeneüs en Filetus waren ambtgenoten van de apostel in de bediening van het woord; zij leden schipbreuk wat hun geloof aangaat, want zij hadden geen reinheid van geweten bewaard en ten allen tijde was

het verstriking van de Christenen in heimelijke of openbare zondedienst, die het ontstaan van dwaalleer en ongeloof voorafging. Hun verkeerde mening, dat de opstanding reeds had plaats gehad, d. i. een opstanding van het lichaam niet meer te wachten was, beweerden ze met zo'n hardnekkigheid tegenover de apostel, dat zij het tot lastering brachten en aan de satan moesten worden overgegeven. In Korach en diens rot (Num. 16) ziet Paulus een voorbeeld van deze weerbarstigen; evenals die tegen Mozes en Aäron optraden en het priesterschap zonder goddelijke roeping zich toe-eigenden, zo wilden dezen in tegenstelling met de apostel en het wettig gezag een ander hun eigen haeretische leerambt oprichten en Paulus zag in de geest, dat het woord van deze oproerige leraars in de kerk om zich heen zou voortvreten, evenals de kanker in het menselijk lichaam, totdat zij een einde zonden vinden, gelijk aan dat van hun voorlopers, Korach, Dathan en Abiram. Ook waren er reeds tovenaars aanwezig, die konden worden vergeleken met Jannes en Jambres, de tegenstanders van Mozes, mensen als Simon de Magiër, of de latere gnostikus Marcion, verleiders tot schanddaden, die de dienaars van Christus op de voet volgden en in de gemeenten en in de families inslopen (Hoofdstuk 1: 20. 2 Tim. 2: 17 vv., 3: 6 vv. In zulke verschijningen op Christelijke bodem vertoonde zich reeds het begin van de afval, waarvan Paulus in 2 Thessalonicenzen. 2: 2 en 7 gesproken had. Zijn eerste vorm was de huichelachtige ascese van een gebrandmerkt geweten; pas de latere ontwikkeling daarvan was de ongebondenheid en de verwoesting van alle zedelijke banden, die de apostel als algemeen in de laatste tijden voorspelt in 2 Tim. 3: 1 vv. Tegenover al deze wanstaltigheden wijst hij Timotheus op de verborgenheid van de godzaligheid: "God is geopenbaard in het vlees enz. " Gods menswording tot verlossing en heiligmaking van de menselijke natuur is de bron van alle ware heiligmaking; evenzeer is de verplichting tot heiligheid als de kracht en de mogelijkheid daartoe daarin gegeven, dat Gods Zoon in het menselijk vlees heilig wandelde, stierf en opstond. De onreine wil en kan het niet geloven, een gebrandmerkt geweten knaagt, altijd aan deze waarheid, waardoor het zich veroordeelt voelt (1 Joh. 4: 3), haar te ontkennen was de hoofdgedachte van de hele haeretische gnosis.

6. Als u deze dingen, die ik u op het hart gedrukt heb (vs. 3 vv.), de broeders te Efeze voorstelt, die u moet leiden en over wie u hoort te waken (Hoofdstuk 1: 3), in het bijzonder de leraars en voorgangers, die reeds begonnen acht te slaan op de fabels en de geslacht-registers van de dwaalleraars (Hoofdstuk 1: 4), dan zult u in het huis van God, de gemeente van de Heere (Hoofdstuk 4: 15), een goed dienaar van Jezus Christus zijn (1 Kor. 4: 1. 2 Tim. 4: 5 Zoals toch het spreekwoord zegt: "docendo discimus", door te onderwijzen leren wij, zo zult u geestelijk voedsel daardoor ontvangen, opgevoed in de woorden van het geloof en van de goede, van de heilige leer (Hoofdstuk 1: 10), die u achtervolgd heeft, die u van uw jeugd af (2 Tim. 1: 5) gevolgd heeft, zodat mag worden verwacht, dat u die ook voortaan toegedaan zult blijven (2 Tim. 3: 14 vv.).

De voorstelling van hetgeen in de toekomst dreigt moet Timotheus doen bedenken, wat voor het tegenwoordige nodig is. En omdat het toekomstige reeds in beginsel aanwezig is en alleen het sterker worden en het uitbreiden in de toekomst ligt, spreekt het vanzelf, waarom wat als waarheid gesteld wordt tegenover de dwaling, zoals die in haar gehele ontwikkeling zal zijn (vs. 3-5), reeds nu moet ingescherpt worden. Het dreigend gevaar stelt Timotheus, als hij een goed dienaar van Jezus Christus wil zijn, de eis van een krachtig strijden tegen de dwaling, die ten minste in beginsel aanwezig is. Dit kan echter niet bestaan in de mededeling alleen, dat afval dreigt, maar alleen in het voorhouden van de waarheid, die tegenover deze dwaling moet worden gesteld: "alle schepsel van God is goed. door het woord van God en het gebed. "

Het karakter van een goede dienaar van Jezus Christus, dat Timotheus zou openbaren, als hij deed, wat de apostel hem opdroeg, wordt nader te kennen gegeven door het woord: "opgevoed in de woorden van het geloof en van de goede leer, die u achtervolgd heeft. " De woorden van het geloof worden hier als het voorgaand middel tot vorming en opvoeding voor de inwendigen mens van Timotheus voorgesteld (vgl. 1 Petrus 2: 2. 2 Tim. 3: 15 De Christelijke staat wordt daardoor niet voorgesteld als nog onvolkomen, maar wel als nog voor ontwikkeling vatbaar. De Christen en de Christelijke leraar kan in zijn tegenwoordig standpunt volkomen zijn, maar toch is hij geroepen naar een hoger te streven. De prediking zou een klinkend metaal en een luidende schel gelijk zijn, als zij niet de openbaring en de uiting van het inwendige geestelijk leven was, dat met de uiterste zorgvuldigheid moet worden verzorgd en verpleegd.

De grote, algemene ellende van de kerk is, dat zij onwedergeborene geestelijken heeft, zonder levenservaring, dat zo velen eerder predikers worden dan zij Christenen zijn geworden en voor het altaar van God als Zijn priesters worden gewijd, voordat zij Christus zijn geheiligd door overgave van het harten aan Hem en de ene onbekende God aanbidden en een onbekende Christus prediken en door een onbekende Geest bidden en een staat van heiligmaking en van gemeenschap met Christus, en een heerlijkheid en zaligheid verkondigen, die hun geheel onbekend zijn en wellicht onbekend zullen blijven in alle eeuwigheid.

7. Maar verwerp, hoe weinig gevaarlijk zij nu ook nog mogen schijnen (2 Tim. 2: 15 v. Tit. 3: 9), de ongodelijke, alleen aan geesteloze mensen (Hoofdstuk 1: 7) behagende (Hoofdstuk 6: 20. 2 Tim. 2: 16 en oudwifse fabelen, zoals zij, die anders leren (Hoofdstuk 1: 13), hun hoorders voorhouden en zich daardoor een aanhang verschaffen. En oefen uzelf in de verborgenheid (Hoofdstuk 3: 16) van het geloof tot godzaligheid, doordat u tot opgroeien een zelfbedwang beoefent, dat nog in iets anders bestaat, dan waarop zij, die een andere leer leren (Hoofdstuk 1: 3), met hun geboden van mensen (Tit. 1: 14) aandringen (Hoofdstuk 6: 11 v. 2 Tim. 2: 22).

8. Want de lichamelijke oefening, waarop zij aandringen en waartoe ook u enigermate overhelt (Hoofdstuk 5: 23), is tot weinig nut en heeft alleen onder zekere omstandigheden enige waarde voor het inwendige leven (1 Kor. 7: 5). Maar de godzaligheid, tot welke de Zoon van God, die in het vlees is gekomen, ons leidt en bekwaam maakt (Hoofdstuk 1: 15; 3: 16), is tot alle dingen nut, zodat men die ten allen tijde en onder alle omstandigheden moet beoefenen, hebbende de belofte van de tegenwoordige (1 Kor. 15: 19) en van het toekomstige leven, zodat hij, die zich op haar toelegt, niets verzuimt, dat tot zijn tijdelijk en eeuwig heil dient.

Wil Timotheus iets doen tegenover de verkeerdheden, die bestaan, dan moet hij zelf voor alle besmetting ervan bewaard blijven. Daarom volgt een duidelijk wijzen op die verkeerdheden in de dubbele gestalte van een valse theologische richting aan de ene en van een valse praktische richting aan de andere kant. Tegenover de woorden van het geloof en de goede leer, die het blijvende voedingsmiddel van Timotheus moeten zijn, stelt de apostel ten eerste "de ongodelijke en oudwifse fabelen, waarmee hij niets te doen moet hebben, om niet een prooi te worden van de valse theoretische richting van hen, die anders leren en van hun aanhangers. Voor het tegenwoordige zien deze er onschuldig uit, in de toekomst daarentegen zullen zij zich verheffen tot een ergerlijk verzet tegen de waarheid; daarom kan Timotheus het gevaar van de toekomst niet terughouden, als hij zich niet voor de openbaringen van deze tijd in acht neemt. Ongodelijk zijn deze fabelen, in zo verre zij met de eigenlijke inhoud van het

geloof niets te maken hebben en niet bevorderlijk zijn aan de waarachtige vroomheid. Oudwijfs en smakeloos zijn zij, omdat zij lijken op de vertelseltjes, zoals die van oude vrouwen worden gehoord. De geslachtsregisters (Hoofdstuk 1: 4) vermeldt Paulus niet afzonderlijk. Al deze dingen stonden met elkaar in verband, waarom ook elders, zelfs waar een samenvatting bedoeld werd (Tit. 1: 4 vgl. 3: 9), nu eens het ene, dan het andere bij de optelling wordt voorbijgegaan.

De Joodse dwaalleraars hielden zich destijds veel met fabelen en verdictselen bezig, die in al haar beuzelachtigheid in de Talmud Uit 6: 22 zijn opgenomen. Spitsvondige toespelingen en verklaringen van bijbelse geschiedenissen, sprookjes, die uitgedacht werden, om daardoor zekere geheimenissen voort te planten of op te lossen enz.

Timotheus wordt nog tegen een ander gevaar gewaarschuwd; zoals die fabelen van de dwaalleraars arbeiden van de ware voorwerpen van de kennis, zo leiden de lichamelijke oefeningen, zoals zij deze verrichtten, van de ware godzaligheid. Hij moet zich dus voor de verkeerdheden, die tegenwoordig heersen, in praktisch opzicht in acht nemen. Met de woorden: "Oefen uzelf tot godzaligheid" zegt de apostel dat godzaligheid datgene moet zijn wat de oefening op het oog heeft en hij vermaant hem tot een handelen, waardoor hij zich daarvoor geschikt maakt. De dwaalleraars stelden de godzaligheid in het onthouden van hetgeen voor geoorloofd geacht werd, maar het niet was; en ook Timotheus, als hij de vermaning, hem hier gegeven, nodig had, moet geneigd zijn geweest een dergelijke onthouding zichzelf op te leggen, als iets, dat omwille van zichzelf moest worden gedaan. Daarom wordt hij gedwongen om dat zelfbedwang te beoefenen, dat godzaligheid ten doel heeft en dat dus vooral in inwendig bedwingen bestaat, dat men zichzelf oplegt, om niet zichzelf de vrije teugel te geven, maar zich daaraan te gewennen, dat men bij al zijn doen en laten God eerbiedig probeert te behagen en te dienen. De lichamelijke onthouding als zodanig en op zichzelf, in zo verre zij de mens geschikt maakt tot ontbering, is niet volstrekt nutteloos; ook de apostel heeft die volbracht (1 Kor. 9: 27), maar alleen tot dat doel en in die mate, om niet door de behoeften of begeerten van zijn lichaam gehinderd te worden in het bereiken van zijn doel en niet, alsof zij op zichzelf iets zou zijn. Zij is dus slechts weinig nut, alleen in zeer ondergeschikte mate. De godzaligheid daarentegen is onvoorwaardelijk en tot alles nut, omdat zij de belofte van het leven heeft voor de tegenwoordige en de toekomstige wereld.

Dat de godzaligheid tot alle dingen nut, dus de meest praktische zaak van de wereld is, kan niet genoeg worden ingescherpt aan de ene kant tegenover het abstracte idealisme en aan de andere zijde tegenover het goddeloze materialisme. Hoe velen zijn er, die wel willen erkennen dat de godzaligheid goed is om in vrede te sterven, maar haar volstrekt niet nodig achten om gelukkig te leven; hoeveel anderen, die het geloof een zeer schone zaak noemen voor armen, zwakken, lijdenden, stervenden, maar niet geschikt om bruikbare, bekwame, praktische mensen te vormen. Tegenover deze moet gedurig worden herinnerd, dat het Evangelie een kracht is, die alles doordringt en dat de ware Christen niet alleen de gelukkigste mens, maar ook de braafste burger is, de gehoorzaamste knecht, de zachtmoedigste meester, in één woord, in alle omstandigheden een mede-arbeider van God en een eer van Christus.

Ja echt, de godzaligheid is tot alle dingen nut, nut voor het lichaam en voor de geest, nut onder voorspoed en tegenspoed, onder vreugd en smart, onder hoop en vrees; want zij heeft de beloften voor het tegenwoordige en toekomstige leven. Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig. Op haar beoefening heeft God reeds hier op aarde zegen toegelegd. Wij vinden die toezegging op een menigte plaatsen in de Schriften van het Oude Verbond en zij wordt ook in die van het Nieuwe Testament niet tevergeefs gezocht. Zij bevat wel niet de

belofte van eer en aanzien bij de wereld, van rijkdom in aardse goederen en bevrijding van de rampen van dit leven. Zij veronderstelt veel meer, wat de ervaring leert, dat de godvruchtige vaak mist, wat de dienaar van de zonde hoogschat en dat de tegenspoeden van de rechtvaardigen vele zijn; maar zij bevat de belofte, dat het ons nooit in dit leven aan het nodige zal ontbreken, dat wij voedsel en deksel en al wat wij nodig hebben van God ontvangen zullen, dat Hij ons zal troosten onder de droefenissen van het leven en moed en kracht zal schenken om het lijden, dat uit Zijn vaderhand, of ook van mensen toekomt, gewillig te dragen. Zij bevat de belofte van het ware, hoogste goed, dat ons te beurt kan vallen: de goedkeuring van God en onze Heere Jezus Christus, de ervaring en bewustheid van die goedkeuring, een gerust geweten, een vrede van het gemoed, die alles te boven gaat, blijdschap in God en de Heere, waarmee geen wereldvreugde te vergelijken is, met één woord een zaligheid, die ons onder alles bijblijft, die ons door niets ontnomen kan worden en voorsmaak geeft van de zaligheid van de hemel. - Dat niet alleen. Zij heeft ook en vooral beloften voor het toekomstige leven. Wie haar beoefent wint oneindig veel bij zijn sterven. Het sterven is hem overgang in het ware, hogere, hemelse leven. Hij heeft voor geen veroordeling te vrezen, maar ontvangt de onverderfelijke, onbevleekelijke, onverwelkelijke erfenis, die God heeft weggelegd voor hen, die Hem vrezen en verkrijgt het einde van zijn geloof, namelijk de zaligheid van zijn ziel. Alle tranen worden van zijn ogen afzekert. De dood heerst niet meer over hem. Hij is volkomen verlost van de zonde, en boven haar verzoeking voor eeuwig verheven. Hij ziet de Heere, zoals Hij is, wordt Hem steeds meer gelijk en vindt zijn in Hem ontslapen bij Hem terug, om met hen altijd bij Hem te zijn. Zó grote, heerlijke beloften heeft de godzaligheid voor het toekomstig leven. En die beloften zullen aan de godvruchtige vervuld worden; want hij heeft zijn hoop gevestigd op de levende God, die ze kan vervullen en die een behouder is van alle mensen, allermeeest van de gelovigen, Die ze dus ook wil en zal vervullen.

9. Dit, wat ik zo-even zei: "De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte van het tegenwoordige en van het toekomstige leven", is een getrouw woord en alle onvoorwaardelijke aanneming waardig (Hoofdstuk 1: 15).

10. Want hiervoor, dat dit getrouwe woord overal wordt aangenomen, zoals het dat verdient, arbeiden wij ook in alles wat wij doen en ons voornemen. En daarom worden wij door onverstandigen, die onze moeite en onze arbeid niet weten te waarderen, maar die in een verkeerd licht beschouwen, gesmaad. Dat overkomt ons, omdat wij gehoopt hebben op de levende God in plaats van, zoals zij het voor beter houden, naar gunst en bijval van mensen te trachten. Wij laten ons echter daardoor van ons streven niet afbrengen, maar stellen onze hoop op die God, die een Behouder is van alle mensen (Hoofdstuk 2: 4) en daarom wil hebben, dat Zijn woord meer en meer ingang vindt in de wereld, maar allermeeest is Hij de Heiland van de gelovigen (Tit. 2: 10) en zo zal Hij de belofte, hun gegeven, zeker vervullen en zal hun hoop niet worden teleurgesteld.

Met de woorden: "Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig", die tot nadenken roepen, bezegelt de apostel het vroeger gezegde en baant zich tevens de weg tot hetgeen volgt. Volgens het oordeel van de mensen schijnt het vaak anders, alsof de godzaligheid iemand hinderlijk zou geweest zijn in zijn bevordering, in een goed huwelijk enz. ; maar "laat dit woord u gewisser zijn! " Daardoor geleid en ondersteund wordt door u gearbeid en geleden (2 Tim. 4: 5), gezind om uw leven te haten en te verliezen op deze wereld. Voor wereldlingen, die zich aan het zichtbare vastklemmen, komt het zeker verachtelijk voor om op niemand dan op de levende God te hopen.

Naast zijn arbeid komt de apostel voor de geest de onafscheidelijk daarmee verbonden smaad. Zeker had hij bij het schrijven van de brief in zijn toenmalige ervaring en omgeving een bijzondere aanleiding, om dezen zo uitdrukkelijk te noemen 1Ti 5: 25.

Hij wil niet zeggen, dat zijn vijanden hem met volle bewustzijn juist daarom smaden, omdat hij op de levende God gehoopt heeft, hij neemt integendeel hier de diepste grond van al die vijandelijkheden. Maar de grond van die smaad is ook het tegenwicht ervoor en de troost te midden daarvan, want Paulus draagt die toch om zijn hoop op de levende God - geen dode ingebeelde voorstelling, zoals zo menige bedenking van de dwaalleraars te Efeze, maar een God, die zelf leeft, en het gewenste leven zal verlenen.

De levende God is de Heiland van alle mensen, niet in zo verre Hij het voor allen is, of zij de verlossing deelachtig worden of niet, maar in zo verre men voor allen kan hopen, dat zij die verkrijgen zullen, zoals dan ook de apostel in die hoop werkt en smaad lijdt. In het bijzonder is Hij echter de Heiland van de gelovigen, in zoverre de gelovigen de zaligheid reeds hebben verkregen, zodat zij zich vertroosten moeten met de hoop op volmaking en zich ook te zekerder daarmee kunnen vertroosten.

11. Beveel u nu verder de broeders (vs. 6) deze dingen aan, zoals ik met de woorden "oefen uzelf tot godzaligheid" (vs. 7) u op het hart gedrukt heb en leer ze, zoals ik u heb geleerd (vs. 8): "de lichamelijke oefening is tot weinig nut, maar de godzaligheid is tot alle dingen nut".

Er zijn dingen, die geleerd en andere, die moeten bevolen worden. Als iemand datgene beveelt, wat geleerd moet worden, maakt hij zich belachelijk en eveneens als iemand datgene leert, wat moet worden bevolen. Als iemand weet, dat iets kwaad is en hij doet het toch, dan heeft hij het bevel nodig; als hij het niet weet heeft hij onderrichting nodig. Daarom moet Timotheus beide doen: bevelen en leren.

12. Niemand moet uw jeugd verachten 1Co 16: 11; a) maar wees een voorbeeld van de gelovigen (Tit. 2: 7 vv., 15) in woord, als u moet leren, vermanen, waarschuwen of vertroosten, in wandel (Fil. 3: 17), in liefde, in de Geest, in betoning van de Geest (1 Kor. 2: 4) (in niet weinige handschriften ontbreekt het "in de Geest, in geloof (2 Tim. 3: 10), in reinheid (2 Kor. 6: 6).

a) 1 Petrus 5: 3

Dat hier van Timotheus' jeugd sprake is bewijst, dat deze brief vroegtijdig geschreven is, vroeger dan zij aannemen, die hem in de tijd tussen de zogenaamde eerste en tweede gevangenschap van Paulus stellen. Voor die tijd past bezwaarlijk het spreken van Timotheus' jeugd, omdat deze toen reeds 12-14 jaren in de omgeving van Paulus had doorgebracht en gesteld, dat ook toen nog van zijn jeugd had kunnen worden gesproken (2 Tim. 2: 22), welk Christen zou hem, de ervaren, de gedurende zo lange tijd bevestigde dienaar van de grote apostel, om zijn jeugd hebben kunnen minachten, die dan onmogelijk nog in het oog lopend zou hebben kunnen zijn.

Als Timotheus' bevelend en lerend woord (vs. 11) oplettende hoorders zal vinden en uitwerking zal kunnen hebben, moet hij zelf in zo'n achtung zijn, dat men aan zijn jeugd zich niet ergert en niet daarom er boven meent verheven te zijn, om zich door hem te laten bevelen en leren. Daarom schrijft de apostel "niemand veracht uw jeugd! " Hij moet zich namelijk zo gedragen, dat hem dit niet overkomt; en dat doet hij, als hij zich zo gedraagt, dat hij een

voorbeeld van de gelovigen is, een voorbeeld in hetgeen hij zegt en in hetgeen hij doet (in woord en wandel), een voorbeeld in liefde jegens anderen, in geloof in God, in reinheid van zedelijk leven. Hiertoe vermaant de apostel hem in tegenstelling tot een wandelen, waardoor hij teweeg brengen zou dat men met minachting op hem zou neerzien, alsof hij niet de man was om een gemeente te leiden en te leren, die zo vele ouderen telde.

13. Houd, gedurende de tijd van mijn afwezigheid, als u ook de godsdienstoefeningen van de gemeente moet leiden, aan in het lezen (Luk. 4: 16 Hand. 15: 21. 2 Kor. 3: 14), in het vermanen (Hand. 13: 15 vv.), in het leren (Hand. 13: 1 Rom. 12: 7 en 8), totdat Ik kom en dan zelf weer dat werk overneem.

14. Verzuim de gave niet door haar ongebruikt te laten, wek ze integendeel op, de gave, die in u is, die u bij uw ordening als helper van de apostelen Ac 16: 3 gegeven is door de profetie, ten gevolge van de over u zich uitgesproken voorspelling (Hoofdstuk 1: 18) en wel a) met oplegging van de handen van het ouderlingschap, van de oudsten en van mijzelf (2 Tim. 1: 6).

a) Hand. 6: 6; 8: 17; 13: 3; 19: 6. 1 Tim. 5: 22

Totdat de apostel komt (vgl. Hoofdstuk 3: 14 v.) moet Timotheus ter harte nemen, wat hij zelf in de vergadering van de gemeente zou doen en zich daarop toeleggen, namelijk 1) de voorlezing der Heilige Schrift met insluiting van haar uitlegging, 2) het vermanen, waarmee men onafhankelijk van het lezen van de Schrift op het gemoed werkt en 3) het leren, dat de kennis van de waarheid uitbreidt en dieper maakt. Zo moet hij de gave, die in hem is, niet ongebruikt laten, gedachtig hoe hij ze ontvangen heeft. Er wordt hier gedacht aan de gave om te leren, die voor Timotheus was afgebeden, toen hij door profetie de apostel werd aangewezen als degene, die voor hem en Silas kon zijn, wat vroeger Johannes Markus voor Barnabas en hem geweest was. Dat God het is, die de Geest en de velerlei gaven van de Geest geeft, en dus ook van Hem Timotheus de gave, waarvan gesproken wordt, ontvangen heeft, spreekt vanzelf. Paulus gaat dat voorbij, alleen met het woord "die u gegeven is" zonder er groter gewicht op te leggen, maar wel herinnert hij hem met de bijgevoegde woorden "met oplegging van de handen van het ouderlingschap" aan de beide omstandigheden, ten eerste dat voorspellingen waren voorafgegaan en vervolgens dat de ouderlingen van zijn gemeente deelgenomen hadden aan zijn begiftiging met oplegging van de handen. Hij mag dus noch door datgene te verzuimen, waartoe hij naar die profetieën is begaafd, deze logenstraffen, noch moet hij het vertrouwen van die ouderlingen beschamen, hun verwachtingen verijdelen. In 2 Tim. 1: 6 daarentegen, drukt Paulus Timotheus op het gemoed, die verplichting hij jegens hem zelf had, als hij hem herinnert, dat hij door zijn handoplegging de gave ontvangen had.

Gods genade en onze vlijt moeten steeds samengaan, want zonder genade helpt geen vlijt en zonder eigen vlijt wordt geen genade juist gebruikt en aangewend, veel min vermeerderd (vgl. 1 Kor. 15: 10).

Het is een vreselijke ellende goede gaven gehad en niet gebruikt te hebben.

15. Bedenk deze dingen, die ik in vs. 12-14 u als uw taak heb voorgehouden. Wees hierin bezig, zodat u aan de ene zijde uw ambt als leraar getrouw waarneemt volgens de gave u verleend (vs. 13 v. en aan de andere zijde u een voorbeeld betoont in woord en in wandel (vs. 12). Wees ijverig, opdat uw toenemen tot volkomenheid (2 Tim. 3: 17) openbaar is in alles bij hen, tot wier leiding en bewaking u geroepen bent, dan zal niemand uw jeugd verachten, maar elk u in ere moeten houden.

Alle studiën, alle oefeningen, alle vooruitgang van een ware herder mogen niet onvruchtbaar zijn, noch de vrucht onzichtbaar blijven. Zijn arbeid en zijn voorbeeld behoren van de gemeente, omdat hij voor allen is.

16. Heb acht op uzelf, zowel op uw wandel als op uw eigen overtuiging (Hand. 20: 28) en op de leer, die u moet voordragen, opdat uw spreken op de juiste manier gebeurt (2 Tim. 2: 15). Volhard daarin en laat u niet in met zaken, die daarbuiten zijn; want dat doende zult u en eensdeels door acht te hebben op uw eigen leven en gevoelen, uzelf behouden en aan de andere zijde, door acht te hebben op uw leer, zalig maken die u horen. U zult dus zo doende hen, die aan uw zielenzorg zijn toevertrouwd, behouden, als ook een zegen hebben voor uw eigen ziel.

Deze gehele afdeling bevat woorden, die ieder dienaar van de kerk steeds voor ogen en in het hart moest hebben; en ieder, die in de dienst van de kerk wil intreden, moest zich deze woorden werkelijk in het hart schrijven. Wees niet op valse manier bescheiden, omdat u nog jong bent; u bent in het ambt gesteld, zo moet u een voorbeeld zijn in alles uitwendig en inwendig. U kunt het, als u slechts ernstig wilt, want u heeft tot het ambt de gave ontvangen. Veracht ze niet deze gave, denk steeds over uw roeping, leef geheel daarin, doe het niet alsof het een handwerk, of een nevenzaak was, terwijl het hart aan andere liefhebberijen hangt - wees geheel en al geestelijken. Geef acht op uzelf, tel de zaak niet licht, verlaat u het allerm minst op uw natuurlijke gaven, al zijn die ook nog zo veel betekenend! En begint niet slechts met grote ijver, maar volhard; het geldt toch hier uw eeuwige zaligheid en niet slechts de uwe, maar ook die van de u toevertrouwde zielen!

HOOFDSTUK 5

HOE EEN LERAAR ZICH OVER PERSONEN VAN VERSCHILLENDE STAND EN OUDERDOM EN TEN OPZICHTE VAN ZICHZELF MOET GEDRAGEN

V. Vs. 1-25. In de vorige afdeling had de apostel Timotheus het gevaar doen kennen van het handelen en zoeken van hen, die anders leren en de onnadenkendheid van anderen, die op hun ijdel gepraat acht sloegen en zich daardoor in hun Christelijk leven lieten besturen. Hij had dit gedaan door te wijzen op die dwaalleer, die naar de uitspraken van de profetische geest in de toekomst zich uit de tegenwoordige beginselen zou ontwikkelen. In de beide afdelingen, die nu volgen, kan hij zijn aanwijzingen en beschikkingen zo richten, dat van de toekomst een lichtstraal valt op de tegenwoordige toestanden en deze op zo'n manier kunnen worden beoordeeld en behandeld, dat die zoveel mogelijk worden schadeloos gemaakt en men ten minste niet ook schuldig behoeft te worden aan het verderf, dat zij teweeg brengen. In de eerste plaats geschiedt dit bij de aanwijzingen en beschikkingen in deze afdeling, die in de eerste plaats te kennen geven, hoe Timotheus zich tegenover de gemeenteleden naar onderscheid van ouderdom en geslacht moet gedragen (vs. 1 en 2), vervolgens hoe hij de verzorging van de weduwen en de opname in de klasse van de weduwen van de eer moest handhaven, om misbruiken af te wenden van de inrichtingen van de gemeente (vs. 3-16). Wordt nu hier nog niet gedacht aan de gevaren van de toekomst en de moeilijkheden van het ogenblik, dan ligt dat toch ten grondslag bij hetgeen over de oudsten van de gemeente gezegd wordt, tot wie hij ook later in zijn afscheidsrede (Hand. 20: 30) zegt: "uit uzelf zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen om de discipelen af te trekken achter zich." (vs. 17-25).

1. Bestraf een oude man in de gemeente, als hij enige verkeerdheid doet, niet hard, niet met toornige woorden, maar vermaan hem als een vader (Lev. 19: 32); vermaan de jongen evenmin met harde woorden, maar als broeders.

2. De oude vrouwen als moeders; de jonge als zusters en denk eraan, dat bij deze nog iets anders in het oog moet worden gehouden, namelijk dat u dit doet in alle reinheid, zonder verdenking wekkende vertrouwelijkheid; dit is om meer dan een reden nodig.

Hier begint een nieuwe afdeling, waarin Paulus aan Timotheus aanwijzing geeft hoe hij zich tegenover elk in het bijzonder moet gedragen. Hier bestond geen aanleiding om aan te wijzen wat hij naar verschil van ouderdom en geslacht moest inprenten, zoals in de brief aan Titus (Hoofdstuk 2: 2 vv.) door de toestand van de Cretensische Christenen geëist werd. De apostel stelt zich tevreden met Timotheus in zeer weinige woorden te herinneren hoe hij, als hij iemand iets in het bijzonder te zeggen heeft, dat altijd meer of min een terechtwijzing zal zijn, naar het onderscheid van ouderdom en geslacht te handelen heeft. Als hij, die nog jeugdig is (Hoofdstuk 4: 12) zich bevindt tegenover een man van gevorderde leeftijd, dan past het hem het allerm minst die met harde woorden aan te vallen; hij moet tot die spreken als een zoon tot zijn vader; en eveneens tot een vrouw van gevorderde leeftijd als een zoon tot zijn moeder. Als verder wordt gezegd dat hij tot mannen en vrouwen, die evenals hij jonger zijn, moest spreken als een broeder tot broeders en zusters, dan wordt ook tegenover deze een uitvaren met hevigheid, dat tegenover anderen volstrekt niet past, uitgesloten. Tot het bijvoegen van "in alle reinheid" kon de apostel alleen aanleiding vinden ten opzichte van het persoonlijk verkeer met de jongere van het vrouwelijk geslacht; hierbij moest elke, ook de minste onreinheid worden vermeden.

De jonge herder moet over de jongere vrouwen de grootste ingetogenheid in acht nemen, ten eerste om de openbare mening, vervolgens om zijn eigen zwakheid en ten derde en hoofdzakelijk om de grote zwakheid van de jonge vrouwen. De jonge herder veroverd de harten van de jonge vrouwen, hij weet niet hoe; maar hij moet in die zin geen harten veroveren.

3. Eer de weduwen met verzorging door de gemeente (Hand. 6: 1; 28: 10), die echt weduwen, d. i. werkelijk beroofde, zoals het Griekse woord zegt, dus verlaten, alleenstaande vrouwen zijn (vgl. vs. 5 v. en 16).

4. Maar als enige weduwe kinderen heeft of kindskinderen, dat die, voordat zij van de gemeente bewijzen van godzaligheid verlangen tot verzorging van die weduwen, leren uit het woord van Christus (MATTHEUS. 15: 4 vv.) eerst aan hun eigen huis godzaligheid oefenen, a) en de ouders en voorouders wedervergelding doen: want dat is goed en aangenaam voor God (Hoofdstuk 2: 3) naar het vijfde gebod (Efeze 6: 1 v.).

a) Gen. 45: 10 en 11 Mark. 7: 10

Volgens Hand. 6: 1 waren weduwen de eerste voorwerpen van Christelijke weldadigheid geweest en ook blijkt uit verschillende getuigenissen bij Justinus, Ignatius, Eusebius en anderen, dat zij reeds zeer vroeg met bijzondere liefde behandeld werden. Toch schijnt die weldadigheid reeds snel misbruikt te zijn door de traagheid van hen, die onder hun naaste bloedverwanten weduwen hadden, maar zich slechts probeerden te onttrekken aan de verzorging van deze, door hun weduwen aan de kas van de gemeente over te dragen. Zo gebeurde het dat de gemeente boven haar krachten bezwaard en de Christelijke liefde tot schade van de natuurlijke bloedverwantschap beoefend werd. Tegen die verkeerdheid nu richt de apostel zijn voorschrift, waardoor de gemeente van de verplichting wordt ontheven om ook in de behoeften te voorzien van die weduwen, die nog bloedverwanten bezaten. Zij, zo zegt hij, die nog kinderen of andere naastbestaanden hebben, die de verzorging van haar op zich kunnen en moeten nemen, zijn nog geen weduwen in de volle kracht en betekenis van het woord. Het is voor de Christelijke armverzorging voortdurend van belang dat de beperking, die Paulus voor de weldadigheid van de gemeente stelt, niet minder dan haar betamelijke uitbreiding in het oog wordt gehouden. Het Christendom keert de oorspronkelijke orde van de dingen niet om en bevrijdt niemand van de verplichtingen die hem de natuurlijke betrekkingen hebben opgelegd.

5. Die nu echt weduwe is en alleen gelaten, die noch kinderen, noch kindskinderen heeft op wie de plicht van de verzorging rust, die hoopt, omdat zij onder mensen geen helper meer heeft, op God als haar enige Verzorger (Jer. 49: 11) en blijft, zich nu ook in geestelijke zin een echte weduwe betonend (Luk. 2: 37), in smekingen en gebeden nacht en dag en aan deze komt dan de eer toe, waarvan ik in vs. 3 sprak.

a) 1 Kor. 7: 32

6. Maar die tegenover zo'n veronderstelling, die men bij een geheel verlatene wel mag maken, haar wellust volgt (Jak. 5: 5), die is levend gestorven (MATTHEUS. 8: 22).

Nadat de apostel in vs. 5 gezegd heeft wat een weduwe, die alleen gelaten is, doet als zij handelt overeenkomstig haar staat, merkt hij op dat een weduwe ook echt weduwe, geheel verlaten kan zijn en toch daarbij zich geheel anders kan gedragen, zodat zij, in plaats van een

biddend leven te leiden, zich met eten en drinken tegoed doet. Zo iemand, zegt hij, is levend dood, niet alleen verlaten en eenzaam. Alleen voor zichzelf levende, deugt zij nergens meer toe; zij heeft geen roeping in de wereld en vervult er geen: zo iemand heeft op de eer van de staat van een weduwe geen aanspraak. Als dus vs. 4 van de weduwen, waarover de vermaning aan Timotheus in vs. 3 gegeven wordt, zij, die kinderen of kleinkinderen hebben, niet in zoverre uitzonderde, alsof zij geen eer waardig waren, maar alleen in zoverre haar weduwenstaat nog geen volkomen is, zondert vs. 6 diegenen uit, die de eer als weduwen niet waardig zijn, omdat zij er niet naar leven, maar haar weduwenstaat misbruiken, zodat zij alleen leven om goed te eten en te drinken.

Dat zo'n weduwe geen aanspraak kan maken op ondersteuning, ligt noch direct noch indirect in de woorden; die zijn slechts uitgesproken om af te schrikken en aan Timotheus voor voorkomende gevallen ten gebuike gegeven (vooral bij hetgeen hem in vs. 7 ten plicht is gesteld).

7. En beveel dit, zoals ik het in vs. 4 en vervolgens in vs. 5 v. gezegd heb. Houd het die personen in de gemeente voor, opdat zij van beide kanten onberispelijk zijn, de kinderen en kleinkinderen, van wie in vs. 4 sprake was, opdat zij de godzaligheid van hun eigen huis in beoefening brengen en moeder of grootmoeder wedervergelding doen en de verlaten weduwen (vs. 5), dat zij niet in wellusten proberen te leven, maar een leven leiden als ware weduwen.

8. Een ander geval als het in vs. 4 vermelde zou het zijn, als een weduwe kinderen heeft, die zelf nog verzorging nodig hebben, in plaats dat zij haar zouden kunnen verzorgen. Het mag eigenlijk in de Christelijke gemeente slechts zelden voorkomen, dat zij dan geheel zonder middelen is; het mag toch worden verwacht dat Christelijke echtgenoten nog bij hun leven al het mogelijke doen voor het geval dat zij vroegtijdig sterven. Maar als iemand, geheel tegen deze verwachting in, een huisvader, die tot de Christelijke gemeente behoort, de zijnen, die door de band van het geloof met hem zijn verbonden (Gal. 6: 10) en voornamelijk zijn huisgenoten, die hem het naaste zijn, namelijk, vrouw en kind, niet verzorgt met datgene, waarvan zij na zijn dood kunnen leven, die heeft het geloof verloochend, de heiligste band, die hem met deze verbindt en is erger dan een ongelovige, een heiden, omdat hij zelfs de banden van de natuur verloochent, die reeds een heiden weet te eren (MATTHEUS. 5: 46).

Als van iemand wordt gezegd dat hij de zijnen en zijn naasten bloedverwanten, zijn huisgenoten, de nodige verzorging niet geeft, kan niet bedoeld zijn, waaraan de uitleggers hier veelal denken, wat kinderen aan hun moeder, of kleinkinderen aan hun grootmoeder schuldig zijn (vs. 4). Men moet hier denken aan een huisvader, die niet voor vrouw en kinderen zorgt, dat zij na zijn dood kunnen leven, van zo een wordt gezegd, dat hij het geloof heeft verloochend, omdat toch reeds de gemeenschap van het geloof hem moest dringen te zorgen voor de zijnen, die door de band van het geloof met hem verbonden zijn. Verder wordt van hem gezegd dat hij minder is dan een ongelovige, omdat een niet-Christen, die niet zo'n band, als die van het Christelijk geloof met de zijnen verbindt, reeds om de natuurlijke verwantschap voor hen zorgt. Hier wordt dus bedoeld op dat geval, dat iemand vrouw en kinderen onverzorgd achterlaat, terwijl hij wel voor die had kunnen zorgen. De apostel wil voorkomen dat een weduwe door de schuld van hem, die voor haar had kunnen zorgen, hulpeloos achterblijft en zonder noodzakelijkheid van de gemeente tot last worde.

Ook daarom heeft God de eenheid geregeld door verwantschap, opdat wij velerlei aanleiding zouden hebben om elkaar goed te doen.

9. Dat een weduwe in de klasse van de presbyteressen of ere-weduwen gekozen wordt niet minder dan van zestig jaren en altijd slechts iemand die vrouw van één man geweest is 1Ti 3: 2.

10. Die getuigenis heeft van goede werken (Tit. 3: 14). Om de goede werken, die ik bedoel, door enkele voorbeelden aan te wijzen: als zij kinderen opgevoed heeft en zich daardoor behalve de eer van huisvrouw ook die van moeder verworven heeft (vs. 14; 2: 15; 3: 4, 12, als zij graag heeft geherbergd (Rom. 12: 13 Hebr. 13: 2. 1 Petrus 4: 9, a) als zij de voeten van de heiligen heeft gewassen Joh 13: 15, als zij de verdrukten genoeg hulp gedaan heeft, degenen, die in nood waren, hulpvaardig heeft bijgestaan, als zij alle goed werk nagebracht heeft, zich in haar vroeger leven op al wat goed is heeft toegelegd, het dienen van de liefde tot haar werk heeft gesteld en het niet maar nu en dan, als zij zin had, ter hand heeft genomen.

a) Gen. 18: 4; 19: 2

"Laat geen weduwe gekozen worden, of op de lijst worden geplaatst" - op welke? Niet op die van hen, die uit de kas van de gemeente ondersteund moesten worden, zoals vele uitleggers aannemen. Van dezen is reeds in vs. 3-8 gesproken en bij de voldoende voorwaarde vs. 3 : "die echt weduwen zijn", zouden dan hier nieuwe zeer bemoeielijkend bijkomen, ja, nauwkeurig beschouwd, onbillijke, welke met de Christelijke barmhartigheid in strijd waren, omdat bijvoorbeeld een weduwe beneden 60 jaren de ondersteuning evenzo zou kunnen behoeven en waardig zijn. Ook konden de verdiensten in vs. 10 genoemd, die overigens voor een deel een zeker welvaren veronderstellen, niet van alle weduwen, die ondersteund werden, geëist worden. Tenslotte kan het: "neem de jonge weduwen niet aan" in vs. 11 onmogelijk gezegd zijn met het oog op de ondersteuning. Ook niet, zo als anderen willen, van het werk van diakonessen (Hoofdstuk 3: 11). Voor deze dienst is de 60jarige leeftijd ongepast; ook nam men daartoe niet alleen weduwen, maar ook maagden. Ten slotte wordt in vs. 12 verondersteld dat de weduwen van die soort, waarvan sprake is, beloofden, niet weer te huwen, dat van geen toepassing was op de diakonessen. Daarom moeten wij met Chrysostomus en anderen het "verkozen worden" verklaren van de opname in de orde van de ere-weduwen, in de klasse van de presbyteressen (oudste, in Tit. 2: 3 presbutidai "oude vrouwen" genaamd) d. i. zodanige weduwen, die enigermate voor haar geslacht waren, wat de presbyters of oudsten waren, die in de vergadering van de gemeente op een bijzondere plaats zaten naast die en wel ongedekt (vgl. 1 Kor. 11: 10) en een soort van opzicht hadden over het vrouwelijk deel van de gemeente, in het bijzonder over weduwen en wezen. Zij legden bij de opname de belofte af van voortdurende weduwenstaat, werden met de vestis vidualis (weduwenkleed) bekleed en door handoplegging gewijd. Deze instelling is voldoende bevestigd door Chrysostomus. Epiphanius en het eerst door Tertullianus aan het einde van de 2de eeuw.

De eerste eis aan een weduwe gesteld, om onder de geëerde weduwen van de gemeente te worden opgenomen is, dat zij minstens zestig jaren oud zij; waarom dat? Ten eerste, omdat men de ereplaats aan geen weduwe wilde toekennen, die niet reeds door haar ouderdom eerwaardig was en in de tweede plaats, omdat men niet wenste, dat zo'n weduwe nog eens zou huwen.

Verder lezen wij dat iemand, die onder deze zou mogen worden opgenomen, uit de huwelijksstaat moest zijn gekomen, waarin zij de vrouw van één man geweest was en dat zij de getuigenis moest hebben van een leven in goeddoen doorgebracht. Omdat de apostel in vs. 14 geheel in het algemeen als zijn wil voorstelt dat jongere weduwen weer huwen, kan hij met

de uitdrukking "vrouw van een man" niet hebben bedoeld dat zij, die kon worden opgenomen slechts eenmaal getrouwd mocht zijn geweest, maar hij kan het alleen in die zin hebben bedoeld, waarin wij het "een man van een vrouw" in Hoofdstuk 3: 2 en 12 verstonden. Hij stelt iets tot voorwaarde, wat met de andere eis, dat zij de getuigenis heeft van een leven in weldoen doorgebracht, gelijksoortig is en wel in zo verre van gelijke aard, dat het niet meer is dan hetgeen van een rechtschapen Christin verlangd moet worden.

Ook hier ziet men deze uitdrukking bepaald (want het hebben van vele mannen kwam noch bij de Joden, noch bij de Grieken of Romeinen voor) op de toen zo gewone, lichtzinnige echtscheidingen. Een vrouw, die met meer dan één man in echtelijke betrekking staat, die dus ook na de dood van de laatste man, nog aan de vroegere verbonden is, mag in geen geval onder de weduwen van de gemeente worden opgenomen, een verordening, waarvan de noodzakelijkheid bij de eerste oogopslag blijkt, omdat zulke betrekking de oneerbaarheid kweekt.

11. Maar neem de jonge weduwen niet aan, laat dezen niet worden opgenomen (vs. 9), want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zodat haar het leven in uitsluitende dienst van de Heere Jezus niet meer behaagt, maar zij naar zinnelijk genot terugverlangen, dan willen zij huwen.

12. Hebbende, als zij de eerste de beste gelegenheid aangrijpen om uit de ere-staat van de weduwen uit te treden, haar oordeel, zodat met recht haar een verwijt treft, omdat zij haar eerste geloof, toen zij bij haar intreden in die erestaat beloofde Christus alleen te leven en te dienen, teniet hebben gedaan.

13. En meteen ook leren zij ledig, zonder lust om haar plicht te doen, in lusten leven en ten gevolge daarvan omgaan bij de huizen ter verdrijving van de tijd, om wat nieuws te horen en te zeggen; en zij zijn dan niet alleen ledig, maar ook naar het karakter van haar geslacht a) klapachtig en ijdele dingen doende en zoals het bij dat praatzieke noodzakelijk het geval wordt, veeleer sprekende hetgeen niet betaamt, omdat zij wat hier plaats heeft, daar uitbreiden en omgekeerd, bovendien veel onbetamelijks over de lippen laten gaan.

a) Tit. 2: 3

Men ziet, de apostel oordeelt streng over de jonge weduwen; de staat van diegenen is zeker een bijzonder gevaarlijke en vol verzoeking. De schilderij is zo uit het leven genomen, dat men nauwelijks kan geloven dat de schrijver alles slechts hypothetisch zegt: hij heeft hier zonder twijfel bepaalde, concrete ervaringen op het oog. Het zal op de volgende manier zich hebben toegedragen: een jonge weduwe denkt in de eerste hevige smart over de dood van haar man, van de wereld geheel afgestorven te zijn; zij verbindt zich tot het ascetische leven van de geëerde weduwen van de gemeente (vs. 5) en belooft daarmee niet meer te huwen, omdat een weder huwen haar geheel onmogelijk schijnt. Nu verzacht echter langzamerhand de smart, de vreugde van het leven ontwaakt weer, zij vindt zich in de staat van de weduwen te benauwd. zij wordt ontevreden en mismoedig. Eindelijk verbreekt zij de boeien en huwt weer, misschien op minder passende wijze. Zo is zij in de gemeente veracht en zelf niet gelukkig.

14. Ik wil dan (Hoofdstuk 2: 8), dat de jonge weduwen, die de gave van de onthouding niet hebben, huwen, als zij daartoe goede gelegenheid vinden (1 Kor. 7: 9), kinderen telen (Hoofdstuk 2: 15), het huis regeren, geen oorzaak van lastering aan de wederpartij van het

Christelijke geloof (Fil. 1: 28) geven en dus een roeping vervullen, die beter met haar jaren overeenkomt, dan de weduwenstaat, die met zoveel gevaren voor haar verbonden is.

15. Want enigen, die uitwendig zich aan de weduwenstaat vast wilden houden, zonder de gave daartoe te bezitten, hebben zich al afgewend van de juiste weg achter de satan, die met zijn verleidingen tot zinnelijke begeerlijkheden haar ertoe gebracht heeft om haar staat door ontuchtige wandel te schandvlekken.

Uit noodzakelijkheid en welmenend zegt de apostel over jonge weduwen: "ik wil, dat zij huwelijken enz. " Men ziet echter voldoende, dat het hem daarbij meer te doen is om een juk voor haar tot het breken van de begeerte en van haar macht, dan om voldoening aan de begeerte.

De schijnbare tegenspraak, die daarin gelegen is, dat de apostel op deze plaats aan de jonge weduwen de raad geeft een tweede huwelijk te sluiten, terwijl hij in 1 Kor. 7: 32 vv. op gehele andere manier spreekt, heeft (volgens vs. 16) zijn grond in bepaalde omstandigheden, waarvoor maatregelen van orde en tucht noodzakelijker waren dan het voorhouden van een verheven Christelijk ideaal, dat voor velen in de gemeente geheel onbereikbaar was.

16. Als enig gelovig man of gelovige vrouw, een mannelijk of vrouwelijk lid van de gemeente, in zijn huis weduwen heeft, dat die haar genoeg hulp doet en dat de gemeente niet bezwaard wordt, alsof die verplicht was haar te verzorgen, opdat zij degenen, die echt weduwen zijn, zoals die in vs. 5 worden voorgesteld, genoeg hulp doen mag en deze door de gemeente voldoende verzorgd kunnen worden.

Dit vers staat in een gelijke betrekking tot vs. 9-15 als vs. 8 tot 3-7.

Waarschijnlijk heeft de apostel hier jonge weduwen op het oog en geeft tot de vermaning, dat haar naastbestaanden voor haar onderhoud moeten zorgen, aanleiding dat vele dergelijke weduwen de opname in de kerkelijke weduwenstand in economische redenen zochten. De betrekking bij "gelovig man of gelovige vrouw" is daarom zeker een andere, dan bij vs. 4 namelijk die van vader of moeder, van oom of tante, niet die van kinderen tot moeders of grootmoeders.

Men ziet uit de gehele afdeling, hoe in die tijd de behoefte aan organisatie van de gemeenten reeds zeer levendig werd gevoeld. Er moesten bepalingen in het leven worden geroepen die verhinderden dat een verlaten weduwe gebrek leed en bewerkten dat aan elke ware weduwe de haar toekomende eer werd gegeven. In de broedergemeente is zo'n organisatie op voorbeeldige manier voortgezet.

17. a) Dat de ouderlingen, die wel regeren, dubbele eer waardig geacht worden, zodat bij de eer, die aan hun ambt reeds toekomt, nu ook die wegens goede ambtsbediening wordt toegevoegd. Voornamelijk wordt die gegeven aan die oudsten, die arbeiden in het woord en de leer, die door prediking van het woord van God en door onderwijzing in de Christelijke waarheid (Hand. 13: 1. 2 Tim. 2: 2 vv. en 8 vv.) zich nog in het bijzonder verdienstelijk over de gemeente maken.

a) Rom. 15: 27. 1 Kor. 9: 11 1 Thessalonicenzen. 5: 12

18. Bij deze vergeet men dan niet voor hun levensonderhoud te zorgen, wat eveneens tot de hun toekomende eer behoort (vs. 3. Gal. 6: 6); want de Schrift zegt (Deut. 25: 4): "Een dorsende os zult u niet muilbanden" en in dat spreekwoord, waarvan de Heere zelf Zich in Luk. 10: 27 bedient, wordt gezegd: a) "De arbeider is zijn loon waard" (vgl. 1 Kor. 9: 9 en 14).

a) Lev. 19: 13 Deut. 24: 14 MATTHEUS. 10: 10

De apostel gaat over tot een nieuwe onderrichting, die echter met de vorige ten nauwste verbonden is. Zullen de behoeftigen in de gemeente op de juiste manier ondersteund worden, dan is het van belang dat de gemeente op de juiste manier wordt geleid en weer kan het laatste onmogelijk geschieden, zolang niet de waardige opzieners in haar midden worden geëerd, de onwaardigen uit haar midden verwijderd worden. Zo ziet Paulus zich vanzelf de gelegenheid aangeboden om aan Timotheus ook hierover belangrijke wenken te geven, waarbij het in de aard van de zaak ligt dat voorschriften als die, die hier volgen, hoewel die direct aan Timotheus zelf gericht zijn, toch, ten minste gedeeltelijk, bij voorkomende gelegenheden door hem van de gemeente moeten worden ingescherpt.

Wat de apostel wil zeggen met de woorden: "dat de ouderlingen, die goed regeren, dubbele eer waardig geacht worden", is dit: Is reeds het ambt van ouderling op zichzelf eervol, dan is een man, wie het heilige ernst is met zijn ambt, niets slechts om zijn ambt, maar ook om zijn persoonlijke arbeid te eren. En is dit niet een zeer juist woord? De geestelijke heeft aanspraak op achting om zijn ambt. Hij moet zijn ambt niet laten verachten, het allerm minst in een verkeerd begrepen vrijzinnigheid, die in frivoliteit ontaardt, aan de verachting overgeven. Hij moet er echter met alle vlijt naar streven zo te zijn, dat hem ook persoonlijke achting kan worden betoond; dat bereikt hij het best door nauwgezette plichtsbetrachting.

Wat de roeping van de oudsten was, geven de namen: "arbeider, herder, opziener" te kennen. Die bestond in het acht geven op de gemeente, in het weiden van de kudde van Christus, d. i. vooral in de algemene en bijzondere zorg voor de zielen en in verband daarmee in de leiding van de belangen van de gemeente in het algemeen. Het openbare leraarsambt was in de apostolische tijd niet hun bijzondere roeping, omdat het toen nog niet de vorm had verkregen van een geordend ambt, maar nog voor ieder lid van de gemeente, dat de gave daartoe had, openstond en daarom voornamelijk werd waargenomen door hen, die men om hun bijzondere gaven profeten en leraars noemde. Toch moest deels het indringen van dwaalleraars, dat door het algemeen recht tot prediking gemakkelijker was, vroeg de wens opwekken, dat ook het predikambt in de regel door de oudsten werd waargenomen. Deze plaats leert evenzeer, dat de dienst in het woord oorspronkelijk en wezenlijk geen zaak was van de oudsten, als ook dat die het hoe langer hoe meer werd, omdat de behoefte aan een vaste regeling ook hiervoor werd gevoeld.

De eis om de vererende erkenning van de taak van de oudsten, bijzonder van hen, die arbeiden in het woord en de leer, onder zekere omstandigheden in het schenken van gaven te laten bestaan, wordt gegrond op een woord van de Schrift en op een spreekwoord. Als een spreekwoord is namelijk de zin achter "en" aan het voorgaande aangesloten, dat aangehaald woord met de woorden "de Schrift zegt" en niet als een tweede woord van de Schrift, zoals velen gemeend hebben, bij die aanhalingsformule geplaatst. Het woord van het Oude Testament biedt niet zo'n plaats aan en de spreuk in MATTHEUS. 10: 10 Luk. 10: 7 wordt niet als woord van de Schrift, maar als een uitspraak van de Heere (Hand. 20: 35. 1 Kor. 9: 14) aangewezen.

Christus zelf schijnt het woord op de aangehaalde plaatsen te gebruiken als een spreekwoord, als een reeds bestaande en bekende uitdrukking.

19. Neem tegen een ouderling geen beschuldiging aan, anders dan onder twee of drie getuigen (Deut. 19: 15 MATTHEUS. 18: 16. 2 Kor. 13: 1)

20. Bestraf die zondigen, die op verkeerde wegen gaan, zodat het bij hen niet meer een enkele misslag is, maar een doorgaand slechte wandel, in tegenwoordigheid van allen, voor al de andere oudsten, opdat ook de anderen vrees mogen hebben, waarvan deze en anderen wellicht reeds tot verkeerde wegen neigen (Deut. 17: 13).

Nadat Paulus Timotheus heeft geleerd, hoe hij zich over waardige presbyters of oudsten moest gedragen, gaat hij er nu toe over, om diens houding ten opzichte van onwaardigen nader te bepalen.

Tegen een opziener van de gemeente moest Timotheus, die in die tijd in de plaats van de apostel over het gehele leven van de gemeente moest waken, een aanklacht niet anders aannemen dan in tegenwoordigheid van twee of drie getuigen. Deze moeten tegenwoordig zijn bij het aannemen van de aanklacht, niet om te bevestigen wat die inhield, maar om te horen wat de aanklager zei. Zo iemand moest dus weten dat hij, bij hetgeen hij Timotheus aanbracht, niet met hem onder vier ogen te doen had. Daardoor moest voorkomen worden dat boze aanklachten, waardoor men een oudste bij Timotheus in verdenking wilde brengen, achterwege bleven. En aan de andere kant moesten de oudsten niet bezorgd zijn, dat hij door aanklachten in het geheim, die hij bedekt zou hebben kunnen houden, tegen hen ingenomen zou zijn. In vs. 20 wordt er verder over gehandeld dat Timotheus het niet onder vier ogen mag opmaken. Hij moet namelijk die oudsten, die op verkeerde wegen gaan, wat iets anders is dan een enkele misslag, niet onder vier ogen, maar in tegenwoordigheid van al de oudsten bestraffen.

Omdat omwille van de gehele gemeente alsmede met het oog op persoonlijke verdienste, de presbyter in zijn aanzien en zijn invloed bijzonder moest worden in bescherming genomen, was het doelmatig elke verdachtmaking zoveel mogelijk te voorkomen. In een zo talrijke, gemengde gemeente nu als die te Efeze was, kon makkelijk het geval voorkomen, dat de een of ander, hetzij uit gekrenkt eergevoel, of uit partijzucht, of uit andere zelfzuchtige belangen, de presbyter leed wilde veroorzaken en hem van zijn invloed wilde beroven. Daartegen gaf het voorschrift van de apostel, om tegen een oudste een aanklacht alleen voor twee of drie getuigen aan te nemen het beste verzekeringsmiddel.

Ten opzichte van de behoorlijke tucht, die volgens Gods woord ook over de opzieners van de gemeente moet worden uitgeoefend, moeten dadelijk twee klippen ten eerste worden vermeden. Het spioneren, het intimideren, verdachtmaking en veroordeling, ook om de geringste kleinigheden, heeft ten allen tijde bittere vruchten gedragen; maar evenmin kon een zegen rusten op dat morele latitudinarisme en die verkeerde toegeeflijkheid, die aan de andere kant op dit gebied niet zelden voorkomen.

Even omzichtig als Timotheus moest zijn bij het aannemen van beschuldigingen tegen de oudsten, zo scherp moest hij te werk gaan bij hun bestraffing. Niet daardoor wordt de waardigheid van het ambt opgehouden, dat het falen van de geestelijken worden bedekt en verschoond, maar dat zij vooral ernstig worden bestraft. Daardoor ontvangen ook de overige

Christenen een te diepere indruk van de ernst van de goddelijke waarheid en van de heiligheid van de kerkelijke tucht.

Men heeft gevraagd of Timotheus niet verplicht was, de regels ten opzichte van de oudsten hem gegeven, ook op de andere leden van de gemeente toe te passen. Daarop moet worden geantwoord dat aanklachten tegen andere leden van de gemeente zeker niet dadelijk voor Timotheus gebracht zijn, maar door de oudsten ten einde werden gebracht. Het behoorde tot zijn ambt de leiding van de presbyters ter harte te nemen.

21. a) Ik betuig, bezweer u (2 Tim. 4: 1; 2: 14) voor God en de Heere Jezus Christus en de uitverkoren engelen, die voor Zijn troon zijn (Openbaring 5: 11 Dan. 7: 10), dat u deze dingen, die ik u in de voorgaande verzen heb gezegd, onderhoudt b) zonder vooroordeel, zonder u enigszins door eigen oordeel tot afwijking van deze regels te laten vervoeren, niets doende naar toegenegenheid, naar genot, maar alles naar de u gegeven voorschriften.

a) Rom. 1: 9; 9: 1. 2 Kor. 1: 23; 11: 31 1 Thessalonicenzen. 2: 5; 5: 27. 1 Tim. 6: 13 b) Deut. 17: 4. 19: 18

Zoals uit meer aanwijzingen kan worden opgemaakt, was Timotheus angstvallig en vreesachtig van karakter, als hij tegenover anderen moest optreden (1 Kor. 16: 10). Daarbij kwam zijn jeugd (Hoofdstuk 4: 12 en "1Th 3: 5. Daarom moest het hem zeer moeilijk voorkomen zo'n voorschrift op te volgen, als de apostel in vs. 20 hem geeft. Het was hem aangenamer te verontschuldigen en te verzachten, dan te straffen, bovenal in aller tegenwoordigheid. Daarom laat Paulus hier een bezwering volgen, om van het voorschrift toch niet af te wijken en zijn eigen goeddunken te volgen. Timotheus was de plaatsbekleder van Paulus en nu moest hij werkelijk diens plaats innemen en handelen, zoals deze zou handelen als hij zelf tegenwoordig was. Dat de apostel nu ook met de manier, waarop Timotheus zijn werk heeft volbracht, in hoofdzaak tevreden was, blijkt daaruit, dat hij later het opzicht over de gemeente te Efeze hem nogmaals heeft opgedragen 2Ti 1: 2, bovendien ook daaruit, dat hij in Hand. 20: 31 van drie jaren van zijn werkzaamheid te Efeze spreekt en dus hetgeen Timotheus als zijn plaatsvervanger gedurende de afwezigheid van vijf maanden ("Ac 19: 10" en "Ac 19: 20 heeft gedaan als zijn eigen ambtsbediening in rekening brengt en wel als een in zo grote getrouwheid ook de ouderlingen betoond, dat hij dag en nacht niet heeft opgehouden een ieder met tranen te vermanen. Zo verkrijgt onze mening over de tijd, waarin deze eerste brief aan Timotheus is geschreven een getuigenis voor haar juistheid, al is het ook op indirecte wijze, door het eigen woord van de apostel.

22. a) Leg niemand haastig de handen op, zodat u bij slechts oppervlakkige kennis en alleen in goed vertrouwen, dat iemand het goed zal maken, hem tot ouderling zou aanstellen, zonder dat u voor de getrouwe vervulling van die roeping enigen waarborg heeft en heb geen gemeenschap aan zonden van anderen, doordat u zich naar gedrag van anderen zou richten, of voor hun kwaad de ogen zou sluiten, al is het ook nog niet openbaar geworden (vs. 24). Bewaar uzelf rein van schuld (2 Kor. 7: 11), wanneer u ook niet teweeg kunt brengen dat ook anderen zichzelf eveneens rein bewaren.

a) Hand. 6: 6; 8: 17; 13: 3; 19: 6. 1 Tim. 4: 4. 2 Tim. 1: 6

23. Drink niet langer, zoals u tot hiertoe deed, water alleen, zodat u zich in al te grote strengheid voor uzelf alleen tot het genot van deze drank zou beperken, maar gebruik ook bij uw dagelijkse maaltijd een beetje wijn, a) om uw maag, die zo'n versterking nodig heeft en

om uw menigvuldige zwakheden. U bent om uw ambt verplicht te trachten die zwakheid van het lichaam te boven te komen, omdat deze u niet zelden in het krachtig uitoefenen van uw werkzaamheden verhindert.

a) Ps. 104: 15

24. Van sommige mensen zijn de zonden van te voren, voordat Gods gericht aan het licht brengt wat in het duistere geschied is, a) openbaar en gaan vóór, komen eerder aan het licht, tot hun veroordeling en in sommigen, vooral bij die, tot wier ontdekking een scherp geestelijk oog nodig is, volgen zij na, worden de zonden dan pas openbaar, als de Heere gericht houdt, of ze uit de kwade gevolgen voor de wereld kenbaar maakt.

a) Gal. 5: 19

25. Zo ook de goede werken zijn van te voren openbaar, zij moeten reeds in deze tijd door de mensen opgemerkt worden en daar het anders mee gelegen is, die door miskenning en verkleining worden verduisterd, of door leugen en laster tot het tegengestelde gemaakt, kunnen niet verborgen worden, moeten toch eens in hun waarde worden erkend.

Omdat de apostel hier zonder enige nadere bepaling spreekt van het opleggen van de handen (Hand. 6: 6; 8: 17; 13: 3 "Ge 48: 4" en "Le 1: 4 ligt het voor de hand, in verband met het voorafgaande te denken aan de inwijding van het ouderlingschap. De handoplegging was niet alleen het middel tot mededeling van de geestelijke gaven, maar tevens een erkenning en van de kant van hen, die de handen oplegden, tevens een verklaring voor de geordende verantwoordelijk te willen zijn. Was nu deze een onwaardige, dan trad de ander in gemeenschap van de schuld, die de geordende zich op de hals haalde door nalatigheid, door het geven van ergernis enz. Zo zou reeds hieruit de waarschuwing, die volgt op: "leg niemand haastig de handen op", namelijk "heb geen gemeenschap aan zonden van anderen", te verklaren zijn. Gaf namelijk Timotheus door het opleggen van de handen een getuigenis van waardigheid en achtbaarheid en als het nu later bleek, dat hij zich door overijling in de persoon vergist had, dan had hij zichzelf te wijten dat hij enigermate voor de gevolgen van diens zonde verantwoordelijk was. Intussen kunnen wij toch met deze opvatting, die wij hier met van Oosterzee's woorden hebben wedergegeven, niet tevreden zijn. Niet zonder reden heeft Luther vertaald: "heb ook geen en" in plaats van "en heb geen en;" want het woord, dat in de grondtekst staat geeft te kennen dat de apostel tot iets anders overgaat, al is het ook iets verwante. Zo zou de zin willen zeggen, dat Timotheüs niet in verkeerde collegialiteit zich zonder onderscheid als een mede-ouderling van de door handoplegging geordende ouderling moest beschouwen (1 Petr. 5: 1) en zonder eigen scherp onderzoek hun gedrag daarom voor onaanstotelijk en als door hem navolgbaar moest aanzien, omdat er niets verkeers van in het oog viel en de corpsgeest eiste zich aan ambtgenoten in alle geoorloofde zaken gelijk te stellen. Er kan toch wel in een schijnbaar onaanstotelijke handeling, die men zonder bedenking zou menen te kunnen volgen, iets zondigs verborgen liggen, zodat, als men hetzelfde gedrag volgt, men zich zonden van anderen ook deelachtig zou maken. Daarop doelt de apostel met hetgeen hij in vs. 24 ter overdenking geeft: "van sommige mensen zijn de zonden van te voren openbaar en gaan voor tot hun veroordeling; en in sommigen ook volgen zij na. " In hoeverre hij dat met het oog op het gedrag van de oudsten te Efeze kan hebben gezegd, blijkt uit hetgeen hij in vs. 23 Timotheüs voorschrijft: "drink niet langer water alleen", maar gebruik een beetje wijn om uw maag en uw menigvuldige zwakheden. " Zoals wij dat reeds uit Hoofdstuk 4: 7 v. konden besluiten, was de neiging om aan lichamelijke kastijding een valse waarde te hechten, hem niet vreemd. Bij de apostel had hij dat niet

geleerd, maar deze bedoelde het anders, als hij zijn lichaam bedwong en het tot dienstbaarheid bracht (1 Kor. 9: 27); waarschijnlijk hebben zij onder de Efezische ouderlingen, die acht gaven op fabelen en geslachtsregister van hen, die anders leerden (Hoofdstuk 1: 3 v.), zich op lichamelijke oefening (Hoofdstuk 4: 8) toelegden, hem door hun handelwijze medegesleept. Timotheus wilde bij hen niet achterblijven, wat de ingetogenheid en het onthouden van onheilige zaken van deze wereld aangaat, wellicht wilde hij zelfs boven hen uitsteken, als hij bepaald alleen water dronk en zich geheel onthield van het genot van wijn; hij werd echter daardoor in gemeenschap met de ascetisch gezinde Christenen slechts een voorganger voor hen, die later naar Hoofdstuk 4: 1 vv. zouden handelen. Dat nu die ouderlingen zich aan zo'n weg bereiden schuldig maken, zal hij niet kunnen verhinderen, ja hij zal ze niet eens kunnen overtuigen, dat hun lichamelijke oefening reeds een begin is van het kwaad, dat later zal komen. De zonden van sommige mensen worden juist pas daarna openbaar, of, zoals er woordelijk staat enigen volgen hun zonden na en brengen hun vrucht op een tijd tot rijpheid, wanneer zij zelf niet meer in leven zijn. Maar hij mag zich aan deze zonden, die voor de toekomst rijpen, niet deelachtig maken, maar moet zichzelf rein houden van medeplichtigheid. Daarom raadt de apostel hem een andere levenswijze aan dan de tot dusver gevolgde, die ten opzichte van hem zelf alleen daartoe dient, dat hij om de lichamelijke oefening een middel verzuimt dat God heeft gegeven om zijn krachten te sterken tot het werk van zijn bediening, dat hem was opgedragen, ten opzichte van de gemeente de grond hielp voorbereiden, waarop dan de latere dwaalleraars, die de wijn voor duivelsbloed verklaarden en in de gehele onthouding daarvan een noodzakelijke voorwaarde zouden zien tot verkrijging van de zaligheid, het zaad van onkruid zouden kunnen uitstrooien. Is hetgeen wij hier als de zin van vs. 22-24 hebben ontwikkeld, juist, dan zou vs. 24 beter na vs. 22 geplaatst zijn en vs. 23 zou dan op de laatste plaats komen te staan; maar Paulus wil in het gezegde in vs. 24 bijvoegen ten opzichte van de goede werken, die niet in nader verband staat met hetgeen hij zo-even Timotheus heeft voorgehouden, maar waarmee hij in die omstandigheid zichzelf troost, waarin hij zich bevindt, tijdens hij de brief schrijft. Hij schrijft onder de indruk van de treurige omstandigheden, die hij in Corinthiërs heeft gevonden en die hij toch voor het ogenblik niet kan veranderen Ac 19: 20. En wat hij schrijft stemt te zeer overeen met hetgeen wij in 1 Kor. 4: 1 vv. lezen, dan dat wij zouden kunnen nalaten eraan te denken, dat de eerste brief van Timotheus en de eerste aan Corinthiërs niet lang na elkaar zullen geschreven zijn. Terwijl wij de verklaringen van latere uitleggers over deze moeilijke plaats onbevredigend bevonden, heeft daarentegen tot deze opvatting Luthers kanttekening ons goede diensten gedaan. "Van enige ketters en boze mensen is het wezen zo openbaar, dat zij niemand met huichelen kunnen bedriegen, enigen bedriegen een poos, maar ten slotte komt het toch aan het licht. Omgekeerd, sommigen leren en leven godzalig, zodat het openbaar is en ieder het erkent, het spreken en handelen van enigen kan men niet goed achten, tot later de tijd openbaar maakt, dat het goed geweest is. "

HOOFDSTUK 6

OVER DIENSTKNECHTEN, VERLEIDERS, RIJKEN EN OVER DE STRIJD VAN HET GELOOF

VI. Vs. 1-19. Nadat de apostel aan Timotheus in het vorige hoofdstuk aanwijzing heeft gegeven voor zijn gedrag over de verschillende personen naar de verschillende plaatsen, die zij in de gemeente innemen, geeft hij hem nu in dit hoofdstuk aanwijzing voor de taak, die voor hem voortvloeit uit het verschil van rangen, die de verschillende leden van de gemeenten in het burgerlijk leven innemen. Hij begint nu met de dienstknechten en zegt, hoe deze zich aan de ene kant tegenover hun heren moeten gedragen. Zij, die onder het juk van ongelovige heren staan en aan de andere zijde zij, wier heren in Christus geloven. Die beide, door wier onderrichting vanwege hun armoede geen voordeel verkregen wordt, moet hij tot een voorgestelde, juiste wandel leiden en niet in plaats daarvan zich op het standpunt van de dwaalleraars begeven, die een dwaas, ja schadelijk leren tot een bron van winst maken (vs. 1-5). Hiermee wordt een aanprijzing van tevredenheid verbonden (vs. 6-8), zodat ook voor hen het nodige is gezegd, die zo veel bezitten, als tot de lichamelijke behoeften behoort. Tegenover dit staat het rijk willen worden, waarvan de apostel uit voorbeelden de grote gevaren voor de ziel aantoonde en waarvoor hij nu Timotheus op de ernstigste wijze waarschuwt en daarentegen het sterkste dringt tot vervulling van zijn roeping als van een dienaar van Jezus Christus (vs. 9-16) en vervolgens nog zegt, waartoe hij hen moet vermanen, die reeds rijk zijn (vs. 17-19).

1. De a) dienstknechten, zo velen als er onder het juk zijn, in zoverre zij onder ongelovige meesters staan, die hen met heidense willekeur behandelen als lijfeigen, jegens wie zij geen plichten, maar over wie zij slechts rechten hebben, zullen hun heren alle eer waardig achten. Hoezeer zij zich ook verzocht mogen voelen tot het tegendeel, toch moeten zij die eer geven aan hun meesters, die hun nu eenmaal toekomt (Efeze 6: 5. 1 Petrus 2: 18), opdat de naam van God, die zij belijden en de leer, die zij hebben aangenomen (Tit. 2: 10), niet gelasterd wordt. Als zij toch tegen hun heren zich wilden verzetten (Tit. 2: 9), zou men makkelijk zeggen dat het Christendom de slaven verdierlijkt en tot nutteloze, gevaarlijke mensen maakt.

a) Kol. 3: 22

Met de uitdrukking "de dienstknechten, zo velen als er onder het juk zijn" worden, zoals vs. 2 duidelijk doet zien, de Christelijke slaven van niet-Christelijke heren bedoeld. Van de laatsten kon men volgens heidense voorstelling en gewoonte niet verwachten, dat zij de persoonlijke waarde en de zedelijke toestand van hun slaven zouden erkennen. Anders moest het daarentegen zijn met de Christelijke heren, die hun slaven, in weerwil van de ondergeschikte verhouding en het gemis van vrijheid, hen toch niet zonder ze te sparen, in het juk van de dienstbaarheid zouden houden, maar hen als medebroeders voor God en Christus gelijk gesteld en met liefde moesten behandelen (Gal. 3: 28 Kol. 3: 11). Die slaven, die zich nog onder de druk van het heidendom bevonden, moesten hun heren alle eer waardig achten (Efeze. 6: 5 vv. Kol. 3: 22 vv.) en wel om reden, dat de naam van God en de leer niet gelasterd zouden worden. Het Christelijke godsbegrip en de leer van de zaligheid moet dus niet door een wandelen van de slaven tegen hun plicht in worden tot het voorwerp van versmading. Als toch de Christelijke slaven, hetzij omdat zij zich als Christenen boven hun heren door God bevoorrecht achtten, of om andere verkeerde inbeeldingen zich in eigenzinnigheid en weerspannigheid aan hun verplichting probeerden te onttrekken, dan moest zo'n gedrag ook op het oordeel over het Christendom een zeer nadelige invloed hebben

en daardoor zou niet alleen aan die bijzondere toestand van die slaven, maar aan de zaak van het Evangelie zelf schade worden gedaan.

2. En die dienstknechten, die gelovige heren hebben, heren, die zelf Christenen zijn, zullen hen niet verachten, geen mindere eer geven, dan hun als heren toekomt, omdat zij broeders in Christus zijn en dus op Christelijk standpunt met hen gelijk staan, alsof zij dus geen recht als meesters meer op hen mogen uitoefenen. Dit zij verre van hen, maar zij zullen hen temeer en met des te grotere vreugde dienen, omdat zij, die heren, gelovig in Christus en geliefd door God (1 Thessalonicenzen. 1: 4 Rom. 1: 7) zijn en dus dubbele eer waardig zijn (Hoofdstuk 5: 17), als die deze weldaad, die ons van God door Christus is ten deel geworden (Efeze. 1: 3, ook deelachtig zijn 1) (Fil. 1: 7) en dus tot de verwachting recht geven, dat zij ook weer aan hun dienstknechten weldadigheid zullen bewijzen (vgl. 1 Petrus 3: 7). Leer en vermaan deze dingen 1) (Hoofdstuk 3: 11; 5: 7)

1) Christelijke slaven, die het voorrecht hebben een gelovigen heer te dienen, konden daarentegen gemakkelijk vergeten dat de heren, die als gelovigen hun broeders waren, toch in een ander opzicht de boven hen gestelden waren; ten gevolge daarvan zouden zij ertoe kunnen komen, hun de behoorlijken eerbied te onthouden. De mens is toch maar al te geneigd boven zijn stand te gaan, zoals Anton opmerkt. Ook deze overdrijving van het principe van Christelijke vrijheid en gelijkheid werkt de apostel nadrukkelijk tegen, door aan te tonen hoe juist de Christelijke heren als gelovigen in Christus en geliefden bij God er aanspraak op hadden, dat Christen-slaven, die moeten weten, deze hun eigenschap in hen te waarderen, hen eerst echt met eerbied behandelen.

Heren, die de kracht van het geloof en dus ook de liefde van God aan hun harten hebben ervaren, worden daardoor ook tot zachtheid geneigd. Daarom moet alles aan dat weldoen de hand bieden, of tot het bestuur van de liefde, dat God graag door het Evangelie wil teweegbrengen, behulpzaam zijn en niet het ene deel het andere door misbruik weer tot hardere gezindheid en behandeling noodzaken.

Het verzuimen van deze apostolische regels is nog in de meest verschillende, al is het ook niet in de zo scherp uitkomende verhouding van de dienstbaarheid de oorzaak van talloze ergernissen en lasteringen van het Evangelie. Nergens komt het meer uit dan onder zulke omstandigheden, of men die toebehoort, die niet gekomen is, om Zich te laten dienen, maar om te dienen. Sinds Christus in knechtsgestalte gekomen is, is het dienen in de ogen van het geloof een eer en een middel tot bevordering van ons heil.

3. Als iemand een andere leer leert (Hoofdstuk 1: 3) en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onze Heere Jezus Christus (2 Tim. 1: 13 MATTHEUS. 28: 20) en met de leer, die naar de godzaligheid is, zoals ik in Hoofdstuk 1: 5 die kort heb voorgesteld, om deze beide stukken alleen het onderwerp van zijn onderwijzing te doen zijn,

4. Die is opgeblazen of verduisterd in zijn verstand en weet niets. Hij beeldt zich veel in, dat hij het goed weet en anderen hogere wijsheid zou kunnen leren, maar hij raast over twistvragen en woordenstrijd. Hij is vol overdreven lust om strijdvragen te behandelen, waarbij het hem niet te doen is om onderrichting, maar om woorden en wederwoorden. Hij probeert woordenstrijd te voeren, waar hij het alleen aankomt wie vaardiger in het spreken is. Het was beter dat men deze dingen naliet, a) waaruit voortkomt nijd, omdat de ene de ander de overwinning niet gunt, twist, omdat men elkaar tot vijand wordt, lasteringen, omdat daarna

de een van de ander zoveel mogelijk kwalijk spreekt, kwade nadenkingen, omdat de een de ander het kwaadste toedicht.

a) 1 Tim. 1: 4. 2 Tim. 2: 23

5. Verkeerde krakelingen van mensen, die een verdorven verstand hebben (2 Tim. 3: 8 Tit. 1: 15 v.) en van de waarheid beroofd zijn, omdat zij zich daarvan uit verkeerde eigenbaat hebben afgewend (Hoofdstuk 1: 6 Tit. 1: 14), menend dat de godzaligheid een gewin is. Zij hebben dus om geen andere reden hun gehele belijdenis gedaan, dan om schandelijk gewin (Tit. 1: 11). Wijk af van dezen (2 Tim. 3: 5).

De apostel heeft vroeger (vs. 2) gezegd: "leer en vermaan deze dingen. " Hieruit volgt niet, dat men de woorden, die nu volgen: "als iemand een andere leer leert" zou moeten aanvullen met "ten opzichte van dit stuk, waarvan zo-even (vs. 1 en 2) sprake was. " Wat er volgt "en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onze Heere Jezus Christus en met de leer, die naar de godzaligheid is", bewijst integendeel dat het "anders leren" evenzo algemeen moet worden opgevat als in Hoofdstuk 1: 3 De vraag, hoe de apostel juist hier achter vs. 1 en 2 begint te spreken over het leren van een andere leer, kan worden beantwoord uit de plaats, die het stuk van vs. 3 tot vs. 12 inneemt tussen vs. 1 v. en vs. 17 vv. In vs. 1 v. heeft de apostel gesproken over de dienstknechten, die zelf niets bezitten. Zij, wier onderrichting geen voordeel aanbrengt, mag Timotheus niet verzuimen; dit zegt hem de eis aan het einde: "Leer en vermaan deze dingen. " Voordat hij nu overgaat tot de zielenzorg van hen, die rijk zijn in vs. 17 vv., stelt hij zich hen voor, die rijk willen worden (vs. 9 vv.) en dat zijn juist zij, die een andere leer leren en menen dat de godzaligheid een gewin is. Met deze moet Timotheus niets te doen willen hebben, zoals de woorden zeggen: "wijk af van dezen! " Volgens Hoofdstuk 1: 3 heeft Paulus hem met het doel te Efeze laten achterblijven, om hen, die anders leren, te weren. zoals hij nu in Hoofdstuk 4: 7 niet voor overbodig geacht heeft, hem toe te roepen: "verwerp de ongodelijke en oudwijfse fabelen en oefen uzelf tot godzaligheid", omdat zekere neigingen, waarover wij vroeger spraken, bij hem aanwezig waren, zo kon Timotheus ook menen om zich in zoverre met die afwijkende leraars te moeten inlaten, dat hij toonde, ook van die dingen te weten, waarmee zij zich op de voorgrond stelden. Des te eerder kon hij tot zo'n mening komen, omdat het hem volgens onmiskenbare aanwijzingen niet onverschillig was, door weetgierigen, die zijn onderricht genoten, beloond te worden. Zo was hij dus in de verzoeking met een dergelijke werkzaamheid van onderrichten, zoals zij, die anders leerden, dat deden, zich iets te willen verwerven. Daaruit is dan te verklaren, waarom de apostel zich gedwongen ziet, later zo uitvoerig te handelen over hetgeen een Christen betaamt en van de gevaren, waarin hij zich begeeft, die het geld lief heeft.

In Fil. 2: 20 vv. geeft Paulus van Timotheus de getuigenis: "ik heb niemand, die even zo gemoed is, die oprecht uw zaken zal bezorgen, want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is. En u weet zijn beproeving, dat hij als een kind zijn vader met mij gediend heeft in het Evangelie. " Hieruit blijkt, dat de vermaning en waarschuwing van de apostel bij hem de uitwerking heeft gehad, dat hij van alle neiging tot het ascetische en egoïstische van de dwaalleraars genezen is en geheel en al de voetstappen is beginnen te drukken van zijn echt godzalig gezinde, geestelijke vader, die zich uitsluitend aan de dienst van Christus en Zijn gemeente toewijdde. Uit deze getuigenis blijkt echter, dat het niet vroeger geschreven kan zijn dan deze brief; want zolang Paulus nog nodig achtte Timotheus terug te houden van valse beoefening van de godzaligheid (Hoofdstuk 5: 23) en hem zo dringend als op onze plaats te verzoeken zich niet te bemoeien met die onvruchtbare schriftgeleerdheid, waarbij men niet het heil van de zielen op het oog had, maar winst en loon

voor zijn eigen persoon, kon hij onmogelijk van hem zeggen: "ik heb niemand, die zo gezind is - want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is." Bovendien is de gehele inhoud van de eerste brief aan Timotheus van die aard en die gesteldheid, dat zeker van een vervaardiging na de gevangenschap van de apostel te Rome geen sprake kan zijn. Wanneer men als tegenbewijs tegen de juistheid van deze mening meent te moeten aanvoeren de veronderstelde kerkelijke toestanden van de gemeente te Efeze, van die gehele inrichting en besturing, omdat zij niet alleen presbyters en diakenen, maar ook het instituut van kerkelijke weduwen heeft, veel geregelder en ontwikkelder voorkomt dan die na een werkzaamheid van de apostels van omstreeks anderhalf jaar had kunnen zijn, zo behoeft men slechts op Corinthiërs te wijzen. Daar was Paulus slechts anderhalf jaar geweest en toch kon hij bij zijn wegreizen van daar de Efeziërs beloven voortaan aan hen zijn werkzaamheid te zullen wijden (Hand. 18: 20 v.), omdat hij weet dat de gemeente te Corinthiërs nu reeds in zoverre georganiseerd is, dat zij zich zonder zijn onmiddellijk waken en leiden verder kan ontwikkelen. Zo komen dan ook drie jaren later, als de beide brieven aan de Corinthiërs werden geschreven, in deze reeds niet alleen zeer ontwikkelde, maar zelfs zeer verdorven toestanden aan het licht. Bij de aanwijzingen, die de apostel Timotheus geeft, staat de apostel niet slechts een staat van zaken voor ogen, die zich te Efeze reeds ontwikkeld heeft, maar gedeeltelijk een, als die naar het voorbeeld van Corinthiërs kon worden, als dit niet bijtijds op de juiste manier werd voorkomen. Men heeft als tegenbewijs aangevoerd dat Paulus in Hand. 20: 29 v. van dwaalleraars spreekt, die pas na zijn vertrek te Efeze zouden indringen, terwijl hij in onze brief ze beschouwde als reeds aanwezig. Men heeft echter voorbijgezien dat de apostel de dwaalleraars, die hij in zijn woord tot de ouderlingen te Efeze voorstelt als te zullen komen, ook hier in Hoofdstuk 4: 1 vv. als degenen behandelt en die nu aanwezig zijn als de zodanige, in wie reeds een aanvang voor de anderen was, zodat de toekomst, de rijpe vrucht aanbrengt van datgene, waarvoor het tegenwoordige reeds de beginselen aangeeft. Op juiste manier merkt Wieseler op, dat de gehele inhoud van de brief bij Timotheus een nog geringe geoefendheid en ervaring in het leiden en regelen van de aangelegenheden van een Christelijke gemeente veronderstelt (vgl. Hoofdstuk 3: 14 v. : "deze dingen schrijf ik u, opdat u mag weten, hoe men in het huis van God moet verkeren. Paulus is dan ook werkelijk, zoals zijn voornemen was (vgl. Hoofdstuk 4: 13), niet al te lang na zijn heengaan van Efeze voor een langere tijd weer daarheen teruggekeerd Ac 19: 20, om het provisorische van de leiding van Timotheus tot het juiste, gewenste einde te brengen en uit deze werkzaamheid van de apostel is het dan te verklaren dat de dwaalleraars, die tijdens onze brief voor de gemeente dreigden gevaarlijk te worden, in Hand. 20: 29 v. meer teruggedrongen, maar waarom des te meer de gevaren, die in de toekomst dreigden, in het oog moesten worden gehouden. Als Paulus zijn reis naar Corinthiërs, vanwaar hij de brief aan Timotheus schreef, over Macedonië nam en dit land in Hoofdstuk 1: 3 uitdrukkelijk noemt, terwijl hij slechts terloops te kennen geeft (Hoofdstuk 4: 20 en 5: 25 plaats en onder welke ervaringen hij schrijft, dan ligt de reden daarvan hierin, dat hij bij zijn reis in de eerste plaats Macedonië op het oog heeft gehad, om daar de collecte voor de gemeente te Jeruzalem te beginnen en aan de andere kant bij de Thessalonicenzen de belofte te vervullen, om zo snel mogelijk terug te komen "1Th 3: 10. In beiderlei opzicht nam Macedonië voor de belangstelling van Timotheus de eerste plaats in, om zich ten opzichte van Corinthiërs nader en meer bepaald te uiten, daartoe gevoelde Paulus tegenover de jeugdigen en deels nog onervaren vriend geen aandrang. Zijn zwijgen van deze stad is een teken van de diepe smart, die de ervaringen bij de gemeente daar hem hebben veroorzaakt.

6. a) maar de godzaligheid is voor hem, die haar inderdaad en in waarheid zoekt, een groot gewin, dat zij reeds vanzelf teweegbrengt, dat gewin is verbonden met vergenoeging; men

krijgt de godzaligheid lief, zodat men gedrongen wordt steeds meer haar te begeren en al het andere in vergelijking van haar niets wordt (Hoofdstuk 4: 8 Fil. 4: 11 vv.).

a) Spr. 15: 16 Hebr. 13: 5

7. Het komt hem voor als een dwaasheid iets meer te begeren, omdat dat andere geen nut heeft voor de toekomstige wereld, waarnaar hij toch alleen de waarde van de dingen afmeet:

a) Want wij hebben niets in de tegenwoordige aardse wereld gebracht, het is openbaar, dat wij ook, als wij in de andere overgaan, niet kunnen iets daaruit dragen (Job 1: 21 Ps. 49: 17 v. Pred. 5: 14 Luk. 12: 15 vv.).

a) Job 27: 19

8. a) Maar als wij voor de tegenwoordige wereld voedsel en deksel hebben, dat toch bijna altijd het geval zal zijn en alleen in bijzondere nood gemist zal worden, b) wij zullen daarmee vergenoegd zijn, zoals wij dan ook werkelijk daaraan genoeg hebben (Gen. 28: 20 Spr. 30: 8 Hebr. 13: 5).

a) Spr. 27: 26 b) Ps. 55: 23 MATTHEUS. 6: 25. 1 Petrus 5: 7

Tegenover de woorden in vs. 5 : "menend dat de godzaligheid een gewin is", staat in het begin van vs. 6 : "maar de godzaligheid is (in werkelijkheid) een groot gewin met vergenoeging", d. i. tegenover de vorige (die godzaligheid, waarbij men de schijn van godzaligheid heeft, maar de kracht daarvan verloochent, 2 Tim. 3: 5), die godzaligheid, die het hart tevreden maakt en de dorst naar vergankelijke schatten uit het hart bant door hogere schatten aan te bieden.

In een korte, ineengedrongen zin spreekt de apostel twee hoofdbegrippen uit: dat de ware godzaligheid voldoening geeft en dat zij bovendien een groot gewin aanbrengt. Daarop geeft hij te kennen, welke oorzaken tot zo'n Christelijke vergenoeging bewegen. De eerste reden in vs. 7 is ontleend aan de aard van de wereldse zaken zelf, naar wier bezit en genot de onvoldane zo rusteloos verlangt en jaagt; zij zijn geenszins onrechtmatig eigendom, maar een goed, dat wij voor een korte tijd bij onze geboorte ter geen ontvangen, om het dadelijk op de eerste wenk weer terug te geven. Een tweede reden volgt in vs. 8 : de mens kan met weinig tevreden zijn, want hij heeft veel minder behoefte dan hij gewoonlijk denkt.

Daarom is de godzaligheid zo'n groot gewin, omdat zij ons geheel bepaalt bij de goederen van de andere wereld, omdat zij ons deze wereld als plaats van doorgang doet beschouwen, van die goederen noch ons toebehoren, noch de onze blijven. De ware godzaligheid vergenoegt zich zo met het noodzakelijke en hij is de rijkste, wiens behoeften gedurig minder worden.

De aarde maakt geen ziel rijk.

9. a) Maar zeer gevaarlijk is het voor de ziel meerdere dingen te begeren: want die rijk willen worden, vallen in verzoeking en in de strik en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, die de mensen doen verzinken in verderf en ondergang.

a) Spr. 11: 28 MATTHEUS. 13: 22 Jak. 5: 1

Over het algemeen heeft de geldgierige een slechte naam onder de mensen. Deze zonde zou dus zo algemeen niet zijn, als zij niet arglistiger, als zij niet verraderlijker was dan enige andere. Maar zich graag schikkend naar de omstandigheden, de personen, de karakters, de kleine gevoeligheden, verstaat zij er zich meesterlijk op, van naam zowel als van vorm te wisselen en desnoods ongenoemd en onvermoeid te heersen. Aan schone namen ontbreekt het haar inderdaad nooit, zo min als aan verleidelijke voorwendselen. Eens toegelaten, staat zij naar de volstrekte heerschappij, maar op de ongevoeligste en men zou zeggen op de meest kiese wijze. Zij wordt slechts onbeschaamd, als zij geen tegenspraak meer ondervindt. Niet zelden doet zij zich als spaarzaamheid, als matigheid, als liefde voor: men mag God niet verzoeken. Zij wil eerbied en dankbaarheid heten voor gaven en middelen, die de Heere verleent. Soms verdraagt zij het gezelschap van de weldadigheid; men wenst slechts rijk en verrijkt te worden, om meer te kunnen geven. Soms wil zij enkel ouderliefde schijnen, men was het aan zijn kinderen verplicht rijk te worden, geldgierig te zijn. dat is in verzoeking en strikken te vallen, die kinderen met de ouders in verderf en ondergang storten! Geen karakter misschien, dat vatbaarder is voor deze zonde dan dat van de vrome, die het niet is met geheel zijn hart. François de Sales verklaart, dat hij gedurende al de tijd van zijn biechtvaderschap nooit enig biechtkind zich van geldgierigheid heeft horen beschuldigen. François de Sales rust sinds twee honderd jaren in het graf, maar ik geloof niet dat de boze geest van deze zonde in twee eeuwen openhartiger geworden is. Geen hardnekkiger zonde dan die van de geldgierigheid. Meer en meer trekt zich bij haar slachtoffers al de zondige kracht van het harten in haar tezamen. Meer en meer begint zij zich als de hoogste wijsheid geluk te wensen en zich met de verachting van de wereld over de verachting van zichzelf te troosten. Dan kunnen doen geen schade, geen schande iets tegen haar en de ernstige rede even weinig als de spotrede. Onder het gewicht van de schatten, die zij verwerft en nog verwacht, elk beter gevoel tot het laatste toe versmorend, houdt zij het een mensenleeftijd uit en braveert de vrees voor dood en oordeel nog op het sterfbed. Ja, in die plechtige ogenblikken, waarin de dood die ontzagelijke tekst predikt: Welaan nu, u rijken, ween en huil over uw ellendigheden, die over u komen! Uw rijkdom gaat teniet, uw kleren worden door de mot weggeknaagd, uw goud en zilver verroest en hun roest getuigt tegen u, en verteert als een vuur uw vlees! heeft men de aan het goud en zilver verkleefde nog beschikkingen zien maken, of woorden horen uiten, die treurig toonden hoe hij nog altijd vasthield aan hetgeen het verderf en de ondergang van zijn ziel geweest was.

10. a) Want de geldgierigheid, de liefde tot het geld (Luk. 16: 14) en de daaruit voortkomende heb- of winzucht (Luk. 12: 15 Efeze 4: 19 Sir. 19: 4, is een wortel van alle kwaad, waartoe gestadige vermeerdering van geld en goed, sommigen lust hebbend zijn afgedwaald van het geloof, omdat zij dat verloochenden, omdat het hun hinderlijk was in het samenbrengen van geld en zij hebben zichzelf met vele smarten doorstoken, vele gewetensangsten hebben zij ten gevolge van hun afdwaling moeten lijden (Ps. 16: 4).

a) Ex. 23: 8 Deut. 16: 19 Spr. 15: 16

Zij, die rijk willen worden, vallen in verzoeking, die van buiten komt, zij raken in een net, dat op hun weg wordt gelegd, opdat zij daarin verwarren. Zij komen in vele begeerlijkheden, die in hen ontwaken en hen gevangen nemen, in begeerten naar het een en het ander, in dwaze lusten, omdat die zich uitstrekken naar hetgeen niet begeerlijk is, in schadelijke begeerlijkheden, die daarheen leiden, waar men te gronde of geheel verloren gaat, zoals in het bijgevoegde "in verderf en ondergang" gezegd is. Als dan de apostel voortgaat: "want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad", dan zegt hij niet, van waar alle ellenden komen,

maar dat er geen kwaad is, dat niet uit de geldzucht voortspruit, dat dan ook van andere hartstochten kan worden gezegd.

Gierigheid is het trachten naar vele goederen van deze wereld in de waan, dat daarin verzadiging en leven liggen zou. Zij komt dus reeds voort uit een treurige verkeerdheid en verblinding. Zolang een hart geneigd is tot de getuigenissen van God, wordt de natuurlijke neiging tot gierigheid, die in ieders hart woont, onderdrukt en overwonnen (Ps. 119: 36). Maar van het uur af, dat de ogen naar ijdelheid zien, is zij daar en echt zij weet de gelegenheid zich ten nutte te maken en het veld te veroveren. Onder de meest verschillende vormen breidt zij zich in het leven van de mens uit (in Mark. 7: 22 staat het woord "gierigheid" in de grondtekst in het meervoud): geschenken nemen, geld op woeker lenen, weduwen en wezen te kort doen, karig geven, als men een blijmoedig gever moest zijn, de godzaligheid en het prediken zich ten nutte maken, om zich een kunnen doen te vergaderen als een wellustig zelfzuchtige vreugde in bezit en genot, maar hoofdzakelijk als liefde tot geld. Waar zij eenmaal wortel heeft gevat, neemt zij niet alleen het hart in beslag, maar stelt ook de leden in de dienst van de aarde, de dienst van het vergankelijke. Daarom juist wordt zij een wortel van alle kwaad genoemd een hartstocht, die tot het ergste en slechtste in staat stelt, zeker van het geloof in menige verzoeken voert en steeds meer andere zonden in haar gevolg heeft.

De apostel herinnert, ten bewijze van de stelling, dat de geldgierigheid een wortel van alle kwaad is, aan de voorbeelden van hen, die door hun geldzucht geheel van het geloof afkerig zijn geworden. Onder de smarten, die zij zichzelf daardoor hebben veroorzaakt, moeten gewetenskwellingen worden verstaan, de voorboden van de toekomstige verdoemenis.

Evenals het vuur, dat een woud aangrijpt, alles verteert en verwoest, zo heeft de hebzucht de gehele wereld verwoest, koningen en vorsten, onontwikkelden en armen, mannen, vrouwen en kinderen, allen worden door dat kwaad beheerst. Wat moet er geschieden? Hoe kunnen zij dat vuur blussen? Wij kunnen dat, al vlamde het ook ten hemel op. Het komt er maar op aan dat men wil, dan kunnen wij zeker het vuur meester worden zoals het door de wil groot geworden is, zo kan het ook door de wil onderdrukt worden; het komt er maar op aan dat wij willen. Maar hoe komen wij tot dat willen? Als wij erkennen hoe ijdel en nodeloos aardse rijkdom is, erkennen dat die niet met ons in het andere leven kan gaan, ons reeds hier menigmaal verlaat. De rijkdom blijft hier, maar de wonden, die hij ons geslagen heeft, gaan met ons mee. Als wij zien, wat aan gindse zijde rijkdom is en daarmee die van deze zijde vergelijken, dan zal hij ons als slijk voorkomen. Als wij zien, dat hij duizenderlei gevaren meevoert, dat hij tijdelijk genot heeft, genot, dat met smarten gemengd is, als wij daarmee de rijkdom van het eeuwige leven vergelijken, dan zullen wij de eersten leren verachten. De schoonheid van de aardse schatten is toch slechts een ingebeelde: u behaagt een gouden munt, zolang u die voor echt houdt; zij bevalt u niet meer, zodra u verneemt dat die onecht is. Als de keizer een wet gaf, volgens welke het zilver duurder moest zijn dan het goud, zou zich uw bewondering en uw liefde niet dadelijk tot het zilver keren? Wij waarderen de zaken niet naar hun wezen, maar naar het zeldzame; laat ons toch uit zo'n bedwelming ontwaken! Zien wij toch op het waarachtig schone, dat in zijn wezen schoon is, op de vroomheid en de gerechtigheid, opdat wij de goederen krijgen, die ons beloofd zijn!

11. a) Maar u, o mens van God! (2 Tim. 3: 17), doe geheel anders dan zij, die de godzaligheid als een gewin beschouwen. Ontvlucht deze dingen, de geldzucht met haar verzoeken en schadelijke begeerlijkheden (vs. 9 v.) en jaag naar gerechtigheid, godzaligheid (Tit. 2: 12), geloof, dat de naam van Christus belijdt, liefde, die iedereen onbaatzuchtig dient, waar en

zoals zij kan, lijdzaamheid, die zich door geen lijden op de dwaalweg laat brengen, zachtmoedigheid, die zich leed laat aandoen zonder verbitterd te worden (Tit. 3: 2. vgl. 2 Tim. 2: 22).

12. a) Strijd, tot overwinning van de schuchterheid en angstvalligheid, die u van nature eigen zijn (2 Tim. 1: 6 v. ; 2: 1 vv.), de goede strijd van het geloof (2 Tim. 4: 7). Grijp naar de zegepalm, die bij deze strijd de overwinnaar is beloofd, namelijk het eeuwige leven, tot hetwelk u reeds bij uw doop en ook daarna bij uw ordening tot apostolisch helper (2 Tim. 1: 4) geroepen bent en u tot beantwoording van uw roeping de goede belijdenis beleden heeft voor vele getuigen (Hoofdstuk 4: 14 en "Ac 16: 3.

a) 1 Tim. 1: 18

Kan het met een Christen, die het geld lief krijgt, die op geldbezit uit is, zo ver komen, als in vs. 10 gezegd is, dan was ook reeds de neiging daartoe, die de apostel bij Timotheus moet vrezen, omdat hij voor nodig houdt zo uitvoerig daarover te handelen, gevaarlijk genoeg om de plechtige vermaning begrijpelijk te maken, waarmee hij voortgaat: "maar u, o mens van God! ontvlucht deze dingen! " Hoezeer het hem ter harte gaat Timotheus zijn waarschuwing voor de hebzucht en hare kwade gevolgen echt dringend te maken, toont de aanspraak, die hem herinnert wat hij is, opdat hij dienvolgens overweeft, hoe verkeerd het zou zijn voor hem, naar geld te haken.

In tegenstelling tot hetgeen hij moet ontvluchten, noemt de apostel datgene, waarnaar hij jagen moet en hij noemt nu zes Christelijke deugden, waarvan steeds twee nader aan een zijn gesloten; de beide meest algemene begrippen "gerechtigheid en godzaligheid" staan vooraan, dan volgen "geloof en liefde" als de grondbeginselen van het Christelijk leven en eindelijk "lijdzaamheid en zachtmoedigheid", die het Christelijk gedrag aangeven over de wereld, die tegen het Evangelie strijdt, het een het tegengestelde is van bezwijken, het andere van verbitterd worden.

Terwijl bij deze eerste vermaning van het Christelijk streven in het algemeen sprake is, heeft bij de andere, die volgen "strijd de goede strijd van het geloof enz. " de overgang plaats tot dat, wat inzonderheid een dienaar van de kerk toekomt.

"De strijd van het geloof strijden" dat is het lievelingsbeeld, waaronder de apostel het Christelijk leven in het algemeen en dat van de dienaar van de Heere in het bijzonder pleegt voor te stellen. Als hij nu Timotheus herinnert aan de belijdenis door hem voor vele getuigen afgelegd, dan denken sommigen aan de belijdenis, die hij bij de doop, anderen aan die, die hij bij zijn inwijding tot het Christelijk leraarsambt had afgelegd. Omdat echter zeker nog veel meerdere getuigen zijn tegenwoordig geweest bij zijn inwijding tot het ambt dan bij zijn doop, worden wij tot het vermoeden geleid dat Paulus hier op dezelfde gebeurtenis zinspeelt, als waarop ook in Hoofdstuk 4: 14. 2 Tim. 1: 6 wordt.

Woordenstrijd, twistvragen en andere twisten over tijdelijke zaken zijn ellendige twisten: "strijd de goede strijd van het geloof! " Het kleinood treedt steeds naderbij; strek u uit naar hetgeen voor u is. Gods ernstige opdracht, de krachtige drang daarin vervat, de macht bestand tegen alles wat terugzoekt te houden, is u niet vreemd; uw daartoe gegeven geloof, de verzekerde begeerte, het gemaakte begin is aan vele getuigen bekend, die daaruit goede hoop van u hebben opgevat en God zelf houdt u aan de toezegging, eenmaal Hem gedaan.

Ook wij hebben hier op aarde een strijd te strijden en horen als het ware iedere morgen de stem: "maak u op, want dit land zal voor u de rust niet zijn. " Het is in zijn laagste vorm een strijd van het bestaan; in zijn allerhoogste een strijd om wat meer is dan die beiden, om die heiligmaking, die ons als Christenen bovenal begeerlijk is, maar onmogelijk zonder ware strijd wordt verkregen. Alle gelovigen hebben in hoofdzaak dezelfde en toch heeft weer ieder van onze zijn bijzondere strijd, omdat de vijand zich in telkens nieuwe gedaanten vertoont en aan iedere levenstoestand een eigenaardige verzoeking paart. U bent in rijkdom, ziedaar de verzoeking tot weelde en gierigheid; in armoede, ziedaar de verzoeking tot ontrouw en ongeloof. In hoogmoed verzoeking tot trots, in laagheid verzoeking tot opstand. Zoals de kameleon naar gelang van zijn wisselende omgeving zich in telkens wisselende kleuren, vertoont, niet anders is het met de verzoeking tot zonde; nauwelijks in deze gedaante overwonnen, keert zij in een andere terug en altijd kan zij overtuigd zijn een bondgenoot daarbinnen te vinden, want ook sterke geesten hebben vaak zeer zwakke harten en zelfs waar wij iets goeds willen doen, ligt het kwade gedurig ons bij. Zullen wij er over klagen, dat wij zo levenslang strijden moeten, om eindelijk door de enge poort de Godstad binnen te gaan? Maar het is een goede, letterlijk een schone tijd, waartoe de krijgsknecht van Christus zich aangordt, schoon en goed, omdat hij niet slechts wettig, maar heilig is. Immers het einddoel, waartoe hij gevoerd wordt, het ligt eindeloos hoger dan het doel van enige strijd hier beneden. Vrijheid van de zonde, het eeuwige heil van onze zielen, de verheerlijking van de naam van onze God, dat weegt zwaarder dan alles, waarvoor hier het zwaard wordt getogen. De aanvoerder, die ons roept en voorgaat, is niemand minder dan Hij, die zelf ten bloede toe streed en stervend al de macht overwon en borg staat voor de zegepraal van allen, die Zijn zegevaan volgen. De keurbende, waarmee wij strijden, het zijn de edelsten van ons geslacht uit alle eeuwen en volken; onze strijdgenoten zijn de kinderen van God, de verlost van Christus, de woonstede van de Heilige Geest, overal op aarde verspreid en nooit heeft het iemand berouwd, die met een vaste keuze zich aansloot bij het nog altijd aangroeiend leger. Of zou de hoop op zegepraal te stout en veeleer bezwijken te vrezen zijn? Maar deze goede strijd is een strijd van het geloof; een strijd, die niet alleen uit een levend geloof in Christus geboren wordt, maar waartoe dat geloof de lust, de moed en de kracht geeft, terwijl het bovendien op grond van Gods eigen beloften ons de overwinning verzekert. "Door het geloof, door het geloof! " wie zal alles optellen, wat al bij het licht van de geschiedenis van het Godsrijk achter dat woord geschreven kan worden; en welke Christen heeft niet vroeger of later de waarheid van het woord ondervonden: alle dingen zijn mogelijk die die gelooft? Nee, wij weten zelf niet wat wij zouden kunnen doen, als wij echt vast en onbezweken geloofden; het geloof heeft niet alleen een bergen verzettende, maar een wereld overwinnende kracht. Geloof is het eerste, geloof het hoogste, geloof het laatste woord in de strijd van het geestelijk leven. Van niemand zal het blijken dat hij door de zonde overwonnen is, of ik maak mij sterk u te tonen dat hem vooraf reeds het schild van het geloof aan de verzwakte hand was ontvallen zolang het geloof niet ontzonk, kan de zegepraal niet hopeloos, kan zij zelfs op den duur niet hachelijk staan, want de laatste gedachte hier uitgesproken, doet alles af van deze goede strijd van het geloof is het eeuwige leven de kroon. "Grijp naar het eeuwige leven" is het niet, als zien we bij dat woord de kampvechter voor ons, die de laatste krachten tot de laatste worsteling uitput, maar nu aan het eind van de baan de erekroon grijpt, die hij zich straks op de schedel voelt drukken? Als deze dat doen voor een verderfelijke kroon, dus mogen wij met Paulus wel vragen, wat doen wij dan voor een onverderfelijke! Het eeuwige leven, dat alles voltooit en alles vergoedt, hoogste einddoel van allen, die nog niet diep genoeg zonken om de dood boven het leven te kiezen, einde van alle strijd en bron van allen vrede: wat laat nog hogers zich denken? En tot dat eeuwige leven zijn ook wij geroepen, maar het zou ons kunnen ontgaan, als we ter kwader uur ons aan het strijdperk onttrokken. Bewaar ons, barmhartige

God voor die schuld, die schande, die schade, en leer ons dagelijks strijden de goede strijd van het geloof, grijpen naar het eeuwige leven.

13. a) Ik beveel u voor God, b) die alle ding levend maakt (Neh. 9: 6) (volgens betere lezing in de grondtekst "levend houdt en voor Christus Jezus c) die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft, met Zijn eigen leven verzekering heeft gegeven voor de waarheid van datgene, wat wij Christenen als een goede belijdenis uitspreken (vs. 12).

a) 1 Tim. 5: 21 b) Deut. 32: 39. 1 Sam. 2: 6

14. Dat u dit gebod, de leer over hetgeen er in de Nieuw-Testamentische tijd als Gods wil is geopenbaard, waarnaar de mensen moeten leven (Hoofdstuk 1: 5), houdt en bewaart, onbevlekt en onberispelijk, in zo'n toestand, dat het met geen vlek wordt bezoedeld en vrij blijft van alles wat men hen als een verwijt zou kunnen voorhouden, tot op de verschijning van onze Heere Jezus Christus bij Zijn terugkomst (2 Thessalonicenzen. 2: 8 Fil. 1: 6).

De vermaning verheft zich, even als in Hoofdstuk 5: 21 in 2 Tim. 4: 1 een plechtige verzekering.

Als de apostel vaker in deze brief de vermaning herhaalt, dat Timotheus zich naar zijn voorschrift moet richten en het hier, evenals elders, met zo'n bijzondere nadruk doet, dan heeft dat niet plaats uit wantrouwen jegens Timotheus, maar om zijn grote ernst te tonen en uit innige liefde tot de Christelijke gemeente. Mochten daardoor toch de slaperige leraars in de kerk zich van alle nalatigheid in hun ambt laten opwekken, ja, ieder mag deze woorden tot zijn beproeving gebruiken, hoe hij naar zijn geweten voor God en Christus staat en eenmaal ten jongsten dage denkt te staan!

15. Welke verschijning te Zijnen tijd vertonen zal, op de door Hem en Zijn raad daarvoor bepaalde tijd (Tit. 1: 3) zal laten aanschouwen de zalige (Hoofdstuk 1: 11) en alleen machtige (2 Makk. 12: 15 Heere, a) de Koning der koningen en Heere der heren (Openbaring 17: 14 Deut. 10: 17 Ps. 136: 3

a) Openbaring 19: 16

16. Die alleen onsterfelijkheid heeft van Zichzelf, zonder dat Hij die door mededeling van buiten verkregen heeft (Joh. 5: 26) en een ontoegankelijk licht bewoont, een licht, dat vanwege zijn grote heerlijkheid niet te naderen is voor een sterveling (Ps. 104: 1 v. Ezechiël. 1: 27 v. 1 Joh. 1: 5); a) die geen mens gezien heeft noch zien kan (Joh. 1: 18. 1 Joh. 4: 12 die zij eer (Hoofdstuk 1: 17) en eeuwige kracht, zodat Hij zoals Hij waardig is eeuwig geprezen te worden, zo ook in eeuwigheid de heerschappij heeft (1 Petrus 4: 11; 5: 11 en "Re 1: 6" en "Re 5: 13. Amen.

a) Deut. 4: 12. 1 Joh. 4: 12

Het vermoeden van vele Schriftonderzoekers, dat deze doxologie een citaat zou zijn uit een hymne (vgl. bij Hoofdstuk 3: 16), of ten minste met zo iemand in verband zou staan, heeft veel waarschijnlijkheid; het is ten minste bezwaarlijk aan te wijzen, dat al deze uitspraken van God aanleiding in het vroeger gezegde zouden hebben.

Zeker kunnen ze worden verklaard als tegenstellingen tegen de gnostische dwaalleraars, waarover Paulus in Hoofdstuk 4: 1 vv. sprak; zij zijn echter dan geen tegenstellingen tot hetgeen reeds aanwezig is, maar tot hetgeen nog toekomstig is en komen voort uit de profetische geest, of van de apostel zelf, of van de gemeente, wier lied hij aanvoert.

17. Beveel de rijken in deze tegenwoordige wereld, dat zij niet hoogmoedig zijn, zich niet op hun tijdelijke rijkdom verheffen boven anderen, die die niet bezitten, alsof zij daarom hogere eer waardig zouden zijn, noch hun hoop stellen op de ongestadigheid van de rijkdom op de rijkdom, waaraan het kenteken van de onzekerheid kleeft, zodat hij zelfs degene, bij wie hij zich een tijd bevindt, verbiedt op hem te vertrouwen. Niet daarop mogen zij hun hart stellen, maar op de levende God (Hoofdstuk 4: 10), die ons, de een zowel als de ander, al is het ook in ongelijke mate, alle dingen rijkelijk, boven onze bepaalde behoeften (Hand. 14: 17), verleent, met het doel om daarvan te genieten, niet opdat wij er ons hart aan zouden hangen (Ps. 62: 11).

Er wordt gezegd: "de rijken in deze wereld", omdat een spreken van de verschijning van Christus, waarmee toch een andere tijd begint, onmiddellijk is voorafgegaan (vs. 14 vv.). Hieraan moeten de rijken vooral worden herinnerd, dat hun rijkdom beperkt is tot deze tegenwoordige tijd. Als zij dit bedenken zal de hoogmoed, die hen boven anderen verheft, verre van hen blijven en deze is het zeker, waartegen zij vooral moeten worden gewaarschuwd.

Waarschijnlijk zijn te Efeze (anders dan te Corinthiërs, 1 Kor. 1: 26 vv.) vele rijken aan het geloof gehoorzaam geworden (Hand. 19: 18 v. 1 Joh. 3: 17). Wat bij de mensen toch onmogelijk is, is mogelijk bij God (Luk. 18: 27). Daarom trekt zich Gods Woord ook allen aan en is voor hen een kracht van God tot overwinning van de zielsgevaaren, waarin ieder van hen naar zijn eigenaardige staat mocht verkeren. Rijken laten zich anders niet graag bevelen, maar hier wordt gezegd: "beveel hun." Gods woord heeft een onpartijdige liefde en ook een waarheid zonder aanzien van de persoon. Het eigenaardig gevaar, dat de rijkdom met zich brengt, is, dat hij makkelijk iets overmoedigs teweeg brengt. Een tweede schadelijke kracht aan het menselijk hart is, als hij voor iemand, volgens Spr. 18: 11 een stad van de sterkte en een verheven muur wordt, zodat men roemt tegen de volgende dag en zich veilig acht tegenover alle omstandigheden, die zullen komen, of, zoals de apostel zegt, hun hoop erop stellen.

Om het onzekere, het ongestadige van de rijkdom, die, zoals Theodoretus zegt, nu eens bij deze komt en dan naar een ander overgaat en, omdat hij vele heren heeft, niemands bezitting is, vooral te doen uitkomen, heeft de apostel geschreven: "noch de hoop stellen op de ongestadigheid van de rijkdom" in plaats van "op de ongestadige rijkdom."

De eeuwige onveranderlijke grond en het voorwerp van ons vertrouwen moet God zijn, die toch ook in Zijn bijzondere weldadigheid ons alles verleent wat nodig en heilzaam is en dat wel rijkelijk tot genieten, tot volle bevrediging van onze behoeften.

Die dat vasthoudt zal makkelijk zijn hoop van de rijkdom aftrekken; want als het God alleen is, die ons alles tot het noodzakelijk levensonderhoud verleent, zo zou het zijn, dat men de dienst Hem verschuldigd, op de rijkdom overdroeg, als men daarop zijn hoop wilde stellen.

U zult gedenken de Heere uw God, dat Hij het is, die u kracht geeft om kunnen doen te verkrijgen en Hem loven over het goede, dat Hij u heeft gegeven, Deut. 8: 7-18 Zo luidde het

woord van Mozes aan Israël en de apostolische vermaning: Dank God in alles; waak met dankbaarheid. In deze gevorderde dankbaarheid ligt de ware bron van het wezenlijk genot van Gods gaven opgesloten. Door de zegen van de dankbaarheid wordt het geringste tot een zegen, weinig tot veel. In de zegen van de dankbaarheid ligt het geheim van de tevredenheid, dat zonder iemands tegenspraak het geheim is van het geluk. Door het weldadig gevoel van de dankbaarheid geniet u niet slechts de gaven, maar de Gever in Zijn goedheid en omdat u, aan wie dit genot rijkelijk verleend wordt, niet anders dan een zondaar bent in Zijn verbeurde goedheid, dat is in Zijn genade. Het hoogmoedig hart moge geen hoger genot kennen, dan zich te kittelen met de inbeelding, alles aan zichzelf verschuldigd te zijn en zich met zelfbehagen toeroepen: mijn kracht en de sterkte van mijn hand heeft mij dit kunnen doen verkregen; de lichtzinnige moge daarin slechts "het deel van het goed zien, dat hem toekomt", groter is het genot van de dankbaarheid, van de dankbaarheid voor een weldaad, als weldaad verstaan, als verbeurde weldaad gewaardeerd, van de dankbaarheid voor rijkelijk verleende gaven, waarin zich het hart vol liefde uitstort van een Gever, die zou kunnen "verwijten", maar liever door goedheid beschaamt; groter, oneindig groter het genot van de dankbaarheid van een zondig mens aan de genadige God, als zijn geweten hem dringt uit te roepen: Ik ben geringer dan al deze weldadigheid en al deze trouw, die U aan mij gedaan heeft! als hij zijn ziel opwekt en zegt: loof de Heere, mijn ziel en vergeet geen van Zijn weldaden! Ja dankbaar zijn, is genieten. Pas door dankbaarheid durft men aannemen, durft men bezitten, durft men gebruiken; durft men zich met vrijmoedigheid, kan men zich met een goed geweten in een gave van God verblijden; de dankbaarheid verblijdt zich in God zelf en dat is van alle vreugde de hoogste. U jongeling, die in het bezit van uw frisse krachten, bij de versheid van uw gevoel en een hart open voor alle genot van het leven, met vele goederen gezegend bent, en vele genoegens najaagt en smaakt; maar die nog een hoger krans aan uw genoegens wensen zou, wie nog een voller genot van het goede van de aarde voor de geest zweeft, dan u tot nog toe kent, jongeling, die u op zo gladde wegen begeeft, om die hoger smaak, dat voller genot te zoeken! Weerhoud uw voet, keer terug! keer terug van de paden van de zonde en van de ijdelheid, die afhellen naar de dood; beproef het met de dankbaarheid! Hef de aanschouwing van uw ogen, hef het gevoel van uw hart op van de gaven tot de Gever! Leer wat het zegt, in te vallen in de psalm van de dank, die engelen en heiligen aanheffen, waarvan de hemelen galmen en die wedergalmt in de harten aller godvruchtigen. Het genot van redeloze schepselen is slechts te genieten; het genot van redelijke wezens is te danken. Satan heeft zijn hart voor dat genot gesloten; hij stond naar een goed, dat hij slechts aan zichzelf verschuldigd wilde zijn; hij wist het de mens zo begeerlijk te maken als het hem reeds ten vloek was. Toen week de beste smaak van de beste vrucht van deze aarde; de smaak, die slechts wederkeert, waar het hart ze aanneemt als uit de goede, de eeuwig te zegenen hand van God; slechts daar wordt genoten, waar de ziel in alles proeft, "dat de Heere goed is. " En u, grijsaard, die alles gehad, alles genoten heeft, wat rijkdom, wat het vette van de aarde te genieten geeft, die beurtelings door alles teleurgesteld, mismoedig uitroept: het is al ijdelheid! zeg het niet van de dankbaarheid; leer die kennen, nog kennen, omdat de dag van uw leven daalt en u zult uw jeugd voelen vernieuwen als de adelaar. Met het gevoel van de dankbaarheid zal een diep besef van verantwoordelijkheid gepaard gaan. Deze ernst voegt bij deze blijdschap en leert de goede gaven naar de bedoeling van de Gever besteden. Ook dat is een voorwaarde tot wezenlijk genot. Aldus zegt de wijze: Zie, wat ik gezien heb; een goede zaak, die schoon is, dat men eet en drinkt en geniet het goede van al zijn arbeid, die men te arbeiden heeft onder de zon gedurende het getal van de dagen van het leven die God geeft, want dat is het deel van de mensen. En ook een ieder mens, aan wie God rijkdom en goederen gegeven heeft en Hij geeft hem de macht om daarvan te eten en om zijn deel te nemen en om zich te verheugen over zijn arbeid, datzelfde is een gave van God. Weer zegt hij: Verblijd u o jongeling in de dagen van uw jongelingschap en wandel in de wegen van uw hart en in de aanschouwing van

uw ogen; maar weet dat God om al deze dingen u zal doen komen in het gericht Pred. 5: 17, 18; 11: 9 is de verantwoording, waaronder zij liggen, die rijkelijk gezegend zijn met tijdelijk goed. Reeds zagen wij aan hoeveel gevaren en verzoeken zij zijn blootgesteld; nu gedenken wij de rekenschap, die van hun rentmeesterschap gevergd zal worden. Wat zij met hun goed gedaan of niet gedaan hebben, of zij het genoten of verwaarloosd hebben? Echt, het is een ernstige, een bedenkelijke zaak, rijk te wezen in deze tegenwoordige wereld. Maar ernst is geenszins de tegenpartij van wezenlijk genoeg. Slechts is bij de lichtzinnigheid, waarmee geen waar genoeg bestaanbaar is. Of zou een oppervlakkige streling van de zinnen, die het hart niet raakt, waar genoeg zijn? Zonder ernst te leven, is geen wezenlijk leven; zonder ernst te genieten is geen wezenlijk genot. In alles en met name in de besteding van tijdelijke goederen, te beproeven, die de goede en welbehaglijke en volmaakte wil van God zij, dat is het genot van Gods rijkelijk verleende gaven tot het hart brengen; dat is bij de Christen, dat genot in betrekking stellen tot de hoogste dingen van het leven, het vervlechten met het hoogst genot, het genot van de onuitsprekelijke Godsgave in Christus Jezus, zijn Zaligmaker en zijn zaligheid!

19. Zo zullen zij een zegen hebben, leggende zichzelf die goede werken weg tot een schat. En als zij nu de tegenwoordige wereld moeten verlaten en zij alle tijdelijkerijkdom moeten missen (Luk. 16: 9), zullen de goede werken een goed fundament, een goede grond zijn tegen het toekomende, opdat zij dan in plaats van de rijkdom, hier beneden achtergelaten, het eeuwige (volgens andere lezing "het waarachtige leven verkrijgen mogen als de voor hen bewaarde erfenis (1 Petrus 1: 4 v.)).

Op de waarschuwing, dat de rijke zich niet moet verheffen op zijn rijkdom, er niet trots op moet worden, of het hoofd boven anderen uitsteken, noch zich veilig rekenen, volgt de aanmaning tot het juiste gebruik daarvan. Zij verheft zich van het goeddoen (en wel niet alleen in engere zin van weldadigheid), waartoe de rijkdom de middelen aangeeft, tot het rijk worden in goede werken, het ware rijk zijn en van het graag geven, dat men graag anderen meedeelt, die hoop nodig hebben, tot het behulpzaam zijn, dat ook een medelen, zoals in Gal. 6: 6 genoemd is, in zich sluit. De volgende zin geeft dan te kennen wat de rijken daarmee doen, als zij hun rijkdom zo besteden: zij leggen zichzelf tot een schat weg een goed fundament tegen het toekomende, opdat zij het leven verkrijgen, het leven, dat in de volle en ware zin leven is. Het schatten verzamelen heeft namelijk de betekenis van wegleggen van hetgeen men niet dadelijk verteert, maar voor later gebruik bespaart. Wat nu de rijke op die manier oplegt, dat hij er goed mee doet, zal hem voor een toekomst, die aan de andere kant van het aardse leven ligt, fundament zijn van het meest winstgevende dat hij kan doen, omdat het hem zal dienen om het ware leven, waarvan het tegenwoordige met al zijn goederen slechts een schaduw is, te verkrijgen.

Het is een groot gewin, als rijken de vergankelijke dingen, die hun zijn toevertrouwd, nog vóórdat zij hun als onder de handen zijn weggevoerd, kunnen gebruiken om onvergankelijke daartegen in te ruilen.

Rijke gierigaards zijn subtiele dieven, die datgene wat God voor velen gegeven heeft, alleen voor zichzelf nemen en het algemeen daarvan bestelen. Die daarentegen de behoeftigen goed doet, die geeft God zijn geld op renten en hij krijgt meer terug dan hij uitgezet heeft (Spr. 19: 17).

C. Tot hiertoe heeft waarschijnlijk de apostel, zoals het ook anders zijn gewoonte is, de brief door de hand van een ander laten schrijven Ro 16: 22, naar alle waarschijnlijkheid zich van

Titus Ac 19: 20 als schrijver bedienend. Tenslotte voegt hij er nu nog eigenhandig (vgl. 1 Kor. 16: 21 vv. Kol. 4: 18. 2 Thessalonicenzen. 3: 17 vv. een woord bij, dat uitdrukking is van een bezorgdheid, die hem bij de hele brief heeft vergezeld en die hij, nadat hij ze reeds herhaaldelijk heeft laten horen, hier nog nadrukkelijk in de allerdringendste vermaning eindigt. Het is de bezorgdheid, dat Timotheus zich zou inlaten met een ingebeelde kennis van hogere zaken, dan in het algemeen Christelijk geloof vervat waren, zoals dat te Efeze door hen, die een ander Evangelie leerden, in zwang gekomen was. Nu houdt hij hem door de voorbeelden van enkelen voor, dat men zich daarmee niet kan afgeven zonder gevaar te lopen, het toevertrouwde goed van de waarheid daardoor te verliezen en hij sluit met de gebruikelijke zegenwens (vs. 20 en 21).

20. O Timotheus, bewaar (2 Tim. 1: 14) het pand, dat u in de heilrijke woorden van onze Heere Jezus Christus en de leer van de godzaligheid (vs. 3), tot wier bewaarder (Hoofdstuk 3: 15) u geroepen bent (2 Tim. 2: 2), toevertrouwd is. Waak, a) een afkeer hebbend van het ongoddelijk ijdel roepen (Hoofdstuk 4: 7) en van de tegenstellingen (vs. 4 v.) van de valselijk genoemde gnosis of wetenschap, die reeds te Efeze zich probeert te verheffen en later op nog veel gevaarlijker manier te voorschijn zal treden (Hoofdstuk 4: 1 vv.).

a) 1 Tim. 1: 4 Tit. 1: 14; 3: 9

21. Welke sommigen (Hoofdstuk 1: 19 v. 2 Tim. 2: 16 vv. voorgevende dat zij daarvan kennis hadden en hun leerlingen beter daartoe konden leiden, zijn van het geloof, van de weg, die daartoe leidt (Hand. 9: 2; 19: 9, 23), afgeweken, geheel en al afgegaan, ook anderen op dwaalwegen leidend (Hoofdstuk 1: 5 v.). De genade zij met u (Kol. 4: 18). Amen.

"O Timotheus", zo spreekt Paulus Timotheus aan, hem bij name noemende, zodat het voor de aangesprokene moest zijn, alsof hij de stem van de apostel hoorde. Tegenover het "ongoddelijk ijdel roepen en de tegenstelling van de valselijk genoemde wetenschap", staat dan wat hem is toevertrouwd nadrukkelijk vooraan, omdat in de grondtekst de woordschikking is "dat u is toevertrouwd, bewaar. " Hiermee is de zaligmakende waarheid (vs. 3 en 14) bedoeld, van die bewaring voor iemand, die als Timotheus inzonderheid was geroepen om te leren, ook in het bijzonder plicht was. Het tegendeel van de vervulling van deze plicht zou het zijn, als hij zich inliet met datgene, waarvan evenals in Hoofdstuk 4: 7 gezegd wordt, dat hij het moet ontwijken. Een wetenschap, die alleen zo heette zonder het te zijn, was er, zoals vanzelf spreekt, niet pas toen de uitdrukking "gnosis" werd gebruikt tot aanwijzing van een bijzondere soort van vermeende wetenschap, maar zij was aanwezig, waar ook naast de apostolische leer of in tegenspraak met haar, een godsdienstig weten zich liet gelden, het zij die van de filosofie, waarvoor de apostel in Kol. 2: 8 waarschuwt, hetzij zoals die van de leraars, die Timotheus moet tegenstaan. Dat hier niet reeds die gnosis van de tijd van de apostelen bedoeld is, blijkt daaruit, dat van zo'n onchristelijke waan Paulus niet zou zeggen dat Timotheus die moest ontwijken, er niet mee te doen moest willen hebben, omdat deze integendeel de roeping had die te bestrijden, zo zou de apostel die niet genoemd hebben met de uitdrukkingen: ongoddelijk, ijdel roepen en schoolse twist.

Zonder het schitterend aangezicht van Gods genade wilde Mozes geen stap voortgaan (Ex. 33: 13 vv.), zo wordt nu ook aan Timotheus aan het begin (Hoofdstuk 1: 2) en nu hier ten besluite genade toegewenst, evenals ons ook in Jes. 52: 12 de Heere onze God beloofd is, als die voor ons trekt en onze achtertocht zal wezen.

Reeds enige handschriften met de Syrische en Ethiopische vertaling van het Nieuwe Testament schrijven onder deze brief "geschreven uit Laodicea" ook wel met de bijvoeging "die is de hoofdstad van Frygië", waarbij dan soms nog de aanwijzing "Pacatiana" komt. Het ontstaan daarvan is misschien daaruit te verklaren, dat men "de brief van Laodicea", in Kol. 4: 16, verstond voor een brief door de apostel te Laodicea geschreven en nu dacht aan de eerste brief aan Timotheus, zoals die mening in Theophylactus (11e eeuw) een zeer besliste voorstander vond. Men stelde dus reeds in de Christelijke oudheid de Macedonische reis van de apostel in Hoofdstuk 1: 3 en dus ook de tijd van het schrijven van deze brief in een tijd aan de Handelingen van de apostelen onbekend, in de tijd tussen de vermeende bevrijding van Paulus uit de eerste Romeinse gevangenschap en zijn latere tweede gevangenschap. Men nam aan, dat Paulus, door den keizer vrijgesproken en daardoor aan zijn apostolisch werk teruggegeven was, dat hij op de zendingsreizen, die hij nu deed, weer naar Efeze zou zijn gekomen, omdat Timotheus tot opzicht van de gemeente had achtergelaten, om zelf naar Macedonië te reizen, totdat hij vervolgens naar Laodicea kwam en hier deze eerste brief aan hem schreef. Wij hebben bij Hoofdstuk 4: 12 en 6: 5 opgemerkt, dat een verplaatsen van een schrijven in zo'n late tijd volstrekt ondoenlijk is en wij moeten daaraan vasthouden, dat in de zomer van het jaar 56 de apostel de brief uit Corinthiërs geschreven heeft. Wat de naam "Phrygia Pacatiana" aangaat, deze berust op een geografische verdeling van het land in de vierde eeuw. Van Frygië salutaris in het Oosten met de hoofdstad Synnada onderscheidde men Phrygia pacatiana, dat westelijk van Bithynië naar Carië zich uitstreckte ("Ac 16: 8" en "Ac 18: 23).

De eerste (zendbrief) aan Timotheus is geschreven van Laodicea, die is de hoofdstad van Frygië Pacatiana 1Ti 6: 21.